

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI**

**GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMADA
YÖNETİCİLERİN KATKISI**

**Hümevra ZAFER
20124102013**

**Danışman
Prof. Dr. Semra ÜNAL**

İSTANBUL, 2015

T.C.
YEDİTEPE UNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ
ARTIRMADA YÖNETİCİLERİN KATKISI

Ad-Soyad: Hümayra ZAFER

ONAY:

Danışman : Prof. Dr. Semra ÜNAL

Üye: Prof. Dr. Sefer ADA

Üye: Dr. Sengin ERSOY

Onay Tarihi: 10.06.2015

T.C
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANA BİLİM DALI

GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMADA
YÖNETİCİLERİN KATKISI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Hazırlayan
Hümeyra ZAFER

Danışman
Prof. Dr. Semra ÜNAL

İstanbul, 2015

ÖNSÖZ

Etkililik, gerçekleşen ile gerçekleşebilecek olan arasındaki karşılaştırma ve önceden saptanılan amaçlara ulaşabilme düzeyidir. Eğitimde de derslerin etkililiğinin artırılmasında yöneticilerin katkısı çok önemlidir. Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını tespit etmek amacıyla yaptığım bu araştırmanın, Görsel Sanatlar dersinin öneminin farkına varılması, görsel sanatlar dersinin öğrenciler için önemi ve öğrencilerin gelişimlerdeki katkıları, Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada okul yönetiminin ve okul yöneticilerin etkisinin önemli olduğunun fark ettirilerek görsel sanatlar dersinin etkililiğinin artırılması için gerekli çalışmaların yapılması, eksikliklerin giderilmesi ve bu konuyla ilgili çalışmaların artırılmasını ümit ediyorum.

Bu araştırmanın yürütülmesinde her zaman akademik bilgi, görüş ve desteklerini esirgemeyen değerli hocam Sayın Prof. Dr. Semra ÜNAL'a, teşekkür ve saygılarımı sunuyorum. Anketlerin dağıtılmasında ve toplanmasında yardım eden biricik babam Musa ZAFER'e, ablam Hülya ZAFER KARATAŞ'a, arkadaşlarıma ve meslektaşlarıma çok teşekkür ederim. Araştırmam süresinde fazla vakit ayıramadığım güzel kızımdan özür dilerim. Her zaman yanımda olan kızım İlayda ÖZAŞAN'a, tez sürecindeki moral ve her türlü destekleriyle yanımda olan değerli arkadaşlarım İnci BAKIRHAN ve Gülşah DURMAZ'a da en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Hümeyra ZAFER

İstanbul, 2015

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	X
ABSTRACT.....	XI
TABLolar LİSTESİ	XII
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	XVI
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1.PROBLEM DURUMU	1
1.2.PROBLEM CÜMLESİ	2
1.3.ALT PROBLEMLER.....	2
1.4. DENENCELER.....	3
1.5.SAYILTILAR	3
1.6. SINIRLILIKLAR	4
1.7. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
1.8. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
1.9. TANIMLAR	5
BÖLÜM II	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Türkiye’de Eğitim.....	7
2.2. Türkiye’de Okulların Amaçları	9
2.3. Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi ve Öğretimi.....	11
2.4. Türkiye’de Görsel Sanatlar Dersi	11
2.5. Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları.....	12

2. 6. Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri.....	16
2.7. Görsel Sanatlar Dersinde Temel Beceriler	17
2.8. Görsel Sanatlar Dersi Öğrenme Alanları	18
2.8.1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	18
2.8.2. Görsel Sanat Kültürü.....	18
2.8.3. Müze Bilinci.....	19
2.9. Görsel Sanatlar Dersindeki Kazanımlar	20
2.10. Görsel Sanatlar Dersinde Ara Disiplinler	20
2.11. Görsel Sanatlar Dersinin Önemi	20
2.12. Görsel Sanatlar Dersinin Tarihçesi.....	22
2. 12. 1. Eski Yunan'dan On sekizinci Yüzyıla Kadar Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi	22
2. 12. 2. Klasik Yunan Ve Roma Çağı	22
2. 12. 3. Orta Çağ.....	22
2. 12. 4. Rönesans	22
2. 12. 5. 17'nci Yüzyıl Fransız Akademisi.....	23
2. 12. 6. 18'inci Yüzyıl Aydınlanma Çağı	23
2. 12. 7. 19'uncu Yüzyıl Aydınlanma Çağı.....	23
2. 12. 8. Avrupa'da Mesleki Görsel Sanatlar Eğitimi	23
2. 12. 9. Amerika'da Mesleki Görsel Sanatlar Eğitimi	24
2. 12. 10. Avrupa Üniversitelerinde Görsel Sanatlar Eğitimi.....	24
2. 12. 11. Amerikan Üniversitelerinde Görsel Sanatlar Eğitimi.....	24
2. 12. 12. 19'uncu Yüzyıl Britanya'sında (İngiltere, İskoçya, Galler) Görsel Sanatlar Eğitimi.	25
2. 12. 13. Yirminci Yüzyılda Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi	25
2. 12. 14. Birinci Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası Görsel Sanatlar Eğitimi	25
2. 12. 15. Görsel Sanatlar Eğitimi ve İkinci Dünya Savaşı Öncesi	26
2. 12. 16. Yirminci Yüzyıl Britanya'sında Görsel Sanatlar Eğitimi.....	26
2. 12. 17. İkinci Dünya Savaşından Sonra Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi	26
2. 12. 18. Türkiye'de Görsel Sanatlar Eğitimi'nin Tarihi	27
2.13. Türkiye'de Görsel Sanatlar Dersinin Yeterlilik Düzeyi.....	33
2.14. Görsel Sanatlar Dersinin Çocuklar İçin Önemi.....	34
2.15. Okul Yönetimi.....	37
2.16. Eğitim Örgütlerinde Okul Yöneticisi	39
1. 17. Türkiye'de Yönetim Süreçleri	44

2.18. Görsel Sanatlar Dersi, Yöneticilerin Derslere Katkılarıyla İlgili Yapılan Diğer Çalışmalar	49
2. 19. Görsel Sanatlar Dersinin Geliştirilmesinde Yöneticinin Etkisi	56
BÖLÜM III.....	58
3. YÖNTEM	58
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	58
3.2. EVREN ve ÖRNEKLEM.....	58
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	59
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	59
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ.....	59
BÖLÜM IV	61
4. BULGULAR.....	61
4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR	61
4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	64
4.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	68
4.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR....	71
4.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR .	75
4.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	79
4.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	82
4.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR	94
4.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	100
4.10. TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI	101
BÖLÜM V	103
5. TARTIŞMALAR	103

5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR.....	103
5.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	104
5.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	105
5.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	106
5.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	107
5.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR ..	108
5.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR	109
5.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATI” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	113
5.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	116
BÖLÜM VI.....	117
6. SONUÇLAR.....	117
6.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL SONUÇLAR	117
6.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	117
6.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	117
6.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR ..	118
6.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	118
6.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR.....	119
6.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	119
6.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATI” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	120
6.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR	121
BÖLÜM VII	122

7. ÖNERİLER	122
KAYNAKÇA	124
EKLER	130
EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ	130
EK 2: ANKET UYGULAMA İZİN BELGESİ	135
ÖZGEÇMİŞ	137

ÖZET

Bu araştırma, görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma; giriş, kavramsal çerçeve, yöntem, bulgular, tartışmalar, sonuçlar ve öneriler olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır.

Araştırmada görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısı tespit edilmiş ve görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmak için ve bunun gibi konularda yapılan araştırmalar destek sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı, İstanbul ili Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde yer alan, devlet okulları ve özel okullardaki ortaokul ve lisedeki görsel sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde yer alan, basit örnekleme yöntemi ile seçilen okullardaki 308 öğretmen oluşturmaktadır.

Veriler değerlendirilirken parametrik analiz teknikleri, non parametrik teknikler, bağımsız grup t testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), post-hoc Scheffe testi kullanılmış olup anlamlılık düzeyi 0,05 olarak ele alınmıştır. Veri çözümlenmeleri SPSS paket programında yapılmıştır. Elde edilen bulgular için tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Sonuç olarak; erkek öğretmenler, yaşı 40-49 öğretmenler, hizmet süresi 26 ve üzeri olan öğretmenler, eğitim durumu lisansüstü olan öğretmenler, okul türü lise olan öğretmenler, okul çeşidi özel okulu olan öğretmenler daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

ABSTRACT

This study was undertaken to determine the contribution of managers in increasing the effectiveness of the visual arts courses. Research; entrance, conceptual framework, methods, results, discussion, conclusions and consists of seven parts, including proposals.

Research in the visual arts course managers have been identified to contribute in increasing the effectiveness and to improve the effectiveness of the visual arts courses and research in issues like that suggestions were made to provide support.

The population of the study, 2014-2015 academic year, the province of Istanbul Beyoglu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Eagle, Kadikoy, Umraniye, Uskudar, Umraniye, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, located in Beykoz district, public schools and the visual arts in middle school and high school in private schools form teachers.

The study sample, the province of Istanbul Beyoglu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Eagle, Kadikoy, Umraniye, Uskudar, Umraniye, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, located in Beykoz district constitutes 308 teachers in schools selected by simple sampling method.

Data analysis techniques in evaluating parametric, non-parametric techniques, independent samples t test, one-way analysis of variance (ANOVA), Scheffe post-hoc test is used as the 0.05 level of significance is discussed. Data analysis was conducted in SPSS. The findings for tables created and interpreted.

As a result, male teachers, ages 40-49 teachers, service time 26 and above on the teachers, education graduate with teachers, school type school with teachers, teachers in private schools schools varieties have expressed a more positive view.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	61
Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	61
Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Hizmet Süresi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	62
Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	62
Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	63
Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Okul Çeşidi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	63
Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Önerdiği Haftalık Ders Saati Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	63
Tablo 4.1.8. Öğretmenlerin Önerdiği Sınıf Mevcudu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	64
Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	64
Tablo 4.2.10. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	64
Tablo 4.2.11. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	65
Tablo 4.2.12. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	65
Tablo 4.2.13. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66
Tablo 4.2.14. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları	66
Tablo 4.2.15. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	67
Tablo 4.2.16. Öğretmenlerin, “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları.....	67
Tablo 4.3.17. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	68
Tablo 4.3.18. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	68
Tablo 4.3.19. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	69
Tablo 4.3.20. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	69
Tablo 4.3.21. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	70
Tablo 4.4.22. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	71
Tablo 4.4.23. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	71
Tablo 4.4.24. Öğretmenlerin “Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	72

Tablo 4.4.25. Öğretmenlerin “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	73
Tablo 4.4.26. Öğretmenlerin “Teknolojik imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	73
Tablo 4.4.27. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	74
Tablo 4.4.28. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersiyile ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	75
Tablo 4.5.29. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	75
Tablo 4.5.30. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	76
Tablo 4.5.31. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	77
Tablo 4.5.32. Öğretmenlerin “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	77
Tablo 4.5.33. Öğretmenlerin “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	78
Tablo 4.6.34. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	79
Tablo 4.6.35. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	79
Tablo 4.6.36. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	79
Tablo 4.6.37. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	80
Tablo 4.6.38. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	80
Tablo 4.6.39. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.6.40. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	81
Tablo 4.6.41. Öğretmenlerin, “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	82
Tablo 4.7.42. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	82
Tablo 4.7.43. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	83
Tablo 4.7.44. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	83
Tablo 4.7.45. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	83

Tablo 4.7.46. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	84
Tablo 4.7.47. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	84
Tablo 4.7.48. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	85
Tablo 4.7.49. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	85
Tablo 4.7.50. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	86
Tablo 4.7.51. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	86
Tablo 4.7.52. Öğretmenlerin, “Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	87
Tablo 4.7.53. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	87
Tablo 4.7.54. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	88
Tablo 4.7.55. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	88
Tablo 4.7.56. Öğretmenlerin, “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	89
Tablo 4.7.57. Öğretmenlerin, “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	89
Tablo 4.7.58. Öğretmenlerin, “Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	89
Tablo 4.7.59. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	90
Tablo 4.7.60. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersiyile ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	90
Tablo 4.7.61. Öğretmenlerin, “Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	91
Tablo 4.7.62. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	91
Tablo 4.7.63. Öğretmenlerin, “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	92
Tablo 4.7.64. Öğretmenlerin, “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	92

Tablo 4.7.65. Öğretmenlerin, “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	93
Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	93
Tablo 4.8.67. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	94
Tablo 4.8.68. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	94
Tablo 4.8.69. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	95
Tablo 4.8.70. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	96
Tablo 4.8.71. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	96
Tablo 4.8.72. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	97
Tablo 4.8.73. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	98
Tablo 4.8.74. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları	98
Tablo 4.8.75. Öğretmenlerin “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	99
Tablo 4.8.76. Öğretmenlerin “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları.....	100
Tablo 4.10.77. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar Dersinin Etkinliğini Artırmada Yöneticilerin Katkısını Belirlenmesine İlişkin Görüşleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı.....	101

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

N:	Frekans (Örneklem Büyüklüğü)
X:	Aritmetik Ortalama
% :	Yüzde değeri
F:	İstatistiklerin varyans analizi ile anlamlılığını sınamada kullanılan değer
P:	Anlamlılık Derecesi (Manidarlık)
Sd:	Serbestlik Derecesi
Sh:	Standart Hata
Ss:	Standart Sapma
SPSS:	Statistical Package For Social Sciences
T:	İstatistiklerin anlamlılığını saptamada kullanılan değer
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Yapılan bu araştırma, “Görsel Sanatlar Dersinin Etkililiğini Artırmada Yöneticilerin Katkısı”nı belirlemeye yöneliktir.

Bu bölümde araştırmanın temel yapısını oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlıları, sınırlılıkları ve tanımları sunulmuştur.

Bu araştırma, ortaokul ve lisede uygulanan görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısının bilinmesi amacıyla ortaokul ve lisedeki görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmasının faydalı olacağı düşünülmüş ve hazırlanmıştır.

1.1.PROBLEM DURUMU

Çağdaş eğitimin bir parçası olan sanat eğitimi, okullarda Görsel Sanatlar dersinin etkili yapılmasıyla gelişme gösterebilir. Görsel Sanatların önce öğrencinin kendini ifade edebileceği sonra toplumu ifade edebilen araca dönüşümünde etkisi vardır. “Çocuğun gelişiminde tek yönlü eğitime ağırlık verilmesi belki anlık başarıları beraberinde getirebilir, ama ilerisi için bir daha telafi edilemeyecek eksiklikler oluşturur. Hangi mesleğe yönelirse yönelsin, amacına uygun sanat eğitimi ile yetişmiş, estetik beğenisi gelişmiş bireylerin kendilerine ve toplumlarına katkıları daha fazla olacaktır” (Buyurgan, 2007, Sanat..., s.18). “Kendi öz değerleriyle Görsel Sanatlar eğitimi genel eğitime katkı yapar. Çünkü her bir sanat disiplini farklı duygulara başvurur, kendini ifade eder ve her biri öğrenim çevresine zenginlik katar. Bu yapıyla okulların kendilerini göstermesinde en yararlı dersler olurlar. Görsel Sanatlardaki eğitim öğrencilerin kendi toplumlarını geleneksel sanat biçimleri içinde tanımalarına, değer vermelerine ve topluma katılmayı öğrenmelerine yardımcı eder” (NAEA, 1994; Akt. Özsoy, 2007: 53). Doğuştan gelen yeteneklerin yanında, küçük yaşlardan başlayarak verilen Görsel Sanatlar eğitimi ile birçok özelliğin geliştirilebileceği düşünülürse okullardaki Görsel Sanatlar derslerinin etkililiğinin artırılması gerekmektedir.

Ülkemizde Sanat Eğitimi dersleri okul programlarının en sorunlu alanlarından biridir. Sanat ve sanat eğitiminin işlevleri genel eğitimin işlevlerinin arkasında kalmış ve önem sırası hep sonlarda yer almıştır (Pınarbaş, 2010). “Yaşadığı çevreyi ve dünyayı doğru

görebilen, yapıcı, yaratıcı, yönlendirici, dinamik insan yapısı amaçları doğru tespit edilmiş eğitim ortamlarında oluşur. Böyle bir ortam, görsel algılama, düşünme, davranış ve duyuşsal alana yönelik süreçlerin gelişmesini sağlar. Bu gelişme olmadan bireylerin ve toplumun yeni biçimlere sokulması olası değildir” (Ünver, 2011). Görsel sanat alanının dışında sanat eğitiminden beklenen pek çok işlev, dersi bir disiplin alan olmaktan uzaklaştırmıştır. Sonuçta sanat eğitimi karmaşıklık ve belirsizlik içinde okullarda önemsiz bir ders durumuna düşmüştür (Kırıışoğlu, 2005).

“Ailelerin dersin işleniş amaçlarına dair bilgi yetersizlikleri, ekonomik sebeplerden kaynaklanan imkansızlıkları veya yaşadıkları çevre, öğrencilerin sanatla ilgilenmelerine olanak tanımamaktadır. Çevrenin sosyo-kültürel yapısından kaynaklanan sorunlara, okulun fiziki yapısından kaynaklanan sorunlar, öğretim programı ve öğretmenin alan bilgisinin yetersizliği, araç-gereç kullanımı ve kaynak yetersizliği gibi sorunlar da eklenince sanat eğitimi gerektiği gibi uygulanamamaktadır”(Yeşilyurt, 2009). “Plastik sanat eğitiminin kurumsal yapılanması; toplumsal yapıdaki, değişim sonucu, geçen zaman içinde ihtiyaçlarına paralel olarak gelişiminin ağır olması, pek çok toplumsal sorunla karşı karşıya kalınmasına sebep olmuştur. Bugün sanatta görülen sorunlar, gelecekte karşı karşıya kalınacak daha büyük sorunların temelini oluşturmaktadır” (Erbay, 2013).

1.2.PROBLEM CÜMLESİ

Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısı nedir?

1.3.ALT PROBLEMLER

Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını belirlemede yöneticiler;

1. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri öğretmenlikteki hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri okul çeşidi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin önereceği haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

8. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri önereceği sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

9. Eğitim örgütlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısına dair görüşleri nelerdir?

1.4. DENENCELER

Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını belirlemede yöneticiler;

1-Görsel Sanatlar öğretmenlerinin cinsiyetine göre farklılıklar göstermektedir.

2- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yaşına göre farklılıklar göstermektedir.

3- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin öğretmenlikteki hizmet süresine göre farklılıklar göstermektedir.

4- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin eğitim durumuna göre farklılıklar göstermektedir.

5- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin görev yaptığı okul türüne göre farklılıklar göstermektedir.

6- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin görev yaptığı okul çeşidine göre farklılıklar göstermektedir.

7- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin önereceği haftalık ders saati süresine göre farklılıklar göstermektedir.

8- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin önereceği sınıf mevcuduna göre farklılıklar göstermektedir.

1.5.SAYILTILAR

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilmiştir;

1. Örneklem evreni temsil edecek şekilde uzman görüşü alınmıştır.

2.Uygulanan anket veri toplama açısından uygun yeterliliktedir.

3.Örnekleme oluşturan denekler ölçme aracına samimi olarak cevaplar vermişlerdir.

1.6. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

1. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı, İstanbul ili Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde yer alan, ortaokul, lise ve özel okullardaki Görsel Sanatlar öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

2. Alan ile ilgili literatür taraması sonucu ulaşılan bilgiler, uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilmiş anket formu maddeleri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı; Görsel Sanatlar dersinin uygulandığı ortaokul ve liselerdeki yöneticilerin Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada katkısını incelemektir. Görsel sanatlar eğitiminin gerekliliği ve amaçları, resim (iş) öğretmenleri, bakanlık ve okul yöneticileri, akademisyenler tarafından yeterince kabullenilip savunulmadığından, ayrıca tarihimiz ve geleneksel yapımızdan gelen bazı olumsuz anlayışlar nedeniyle toplumumuz tarafından tam anlaşılammış ve bu eğitim alanı desteklenmemiştir (Özsoy, 2007, s.191). Görsel Sanatlar; bir anlatım aracı, bir iletişim aracı, sözel ve sözel olmayan yeteneklerini geliştiren, bilme ve anlama aracı, algısal duyarlılık, etik ve estetik değer aracı, hayatta ve eğitimde dengenin aracı, yetenek geliştirme ve yaratıcılığı geliştirme aracıdır. Bu açılarından değerlendirilirse Görsel Sanatlar dersi her dönemde toplumun kullanabileceği topluma fayda sağlayan akıl yürütmeyi, hayal kurmayı, geniş açıdan farklı bakabilmeyi etkili kullanabilen, özgüven duygusuna sahip bireylerin yetişmesi açısından önemlidir.

1.8. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmada elde edilecek bulguların;

Günümüzde bütün okulların etkili ve verimli çalıştığını söylemek mümkün değildir. Bunun çeşitli nedenleri olmakla birlikte en önemlilerinden biri okul yönetiminin gücüdür (Ada ve Baysal, 2012, s.74). Okul yöneticileri görevlerini etkili ve verimli bir şekilde yerine getirebilmek için birtakım yeterliliklere sahip olmalıdır (Töremen ve Kolay, 2003). Eğitimciler işlerini doğru şekilde yapıyor gözüküyorlar, fakat doğru olanı yaptıklarını

söyleyebilmek zor. Vurgulamak istediğim, etkililik sorunudur. Sistemin etkili olması, yaptığını doğru yapması değildir. Doğru olanı yapmasıdır (Özden, 2013).

Okullardaki yöneticilerin Görsel Sanatlar dersine bakış açıları ve bu derse verdikleri önem, atölyelerin dersliklere çevrilmesi bu ve bunun gibi birçok etken okullardaki Görsel Sanatlar derslerinin etkili yapılabilmemesinde çok etkilidir. Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmak için bir kaynak oluşturacağı, görsel sanatlar dersi ile ilgili yeni yapılacak olan araştırmalara yön vereceği, ortaokul ve liselerdeki yöneticilerin Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmadaki etkisi hakkında gerçekçi değerlendirmelerin yapılmasına imkan sağlanması, ülkemizde, ortaokul ve liselerdeki Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmak için, düşünme, tartışma, ve yeni araştırma olanakları yaratmasıdır.

1.9. TANIMLAR

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişimler meydana getirme sürecidir (Güngör ve diğerleri, 2003, s.147).

Eğitim yönetimi: Eğitim sistemini bir bütün olarak ele alıp çözümlenerek birleştirmeyi amaçlayan bir bilim dalıdır. Dolayısıyla eğitim yönetimi, okul yönetimini de kapsamaktadır (Bursalıoğlu, 1999, s.1,2, akt. Şimşek, 2005, s.4).

Yönetim: Örgütsel etkinliklerin temel ve birleştirici ögesi olarak ortaya çıkmakta ve böylece yönetim ile örgüt yapıları birbirlerini tamamlamaktadır (Eren, 1998, s.1; Özalp, 1992, s.3, akt. Şimşek, 2005, s. 2).

Yönetim Süreci: Belirlenen amaçlara başkaları aracılığıyla ulaşma veya başkalarına iş gördürme etkinliklerinin toplamıdır (Elif, 1995, akt. Erdoğan, 2014, s. 55).

Okul: Eğitim amacıyla kurulmuş özel bir ortamdır. Kontrollü bir ortam olan okulda öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlar önceden belirlenmiştir (Gürsel ve diğerleri, 2005, s.9).

Okul Müdürü: Ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumludur (Ada ve Baysal, 2012, s.49).

Görsel Sanatlar: Bazen bir amaca yönelik olarak bazen de estetik kaygılar ile sanatsal düzenleme elemanı ve tasarım ilkelerini dikkate alıp, hayal gücü, düşünce, yaratıcılık ve

becerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan eserleri ifade eder. Bu eserler mimari yapı, resim, seramik, heykel, tekstil tasarımı, fotoğraf gibi sanat eserleridir.

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türkiye’de Eğitim

Eğitim, insan ile ilgili olduğu için ve davranış değiştirmeye yönelik olduğu için konu itibariyle oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır. Eğitim alanında yapılacak olan çalışmalar, bu geniş ortamda kişinin gelişimini engelleyen problemlerin çözümüne yönelik olacaktır. Eğitim, bir toplumun aslında tüm yaşam biçimidir. (Ünal ve Ada, 2011,s. 3). Eğitim, ister kasıtlı olarak yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal), sadece istendik nitelikte davranış değişmelerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri kapsar (Sönmez ve diğerleri, 2010, s. 140).

Eğitim sisteminin yapısı, saptanmış ilkelere uygun ve amaçlara ulaştırılmasını sağlayacak şekilde oluşturulmuştur (Taymaz, 2001, s. 8). Eğitim amaçları, insan davranışlarında oluşması beklenen değişmeler veya yeni davranışlar olarak belirlenir (Taymaz, 2001, s. 5). Genel ve kapsayıcı tanım olarak eğitim, planlı, maksatlı bir şekilde, belirli bir süreç içerisinde kişide kalıcı davranış değişikliği getirme işidir, şeklinde tanımlanabilir (Aslan, 2003, s.1). Eğitim: Belli hedefleri gerçekleştirmek için tasarlanan bir süreçtir(Gürsel ve diğerleri, 2005, s.9).

İdealist anlayışa göre eğitim, özgün ve bilinçli insanoğlunun Allah’a olan yükseltici uyum çabalarının bitimsiz sürecidir.

Realist anlayışa göre eğitim, yeni kuşak bireylere kültürel mirası aktararak onları yetişkinler toplumuna uyuma hazırlama sürecidir.

Pragmatist anlayışa göre eğitim, bireyin yaşantılarını yeniden inşa yoluyla yetiştirme sürecidir (Ünal ve Ada, 2011,s. 4-5).

Eğitim insan ile yaşam arasında bir köprü durumunda olduğundan, toplumdaki değişme ve gelişme hızına paralel olarak, insanın eğitilmesi ve yetiştirilmesinde önem kazanmaktadır. İnsanın çevresinde olan değişmeler çeşitli yönlerden bazı etkiler yapar. Bireyin bu etkilere yeni tepkiler göstermesi ve karşılaştığı sorunları çözmesi zorunludur (Alkan, 1977, s. 5’den akt. Taymaz, 2001). Eğitim, aslında başkalarının etkisiyle insanın kendi davranışında değişmeler oluşturması demektir. Böyle bir oluşum insanın doğumundan ölümüne kadar tüm yaşam boyu süren bir oluşumdur (Başaran, 1989, s. 12). Eğitim, insanın çevresinde olan değişmeleri karşılayabilecek nitelikte, insana yeni

davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. Kaldı ki eğitim, insana gereksinimleri doyurabilecek bir çevre yaratma gücünü kazandırmakla görevlidir (Başaran, 1989, s. 22). En yalın ifadesiyle eğitim, bireyde davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir. Eğitim sisteminin en önemli öğeleri yönetici, öğretmen, öğrenci ve velidir. Bu öğelerin birbiriyle yapacakları işbirliği, eğitimin niteliğini, yaygın ifadesiyle kalitesini belirleyecektir (MEB, 2002, sayı 153-154).

Eğitim bireyin bireyselleşmesine kadar, aynı zamanda onun toplumsallaşması aracıdır da. Bireysin bireyselleşmesi, onun özgüven ve öz karar mekanizmalarının gelişmesi anlamına gelmektedir (Alpkaya ve diğerleri, 1999, s. 19).Eğitim sisteminin yapı ve işleyişindeki yetersizlikleri aşabilmesi için, yetkin okul yöneticilerinin varlığı zorunludur. Yetkin okul yöneticileri varolan yapısal düzenlemeler içinde bu gün kullanılan daha fazla yetki alanı bulabilecekler ve kullanılan daha fazla yetki alanı bulabilecekler ve kullanacaklardır. Okul, özerk çalışmaya en elverişli eğitim kurumudur (Açıkalın, 1998, s. 6).

Birçok eğitim kurumunda eğitimin kalitesinin ancak para bulunabildiği zaman iyileştirilebileceği inancı yaygındır. Oysa eğitimin kalitesi; okul yöneticileri, öğretmenleri ve çalışanlarının liderlik, takım çalışması, işbirliği, güven ve tanıma gibi konulara odaklanacak tutumları geliştirdikleri zaman iyileştirilebilecektir(Arcaro, 1995: 1-2, Akt. Ensari, 2000, s. 2).

Eğitimin en önemli, en belirgin öğeleri amaç, eğiten, eğitilen, araç ve içeriktir. Eğitim ve öğretimde istenilen başarıya ulaşabilmek için okulun fiziki şart ve imkanlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Her türlü ders araç-gerci okulda mevcut olmalı, öğrencilerin yeteneklerini geliştirebilecekleri ve boş zamanlarını değerlendirebilecekleri yada ihtiyaç duyabilecekleri ortamların hazırlanması, oluşturulması gerekmektedir. Öğrenci birçok ihtiyacını okulda karşılayabilmelidir.

Bugün Türkiye’de eğitimin hala tartışılmasının nedeni istenilen düzeyde olmaması, olamamasıdır. Eğitim sisteminin sağlıklı olabilmesi için eğitimin sağlam bir teorik zemine oturtulmuş olması gerekmektedir. Tabiki sonra da eyleme geçirilmesi, sonra da hem eylem hem de kuram olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Yalnız başına teori de yeterli olmaz çünkü önce teori olarak zihinde şekillenmeli daha sonra da eyleme dönüşmesi gerekmektedir. Yani buradan da anlaşılacağı üzere tek başına teori bir anlam ifade edemez.

Teori eylemle bütünleşerek daha sağlıklı bir sonuç alınabilir. Bakmak görmeye, görmekle de eyleme dönüşür. Bilme ile iş görme ve bir şeyler ortaya koyma meydana gelir.

Eğitim amacı, bir ideale bağlanabilecek yapıya sahip olabilecek, moral değerleri yeterli ve onların zevkine hitap edebilecek insan yetiştirilmesi olmalıdır. Eğitim, bireylerin etrafını algılama, denetleme ve anlamasına yönelik olarak sürdürdüğü zihinsel çabasıdır yani hem üretim hem de tüketim faaliyetidir. Eğitim bireyi araştırma, yorumlama ve incelemelere iterek, onun hem eleştirel hem de zihinsel yönünü geliştirmeyi de hedefler.

Bir ülkenin eğitim sistemi; okulları, programları, öğretmenleri ve tüm kademeleriyle bütünlük sağlamalıdır. Eğitim sistemimizde reformlar yapılmalıdır. Yapılacak bu reformlarda öğretmenlerin, toplumun tüm kesimlerinin ve uzmanların katılımları mutlaka olmalıdır. Bu reformlar bütünlük ve süreklilik ifade ederse anlamlı ve kalıcı olacaktır. Eğitim insanın yaşamına sürekli müdahaledir de denilebilir. Amaçlı olarak istenilen davranış ve düşüncelerde değişiklik yapılmasıdır. Toplumun ve insanın üretkenliği, yararı ve yarını için davranış ve düşüncelerinde değişiklik yaratma çabası da eğitimidir. Eğitimin topluma karşı, insana karşı, devlete karşı ve eğitimin iş görenlerine karşı birçok görevi vardır. Eğitimin amaçları, öğrenmenin doğası, bilimsel bilgiler, okullardaki yapı ve işleyişlerdeki birçok değişimler eğitimciler tarafından yeniden anlamlandırılarak eğitimin tanımının yapılması gerekmektedir.

2.2. Türkiye’de Okulların Amaçları

Bilgi toplumunun en önemli toplumsal kurumlarından biri de eğitim kurumlarıdır. Yeni yüzyılda eğitimde; merkezîyetçilikten uzaklaşarak karar verme sürecinde yerel yönetimlerin, eğitim otoritelerinin, okulların ve velilerin yetkilerinin genişletilmesi ve bu kişilerin okul sistemlerinin iyileştirilmesi sürecine katılımının sağlanması okulun yapısının zorunlu olarak farklılaştırmaktadır (Ünal ve Ada, 2011,s. 117). Okul, eğitimi üreten ve değişik adlarla anılan tüm sistemleri kapsayan genel bir kavramdır (Ada ve Baysal, 2012, s.73). Okul, yüzyıllar süren bir gelişim sonucunda toplumun ortaya çıkardığı vazgeçilmez bir toplumsal kurumdur.(Başaran, 1989, s. 12).

Bir okul sistemi, yönetici, hizmetli, öğretmen, öğrenci, veli, yetişek (müfredat programı: Kişiyi kazandırılacak hedef ve davranışları, içerik, eğitim ve sınav durumlarını kapsayan dirik yapı), araç-gereç, hizmet binaları, ölçme değerlendirme, rehberlik, mali hizmetler, yasa ve yönetmeliklerden oluşabilir (Sönmez ve diğerleri, 2010, s. 26). Eğitim

sistemi içinde okulların temel işlevi, öğrencilerine istenilen davranışları kazandırma ve belli öğrenme yaşantılarının öğrencilerle yaşanmasını sağlamak için çevreyi gerekli biçimde düzenlemektir. Toplumdaki sosyal ve ekonomik değişimler, okulda çalışan özellikle eğitici personelin de düşünüş ve davranışlarında değişimleri zorunlu kılar. Okul yöneticisi ve öğretici personel bu gelişmelerin öncüsü ve gerektirdiği yeniliklerin uygulayıcı olma durumundadır (Taymaz, 2001, s. 2). Parker, okulların aşağıda belirtilen hususlarda uygulama yapmasını tavsiye etmektedir: Okul hayatı, mili ve toplumsal felsefe ile uyum içinde olmalı, eğitimde demokratik bir yapılanmaya gidilmelidir (Parker, 1939: 35-36, akt. Ateş, 2014, sf. 1903).

Okulların amaçları, Milli Eğitimin amaçları ile tutarlı olarak her kademe ve türdeki okul için ayrı ayrı saptanır. Okulların amaçları okul yönetmeliklerinde yer alır (Taymaz, 2001, s. 5).

Okulların fonksiyonu, öğrencileri Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yetiştirmektir. Okullar bu fonksiyonunu, asli unsurları olan öğretmen ve idarecileri vasıtasıyla yerine getirirler (Aslan, 2003, s. III). Okul örgütlerin ilişkilerinin ‘ne’ olduğuyla uğraştı ve ‘neden’ öyle olduğu sorusuna değinmedi. Okul son zamanlarda, dikkatini toplum değişimi çalışmasına çevirdi. Eğer bir kurum değişiyorsa, kimse neden bu yönde değişiyor sorusundan kaçamaz (Erdoğan ve Alemdar, 1990. S.24). Eğitimin amacı ve okulların işleyişini yeniden tanımlamanın bir zorunluluk haline gelmesinin temelinde, toplumsal yapıdaki ‘inanç, değer ve tekniklerin’ değişmesi vardır(Özden, 2013, s.13). Okullarımız, ailelerin veremediklerini, insanların yanlış ve eksik bildikleri bazı konuları çocuklarımıza daha iyi verebileceğimiz kurumlar olmalıdır(Boz, 2003, s.173). Günümüzde bütün okulların etkili ve verimli çalıştığını söylemek mümkün değildir. Bunun çeşitli nedenleri olmakla birlikte en önemlilerinden biri okul yönetiminin gücüdür(Ada ve Baysal, 2012, s.74). Okulun öğretim performansını yükseltmeye olanak sağlayan sistemler kurulmalı ve geliştirilmelidir. Sistem bütünlüğü içerisinde, yönetimin iyi bir çalışma ortamı sağlaması, planlama, yöneltme, örgüt yapısı ve etkin bir iletişim içinde öğretim kalitesi yükseltilmelidir (Semra Ünal. ‘‘Toplam Kalite Yönetiminde Eğitim Örgütü Yöneticilerinin Sorumlulukları’’, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Sayı:22, 2000, s.261-268, akt. MEB, 2002, sayı: 153-154).

Batı’daki okullarda derslikler yeni öğretim araçlarına göre donatılmakta, pahalıya kaçmadan, sağlam, dayanıklı, güzel ve rahat, her öğrencinin kendi boy ölçüsüne göre masa

ve sandalyeler, dolaplar, iner çıkar veya yana çekilir duvar tahtaları, akar su, göze kulağa seslenen ders araçları, kendiliğinden açılan ve kapanan perdeler, ısıtma veya serinletme, duvarlarda ve tavanlarda sesi emerek yankıyı önleyen, gürültüyü gideren levhalarla eğitim verilmektedir (Kayaalp, 2006, s.129).

Okul, verimliliğin artmasında büyük rol oynayarak, yeniliklerin oluşturulmasını sağlamak, potansiyel yetenekleri ortaya çıkararak ve bu yeteneklerin geliştirilmesini sağlayarak onları yeni iş alanlarına yönlendirilmesini, bu iş alanlarına uyumlarını ve istikrarlı büyümelerini gerçekleştirmelerini fonksiyonel olarak sağlar. Okul; halkla ilişkisi en fazla olan, halka açık olan, bilgiyi sürekli üreten, bilgiyi sunan, sunmakla kalmayıp yayan sosyal bir örgüttür. Okulların etkin olup olmadığını öğrencilerin davranışları, okulların yöneticileri, ve öğretmenleri belirler. Etkin okul için ölçüt; okuldaki toplumsal ortamlardır. Etkin okul için nicelikle birlikte, zamanın çok iyi kullanılması ve kalitenin de aranması gerekmektedir.

2.3. Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi ve Öğretimi

Günümüzde sanat, bilim ve teknoloji kadar çağdaş insanı yakından ilgilendirmektedir. Sanatçının başarı düzeyi toplum düzeyi ile yakından ilgilidir. Üst düzeyde algılayıcı, duyarlı bir kitlenin varlığı sanatçıyı yeni sanatsal üretimlere yönlendirecek ve bu alandaki dinamizm sürekli canlı tutulacaktır (Ünver, 2011, s. 65). Toplumun sanat üzerine kalıplaşmış düşünce ve beğenilerinin yenileşmesi, sanatsal yaşamın zenginleşme ve gelişmesine katkısı nedeniyle çağdaş sanat Türkiye’de desteklenmesi gereken bir olgu haline gelmiştir (Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. (1986). 5. Ankara: Toraman Matbaacılık).

Sanat eğitiminin amacı, sanatçı yetiştirmeyle birlikte, estetik duyarlılığı olan bir toplum oluşturmaktır. Güzelliği aramak ve yaratıcılık insanları, diğer canlılardan ayıran özelliklerdir. Güzeli bilmeyele çirkinliklerden uzaklaşılır ve sağlıklı kişilik gelişimi olur. Sanat eğitimiyle yaratıcılık ve güven duygusu kazandırılır. Duygu ve düşünceler arasında dengeler kurulur ve komplekslerden arındırılır.

2.4. Türkiye’de Görsel Sanatlar Dersi

Ülkemizde ilk ve ortaöğretimde sanat (resim) dersleri yıllardır müfredat merkezci bir anlayışla yürütülür. Sanat (resim) öğretmenleri bu derslerin öğretim programlarında ön görülen konuları uygunsuz şartlarda gerçekleştirmek için çabalar dururlar. Sanat

derslerinin ve bu dersleri veren sanat öğretmenlerinin önemi, velilerden diğer öğretmenlere ve yöneticilere kadar geniş bir kesim tarafından henüz tam anlamıyla kavranmamıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak sanat derslerine gereken ilgi gösterilmemekte; buna bağlı olarak bu dersler için okullarda özel mekanlar ayrılmamakta ve gerekli fiziki altyapı oluşturulmamaktadır (MEB, 2002, sayı: 153-154).

Görsel sanatlar eğitiminin gerekliliği ve amaçları, resim (iş) öğretmenleri, bakanlık ve okul yöneticileri, akademisyenler tarafından yeterince kabullenilip savunulamadığından, ayrıca tarihimiz ve geleneksel yapımızdan gelen bazı olumsuz anlayışlar nedeniyle toplumumuz tarafından tam anlaşılammış ve bu eğitim alanı desteklenmemiştir (Özsoy, 2007, s.191).

Görsel Sanatlar dersi uzun yıllar okullarda hak ettiği yeri alamayan bir ders olmuştur. Bir disiplin alan olmaktan çok bir boş zaman uğraşı olarak düşünülerek okullarda geri plana atılan bir ders durumundadır. Bugün eğitim sistemimizin tam anlamıyla iyi olduğunu söylemek çok güçtür. Tam anlamıyla oturmuş felsefi bir temelimiz bulunmamakta ve her hükümet değişikliğinde değişen Milli Eğitim bakanı, kendilerine göre değişiklikler yapmaktadır ve bu değişikliklerden sonra tekrar değişiklikler, yeni düzenlemeler yapılmaktadır ve bu tarz değişikliklerden de Görsel sanatlar dersi ister istemez etkilenmektedir. Görsel sanatlar eğitiminin ülkemizde öneminin fark ettirilmesi yaygınlaştırılması neden gerekli olduğu, özellikle eğitim alanında, sanat ve diğer disiplin alanlarında meydana gelen değişmeler, gelişmelerle birlikte geliştirilmesi, tüm öğretmenlerin, tüm yöneticilerin, bu anlayışlar ile yetiştirilmesi Görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada önemlidir.

2.5. Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları

Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Görsel sanatlar kavramı, bazen bir amaca yönelik olarak bazen de estetik kaygılar ile sanatsal düzenleme eleman ve tasarım ilkelerini dikkate alıp, hayal gücü, düşünce, yaratıcılık ve becerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan eserleri ifade eder. Bu eserler mimari yapı, resim, seramik, heykel, tekstil tasarımı, fotoğraf gibi sanat eserleridir.

Görsel sanatlar, bireyin yaşamında ve çevresindeki gereksinimlerindedir. Çünkü o, bireyin yaşadığı toplumda etrafında olup bitenlere karşı kendini farklı biçimlerde ifade edebildiği etkili araçlardan biridir. Görsel sanatlar, insan bilincini yeniden düzenleyebilecek kazanımları sağlayan ve bu sayede duygusal gelişime katkıda bulunarak duygu birliği oluşturan; onun yaratıcılık ve üretkenlik yönünü açığa çıkartarak sanatsal gelişimini teşvik eden; farklı fikirler, ülkeler ve kültürlerle iletişim kurarak onlara saygı duymayı öğreten ve empati gibi değerleri kazandırarak toplumlar arasında köprü vazifesi gören; kültürel mirasa değer vermenin önemini kavratan; estetik değer yargılarının gelişimine katkı yapan; bireylerin görsel okuryazarlığı kazanması, eleştirel düşünmesi ve problem çözmesi için eğitsel süreci organize eden bir alandır. Ayrıca görsel sanatlar, insanlık tarihinin geçmişini bize aktarmakla birlikte kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü ve dünyadaki yerimizi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bireyin görsel sanatlar eğitimi alması onun sadece bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Görsel sanatlar eğitimi bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, küresel anlamda ilişki içerisinde olduğumuz insanlar ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan öğretim programının temel hedefleri;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelere bilinçli olarak izleyen,
- Görsel sanatlara ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve onu gelecek nesillere aktaran,
- Görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir.

Programda; görsel sanatların doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesini, sanatçının ve sanat eserinin değerinin anlaşılmasını, yetenekli öğrencilerin keşfini, sanat eseri üzerinde tartışma yapılmasını, görsel sanatlara ait kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlayacak kazanımlara yer verilmiştir. Bu kazanımlarda ilkokul seviyesinde sanata dair bilgi ve uygulama çalışmaları genel olarak verilmiş, ortaokul seviyesinde ise öğrencilerin önceden edindikleri bilgi ve beceriler de dikkate alınarak; analiz yapabilen, yorumlayabilen ve değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri amaçlanmıştır. Ayrıca, görsel sanatlar dersi programının 1-4. sınıflarında genel olarak duygu ve düşüncelerin sanat yoluyla nasıl ifade edilebildiği, sanatın değerli olduğu, sanat eserlerinin süreç içerisindeki değişimi ve yapıldıkları yerlerin tanınması; Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenilerek yeni fikirler oluşturulması, bu fikirlerin uygulamaya yansıtılırken sanat malzemelerinin ve tekniklerinin kullanılması; oyun ve sorgulama yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesi, yerel sanat ürünleri üzerindeki motiflerin incelenmesi, sanata karşı duyarlı olunması ve geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin günümüz sanatına etkisi üzerine yoğunlaşmıştır.

Görsel sanatlar dersi programının 5-8. sınıflarında genel olarak edinilen bilgilerin özümsemesi ve sanat eserlerinin daha anlamlı değerlendirilmesi, sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi; sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi; yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi, sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerinin kullanılarak tasarım yapılması, görsel sanat dilinin geliştirilmesi, sanatın anlamının ve değerinin araştırılması; görsel sanat çalışması oluşturulurken farklı tekniklerin bir arada kullanılması üzerine odaklanılmıştır. T.C. MEB. TTKB. (2001). İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/programlar/ilkogretim/ilk_orta_gorselsanatlar.pdf (28 Mart 2015).

Görsel sanatlar dersinin amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplanabilir (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:10-11).

BİREYSEL VE TOPLUMSAL AMAÇLAR:

- Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,
- Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
- Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,
- Öğrencinin görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini sağlamak,
- Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
- Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
- Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanınmasını sağlamak,
- Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
- Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,
- İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendine saygı duyduğu kadar başkalarına da saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
- Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
- 12. Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmaktır.

ALGISAL AMAÇLAR:

1. Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
2. Öğrencinin görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkan tanımak,
3. Birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
4. Bilgi ve birikimini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,
5. Yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmaktır.

ESTETİK AMAÇLAR:

- 1.Öğrencinin, sanatın ve sanat eserinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
2. Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,
3. Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi hayatının her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi haline getirebilme yeterliliği kazandırmak,
4. Öğrenciye, doğadan seçtiği veya insan eli ile üretilen nesnelere estetik birikimini kullanarak değerlendirme bilinci kazandırmak,
5. Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmaktır.

TEKNİK AMAÇLAR:

1. Öğrenciye her türlü araç-gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırarak öğrencinin kendini geliştirmesine imkan tanımak,
2. Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencinin farklılıklardan zevk alabilmesini sağlamak,
3. Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına varabilmek,
4. Kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
5. Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedan anlam çıkarma becerisi kazandırmak,
6. Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmaktır (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:10-11).

2. 6. Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri

İlköğretimde uygulanacak görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için bazı temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

1. Her çocuk yaratıcıdır.
2. Her çocuk farklı algı, bilgi, sezgi, duygu dünyası ve geçmiş hayat tecrübesine sahiptir. Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.

3. Uygulamalarda, görsel sanat alanlarına yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ile çoklu ortam çalışmalarına yer verilir.

4. Görsel sanatlar dersi, diğer disiplinlerle birlikte eğitim amaçlarındaki bütünlüğü kurmaya veya bireyin kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur.

5. Dersin işlenişi ilgi çekici hale getirilen öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir.

6. Görsel sanatlar dersi çocuğu temel alır. Öğrenme-öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içinde, gelişim basamaklarına göre düzenlenir.

7. Değerlendirmede öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını, öğrenme-öğretme sürecine katılımını ve sınıf içi performansını göz önünde bulundurur (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:11).

2.7. Görsel Sanatlar Dersinde Temel Beceriler

Temel beceriler, öğrencilerin öğrenme alanlarındaki gelişimleriyle bağlantılı, yatay olarak bir yılın sonunda, dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel becerilerdir. İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu, içerdiği kazanımlarla bu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır. Sanatsal ifadelerle görsel ve biçimsel anlatımın yanında, programla ulaşılmaması beklenen temel beceriler şunlardır:

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma,
- Kendini ifade etme,
- Eleştirel düşünme,
- Yaratıcı düşünme,
- Sanat aracılığıyla iletişim kurma,
- Problem çözme,
- Araştırma,
- Karar verme,
- Bilgi teknolojilerini kullanma,
- Girişimcilik,
- Sorumluluk alma,
- Başladığı işi bitirme,
- Görsel okuma,

- Kişisel ve sosyal değerlere önem verme,
- Estetik bilinç kazanma,
- Estetik algının geliştirilmesi,
- Estetik yaşam kültürü edinme,
- Çevre ve doğa bilinci kazanma,
- Milli, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olmalıdır (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:11-12).

2.8. Görsel Sanatlar Dersi Öğrenme Alanları

İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve kılavuzu üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır:

1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
2. Görsel Sanat Kültürü
3. Müze Bilinci (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:12).

2.8.1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme

Çizgi, biçim doku, leke, yapı, mekan, renk gibi görsel sanat öğeleri ile denge, vurgu, ahenk, değişiklik, hareket, ritim, dereceleme, oran-orantı gibi sanatsal düzenleme ilkelerinin, seçilen etkinlik, önerilen yöntem ve teknikler eşliğinde, duyuşsal ve devinimsel kazanımlara yönelik uygulamalar içinde sezdirildiği, hissettirildiği, geliştirildiği ve pekiştirildiği bir öğrenme alanıdır. Sanatsal yaratmada görsel sanat öğeleri ve sanatsal düzenleme ilkeleri, amaç değil araç olarak işlev görmektedir. Ancak bunlar olmadan insanın duygu ve düşüncelerini dışa vurması, yansıtması, bir anlam yükleyerek işlevselleştirilmesi ya da yepyeni bir biçim anlayışıyla ortaya koyabilmesi pek mümkün görülmemektedir. Bu nedenle “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” öğrenme alanı diğer öğrenme alanlarıyla birlikte dersin temelini teşkil etmektedir (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:12).

2.8.2. Görsel Sanat Kültürü

“Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanında, öğrencilerin ulaşmaları beklenen kazanımlar, “estetik”, “sanat eleştirisi”, “sanat tarihi” gibi varlığını sanattan alan diğer disiplinlerin birbiri içine geçirilerek sarmal olarak verilmesiyle oluşturulmuştur. Böylelikle sanatsal uygulamalar yapan ve sanat yapmaktan zevk alan bireylerin yetiştirilmesi

hedefinin yanı sıra bir sanat eserini çözümleyebilen, sanat eseri niteliğini taşıyanla bu niteliği taşımayanı değerlendirebilen, sanatçı ile zanaatçı farkını algılayabilen ve her ikisinin de toplumda yerini ve önemini kavrayabilen, daha da önemlisi sanatçı ile sanatçı olmayı birbirinden ayırt edebilen çağdaş bir nesil yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Şüphesiz görsel sanat kültürü deyince akla bu disiplinlerden başka pek çok alan gelmektedir. Ancak ders saatinin sınırlı olması sebebiyle branş ve sınıf öğretmenleri için izlenen bu yolun ilköğretim basamağı için uygun olduğu düşünülmüştür (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:12).

2.8.3. Müze Bilinci

İnsanoğlunun başlangıcından günümüze kadar olan sosyal, iktisadi ve kültürel hayatındaki birikimlerini bünyesinde toplayan müzeler, onları korumakta ve sergilemektedir. Müzeleri insanlık tarihinin gelişim evrelerine tanıklık eden bu evrelerin başlamasında ve tamamlanmasında rol oynayan en değerli örneklerdir.

Müzeler, aynı ya da farklı coğrafyalarda, ulusların oluşturdukları medeniyetlerin her alanda ortaya koymuş olduğu ürünleri bünyelerinde barındırırlar. Günümüzde teknolojinin imkanlarıyla daha da kolaylaşan kültürler arası iletişim, farklı ulusların daha kısa sürede birbirini tanımalarına imkan vermektedir.

Var oluşundan günümüze kadar birçok safha geçirmiş olan insanlık, geçmişini tanıma, anlama ve bilme merakı ile doludur. Ulusların geçmişlerinde yaşadıkları tecrübelerin, sosyal ve kültürel birikimlerin maddi kalıntılarını muhafaza eden müzeler, ulusal benliğin oluşmasında da etkili kurumlardır.

Pek çok gelişmiş ülkede müzelerden, etkin bir eğitim ortamı olarak yararlanılmaktadır. Eğitimde aktif olma, tecrübe sahibi olma, çevre, inşa ve etkileşim kavramlarının ön plana çıkmasıyla müzeler, çocuk eğitiminde önem taşıyan kurumlar haline gelmiştir. Çünkü müzeler çocukların yaparak, yaşayarak, duyuşsal, devinimsel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunabilecek uygun bir ortam sağlamaktadır. Müzeler, çeşitli kültür varlıklarını tanıtarak, çocuklara o toplumun bir bireyi olduklarını hissettirerek kişiliklerini ve öz güvenlerini geliştirmeye yardımcı olur ve çocukların sanatla bağ kurmalarına katkıda bulunur. Küçük yaşlardan itibaren müzelerdeki eserlerle karşılaşılacak ve bunlarla ilgili etkinlikler yapan bir çocuğun sanat anlayışı gelişmekte ve sanata bakış açısı farklılaşmaktadır. Bu durumdan yola çıkarak “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” ve “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanlarının yanı sıra

“Müze Bilinci” adı altında bir öğrenme alanının verilmesine gerek duyulmuştur. Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme mekanları, müzelerle birlikte ören yerlerini, anıtları, tarihi yapıları, sanat galerilerini vb. içine alacak şekilde geniş tutulmuştur.

“Müze Bilinci” öğrenme alanı ile öğrenciler;

-Görsel sanatların birbirinden farklı dallarında verilmiş olan, aynı zamanda birer kültür ve tarih mirası sayılan eserleri tanıtırlar. Bu çerçevede öğrenciler, sadece yerel olanı değil aynı zamanda evrensel olanı da gözlemleyebilirler.

-Çok çeşitli ve zengin arkeolojik katmanlardan oluşan Türkiye Cumhuriyeti topraklarını, Anadolu medeniyetlerini tanır ve bu değerlere sahip çıkma bilinci edinirler.

-Müzelerin eğitim yoluyla kişilere sunacağı geniş imkanlar ve bakış açılarının yanı sıra, öğrencilerin yeni yaratımları ortaya çıkarması ve içinde buldukları toplumu, coğrafyayı ve bunun sonucunda da farklı kültürleri kavraması sağlanır (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014:12-13).

2.9. Görsel Sanatlar Dersindeki Kazanımlar

Kazanımlar, öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsamaktadır. Öğrencilerin görsel sanatlar dersinin amacına ulaşması her öğrenme alanının kendine özgü kazanımlarının edinilmesine bağlıdır (Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, 2014: 13).

2.10. Görsel Sanatlar Dersinde Ara Disiplinler

Program’daki ara disiplin kazanımları görsel sanatlar dersinin kazanımlarıyla ilişkilendirilmiş, ara disiplin kazanımlarının derste yapılacak uygulamayla bağlantılı şekilde verilebileceği öngörülmüştür.

Görsel sanatlar dersindeki ara disiplinler şunlardır: Rehberlik ve psikolojik danışma, spor kültürü ve olimpik, insan hakları ve vatandaşlık, girişimcilik, kariyer bilincini geliştirme, sağlık kültürü, özel eğitim.

2.11. Görsel Sanatlar Dersinin Önemi

Sanat eğitimi, genel eğitimin bütünleyicisi olarak, okul öncesi eğitimi de kapsayacak biçimde düzenlenmelidir. Yakın zamanlara kadar boş zamanların değerlendirildiği bir hobi, diğer dersler için anlatım aracı, bireyin kendisini ifade edebilme yöntemi gibi yetersiz ya da gereksiz amaçlara hizmet eden resim-iş eğitimi, çağdaş yaşam biçiminin duyarlılığı

törpülediği günümüz dünyasında, kişisel ve toplumsal bütünlüğün en etkin aracı olabilir (Ünver, 2011, s. 59).

Görsel Sanatlar olmaksızın mimarlık olmayabilirdi; büyük yapılar, o yapıların içerisindeki çiniler, mozaikler, vitraylar; moda, resim, seramik, tezhip, hat, minyatür ya da heykel olmaz, manzara resmi yapılmazdı; uyumlu çevre düzenlemesi, güzellik olmazdı. (Özsoy, 2007, s.44).

Görsel Sanatlar, resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotografi, tekstil, moda tasarımı, seramik, bilgisayar sanatı gibi geniş bir alanı kapsar (Buyurgan&Buyurgan, 2007, s.16). Doğan (2010, s.171)' e göre; Enderun'da Eğitim Ve Öğretimin Temel Konuları arasında; Güzel sanatlarla ilgili eğitim öğretim verilerek'' estetik bilgisinin gelişmesi amaçlanır; böylece bireyin güzel duygulara, güzel düşüncelere sahip olması sağlanırdı.

Sanatla teknolojinin yanı sıra, sanatla bilimi buluşturan önemli alanlar da vardır. Bu alanlardan birisi hiç kuşkusuz görsel sanatlar eğitimidir. Görsel Sanatlar eğitimi, gerek okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanana örgün; gerekse boş zamanları değerlendirme, bir hobi alanı olarak yaygın biçimiyle müzelerde, özel ve devlet sanat galerilerinde, uygulanan beşikten mezara ya da ömür boyu sürebilecek niteliğiyle geçen yüzyılın olduğu gibi, bilgi ve iletişim çağı olarak nitelenen yirmi birinci yüzyılın da en önemli eğitim alanlarından biri olmaya devam edecektir (Özsoy, 2007, s.15).

Sanat eğitimi yalnız görsel alanlara değil, tüm ifade tarzlarına yönelik bir eğitim alanıdır. Bu anlamda bireyi ve toplumu üretken kılmamanın ve dengede tutmanın etkin bir aracıdır (Ünver, 2011, s. 55). Estetik eğitim ve öğretim, çocuklara bir temel formasyon kazandırır. Estetik eğitim, ruhu işler. Amacı, bir ''güzellik formasyonu'' kazandırmaktır (Aytaç, 2009, s. 39).

Görsel sanatları kapsamayan hiçbir okul öğretim programı başarılı değildir. Sadece kendi kültürel mirasımızı iletmeye yönelik yaşantı ve deneyimler, sadece bireysel gelişim ve sanatla ilgili mesleklere hazırlık için değil, aynı zamanda boş zamanları değerlendirme etkinlikleri için de sanat dersleri önemlidir (Michael, 1983; 3-10, akt. Özsoy, 2007, s.51).

Görsel sanatlar bireylerin biricik ve tekliliğiyle, özgünlüğüyle, kişilikliği olmasıyla, yaratıcılığını geliştirmesiyle ilgilenir. Görsel sanatlar, nesnelere nasıl görüldüğüne, düzene, estetik kararlar vererek beğenileri ortaya koymaya katkısı vardır. Görsel sanatlara gelince; bina tasarımlarından, reklamların, sokakların ve parkların, mobilyaların,

kumaşların ve de reklamların yani her şeyin estetik etkisini yansıtan Görsel sanatlar günlük hayatımızda önemli bir rolü vardır ve bizlerin bunun bilincine varmamız gerekmektedir. Güzel sanatlar, sadece günlük hayatı anlatmaz, doğayı ve doğadaki değişken durumları, üretilen sanat eserleri ile sözel dilin ötesine gitmemize, görsel iletileri ve çağdaş reklamcılığı aktarmamıza, yardımcı olur. Alfabeden önce de iletişim için birçok desenler kullanılmıştır. Görsel sanatlar; bir anlatım aracı, bir iletişim aracı, etik ve estetik değer aracı, algısal duyarlılık aracı, bilme ve anlama aracı, yaratıcılık aracı, yetenek geliştirme aracı, hayatta ve eğitimde denge aracıdır.

2.12. Görsel Sanatlar Dersinin Tarihçesi

2. 12. 1. Eski Yunan'dan On sekizinci Yüzyıla Kadar Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi

Kuzey Amerika'da ve Batı Avrupa'daki sanat eğitimi ülkemizdeki Görsel sanatlar eğitimimizi yıllar boyunca etkilemiştir. Klasik Yunan ve Roma Çağı'ndaki Aristo ve Eflatun'un eğitim ve sanat üzerine yorumları toplumun hayatını etkileyen konular olarak politik yazılarda ortaya çıkmaktadır. Güzel sanatlar, sadece kendi estetik değerlerinden değil, öğretici(didaktik) etkisinden dolayı da önem kazanmıştır.

2. 12. 2. Klasik Yunan Ve Roma Çağı

Eflatun esas biçimin bir taklidi olduğundandır ki sanatı, bilimin güvenilir olmayan bir kaynağı olarak görmüştür. Aristo ise güzel sanatların, doğanın dinamiklerinin ve insanlarla ilgili işlerin öğretilmesinde bir eğitim aracı olabileceğine inanmıştır. Çiçero'nun görüşüne göre eğitimin amacı, konuşmada yetenekli iyi insan yetiştirmektir ki böylece devlete kolayca hizmet edebilsin (Efland,1990: 18 akt. Özsoy, 2007, s. 62).

2. 12. 3. Orta Çağ

Sanat orta çağda insanları tanrıya yönlendirmek amacıyla araç olarak kullanılmıştır. Sanatçılar bu çağda zanaatçı olarak görülmüştür.

Sanatla uğraşanlar için ise 5-6 yıl süren çıraklık eğitimi, ustalar tarafından verilmiş ve taklit yoluyla öğrenme yöntemi uygulanmıştır. Usta sanatçıların sayısal sınırını belirlemek loncaların ekonomik yararlarıyla doğrudan ilgili olmuştur (Özsoy, 2007, s.63).

2. 12. 4. Rönesans

Leonardo Da Vinci ise birbirini izleyen ve şematik iki boyutlu kopyalama, modelden kopya, perspektif, iskeletten çalışma ve anatomik ayrıştırılardan oluşan program sırasını savunmuş ve uygulamıştır (Özsoy, 2007, s.63). Bu dönemde Hümanist araştırma hareketi genel eğitimi savunmuştur. Rönesans döneminde ilk ve orta dereceli okullar açılmıştır. Elit kesime verilen Görsel sanatlar eğitimi, estetik algılamayı geliştirmeyi, kültürel kimliği oluşturmayı amaç edinmiştir. Rönesans döneminin ilk sanat tarihçisi olduğu bilinen Vasari 1562'de bir sanat akademisini başlatarak, sanat akademilerindeki müfredat programlarındaki deseni, kuram oluşturmayı gösteriyi ve de kültürün tartışılmasını içermiştir.

2. 12. 5. 17'nci Yüzyıl Fransız Akademisi

Bu yüzyılda Görsel sanatların amacının kralın ihtişamını sergilemek olduğu görülmektedir. Sanat, kral ve vezirlerinin gözetim ve denetimde sürdürülmektedir. Sanat bir propaganda aracı olarak hizmet etmiş ve kralların kutsal hakkını desteklemiştir (Özsoy, 2007, s.63).

Bu yüzyılda hümanizm düşüncesi formüllere ve kurallara aktarılmıştır. Buluş, renk, denge, anlatım, kompozisyon için ölçütlerle bir resmi üslup meydana getirilmiş, konular ise hiyerarşi içerisinde yer almıştır. Akademide sanatla ilgili konulara ve derslere yer verilmemiş, bunlara özel ilgi duyanlara ve kişiye özgü verilerek sınırlı kalmıştır.

2. 12. 6. 18'inci Yüzyıl Aydınlanma Çağı

Varlıklı Amerikalılar eğitimlerinin bir parçası olarak büyük Avrupa turlarına katılmışlar, Amerikalı sanatçılar yurtdışında eğitim almaya başlamışlardır. Sanat ticari bir değer olarak görülmeye başlanmış ve onu yapacak yetenekli insanlara ihtiyaç baş göstermiş. Dolayısıyla görsel sanatlar eğitimine ilgi artmıştır (Özsoy, 2007, s.64).

2. 12. 7. 19'uncu Yüzyıl Aydınlanma Çağı

Görsel sanatlar (sanat eseri ve el sanatları) orta sınıfın bir ticari beklentisi haline gelmiştir (Özsoy, 2007, s.64). Bu dönemde zanaatın, elişçiliğinin yerini seri üretim(fabrikasyon) almasıyla ortaya çıkan ürünlerin tasarım kalitesi düşüp, yok olmaya başlamıştır. Sanatçı ve zanaatçılar birbirinden ayrılmışlardır.

2. 12. 8. Avrupa'da Mesleki Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar Fransız sanatçıların atölyelerinde desen ve yağlıboya ağırlıklı olarak öğleden önceleri ve kopya çalışması olarak da öğleden sonraları özellikle Louvre müzesinde bir ders olarak okutulmuştur (Özsoy, 2007, s.64). 19'uncu Yüzyılda South Kensington Tasarım Okulu'nun (şimdiki Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi) bu yüzyılın başlarında görsel sanatlar (resim) öğretmeni yetiştirmeye başladığı görülür (Özsoy, 2007, s.65).

19'uncu yüzyılda İngiltere'de Tasarım okulları kurulmuş, canlı modelden desen derslerine yer verilmemiştir. Daha çok çalışan kesim için Tasarım eğitimi, varlıklı kesime Görsel Sanatlar eğitimi verilmiştir.

19'uncu yüzyılda Almanya'da sanat ticaret okulları vardı. Bu okullarda desen ve teknik yeteneklere eğitim verilirdi. 19'uncu yüzyılda Almanya'da desen dersleri ilköğretimde okutulmuştur.

2. 12. 9. Amerika'da Mesleki Görsel Sanatlar Eğitimi

Mesleki anlamda sanat eğitime bakıldığında 1795 yılında Philadelphia'da Güzel Sanatlar Akademisi'nin kurulduğu anlaşılmaktadır. 1875 yılında Görsel Sanatlar Öğrencileri Birliği kurulmuştur. Bu okullarda görsel sanatlar eğitimi, tasarım eğitiminden ayrılmış olarak verilmiştir. Öte yandan bu yüzyılda kurulan Pratt Enstitüsü ve Rhode Island Tasarım Okulu gibi kurumlarda tasarım eğitimi görsel sanatlarla birleştirilerek verilmiştir (Özsoy, 2007, s.65).

2. 12. 10. Avrupa Üniversitelerinde Görsel Sanatlar Eğitimi

İngiltere'de Oxford'da John Ruskin üniversite içinde görsel sanatlar bölümü açılması için girişimde bulunana ilk kişi olmuştur. O, sanatın temel dersleri betimlemelerle destekleyen bir ders olarak yer alması gerektiğine inanıyordu. 1877'de sanatçı Whistler, Ruskin aleyhine, kendisinin eserleri yoluyla halkı aldattığını söylediği gerekçesiyle tazminat davası açmış ve sembolik bir miktar parayla davayı kazanmıştı. Bu olay o dönem, sanatın bir hikaye anlatmasına ya da ahlaki mesajlar vermesine gerek olmadığını göstermesi açısından önemli bir gelişme olmuş, sanatın araç olmadığı kayıt altına alınmıştır (Özsoy, 2007, s.65).

2. 12. 11. Amerikan Üniversitelerinde Görsel Sanatlar Eğitimi

Bin dokuzyüzlere kadar Amerika Birleşik Devletleri'nde, Yale ve Stanford Üniversiteleri olmak üzere sadece iki kurumda görsel sanatlar eğitimi mesleki anlamda

sunulmuştur (Özsoy, 2007, s.65). Harvard Üniversitesinde, Charles Eliot Norton ‘‘Sanatsal Algılama’’derslerini vermiştir. Yale Üniversitesinde ise sadece kadınlara öğretilmek üzere sanatın uygulamalı öğretimi önem kazanmıştır. Bazı üniversitelerde de sanat tarihi dersleri yer almıştır.

2. 12. 12. 19’uncu Yüzyıl Britanya’ında (İngiltere, İskoçya, Galler) Görsel Sanatlar Eğitimi

19’uncu yüzyıl boyunca Britanya’da Tasarım Okullarının (Schools of Design) açıldığı, bunların 1852’den sonra Güzel Sanatlar Okulları (Schools of Art) olarak yeniden isimlendirildikleri ve ardından desen derslerinin ilkokullarda bir desen olarak yer aldığı görülmüştür (Özsoy, 2007, s.67). Güzel sanatlar okulları, doğadan ve hayalden yapılan desen çalışmalarını öncelikle desteklemişlerdir. İlköğretim okullarında, Fröbel ve Pestalozzi’nin görüş ve düşüncelerinin kabul görmesi ve çocukların öğrenme biçimlerine yönelik gerçekleştirilen psikolojik araştırmaların ortaya çıkışı, yeni amaçların ve yöntemlerin belirlenmesine yol açmıştır. İlköğretim düzeyinde verilen sanat eğitimi oldukça ‘‘yararlı’’ kalmış; el ve göz koordinasyonu, temizlik ve düzen öncelik verilen ölçütler olmaya başlamıştır (Swift, 1990’dan akt. Özsoy, 2007, s.68).

2. 12. 13. Yirminci Yüzyılda Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi

Yirminci yüzyılda İngiltere’de, önemli bir yazar, düşünür ve tasarımcı olan William Morris el işi (resim-iş) ve Görsel Sanatlar akımının savunucusu olarak, toplumun bu akım ile yeniden biçimlendirilebileceğini savunmuştur. William Morris’in savunduğu bu akımın dört ilkesi; ‘‘araçlara, yapıma, kullanıma ve gereçlere bakış’’olarak ortaya konulmuştur.

2. 12. 14. Birinci Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası Görsel Sanatlar Eğitimi

Amerika’da, Birinci Dünya Savaşı öncesinde, yeni göçmenlerin kültürel uyumunu sağlamak için el sanatlarına ve dönemlik konulara önem verilmiştir. İki yön baskın çıkmıştır:

Özsoy’a göre (2007: 69), Resim çalışması ve doğadan desen yoluyla ‘‘güzellik’’ ile Arthur Wesley Dow’un savunduğu ‘‘tasarım’’ hareketi ve el sanatları eğitimi yoluyla’’ uygulamalı eğitim.’’ Dow, 1899 yılında Tokyo Güzel Sanatlar Akademisi’ndeki programlara dayanarak Sanatsal Düzenleme Öğeleri ve İlkelerini içeren ‘‘Kompozisyon’’ adlı kitabını yazmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Avusturya’da Franz Çizek kendi uyguladığı yöntemler belirgin bir biçimde yönlendirici olmasına karşın, sanatta çocuk-merkezli yaklaşımı savunmuştur. Çizek, çocuğun sanatsal görüş açısını (artistik vizyonunu) yok ettiği gerekçesiyle sanat tarihi öğretimine karşı çıkmıştır. ” Yaratıcılık ve kendini özgürce anlatma” görsel sanatlar eğitiminde savunulan haklı gerekçeler haline gelmiştir (Özsoy, 2007, s.69).

2. 12. 15. Görsel Sanatlar Eğitimi ve İkinci Dünya Savaşı Öncesi

Mimar Walter Gropius tarafından Almanya’da 1920’lerde kurulan ve 1930’lara kadar etkili bir sanat eğitimi akımı olarak varlığını sürdüren Bauhaus, Britanya’da yaygın olan uygulamalı sanatlar ekolü ile, Kıta Avrupa’sında önemli bir geçmiş ve gelişime sahip olan atölye sistemini kendi bünyesinde birleştirerek özgün bir sanat eğitimi felsefesi oluşturmuştur. Bu anlamda sanatçılar ile zanaatçılar bir çatı altında birleştirilerek “tasarım” kavramı, görsel sanatların evrensel değerleriyle desteklenmiş ve okullandırılmıştır. Gropius inceleme ve araştırma için gittiği İngiltere’de William Morris’in okulundan ve orada yapılan duvar kağıdı tasarımlarından etkilenmiş ve Almanya’ya dönüşte Bauhaus Güzel Sanatlar Okulunda bu deneyimlerini programa yansıtmıştır (Özsoy,2007, s.69).

2. 12. 16. Yirminci Yüzyıl Britanya’ında Görsel Sanatlar Eğitimi

Britanya’da 1920’lere kadar, ilk ve ortaöğretimdeki Görsel Sanatlar eğitiminde, öğretim ve de öğrenme tutumlarının psikoloji dayanlı ağırlığı, en düşük dereceden en yüksek dereceye kadar yayılmıştır. Güzel Sanatlar okulları, müfredatları 1852’den 1913’e kadar bu tarihten sonra değişerek, konu alanları basitleştirilmiş, ancak, yetenek tabanlı ve ardıllı öğretim aynen sürdürülmüştür. Özsoy (2007 s.71)’e göre Okullarda “Görsel Sanatlar ve İş Eğitimi” giderek “Görsel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi” olarak adlandırılmaya ve bilinmeye başlamıştır. Okullara davet edilen sanatçılar yardımıyla öğrencilerin eleştirel algı ve anlayışlarının geliştirilmesine başlanmıştır. Sanat müzeleri ve galerileri de “eğitim uzmanlarını” kadrolarına almaya başlamışlardır. Aynı zamanda daha endüstriye ve meslekleşmeye yönelik bir görsel sanatlar eğitimi türü, ortaöğretimin son yıllarında, lisans ve lisansüstü eğitimi kapsayacak biçimde uygulanmaya başlanmıştır.

2. 12. 17. İkinci Dünya Savaşından Sonra Batıda Görsel Sanatlar Eğitimi

Batıda ikinci dünya savaşının ardından, Sanat eğitiminde birçok mesleki örgütler ortaya çıkmış, sanat ve eğitime yönelik yapılan araştırmalar hızla gelişerek aksiyon resmi bir akım olarak yayılmıştır. 1950'li yıllarda Viktor Lowenfeld, ilk sanat eğitimi araştırmacısı olarak çıkıp, haklı bir üne ulaşmıştır ve yaratıcı etkinliklerin tedavi amaçlı kullanılmasını savunarak, "Gelişim kuramı"nı ortaya koymuştur. Amerika'da June King Mc Fee'nin, 1960'lı yıllara gelindiğinde; çevresel sorunlarla ve toplumsal sorunlarla ilgilendiği; Manual Barkan'ın ise eleştirmenin, sanatçının ve sanat tarihinin rolüne dayalı olarak sanat derslerinin içeriklerine dikkatlerin çekilmesini savunmaktadır. Edmund Feldman, sanat eleştirisini, bir yöntem halinde Görsel Sanatlar eğitimine sunarak, Vincent Lanier ise sanat eğitiminin esas alanlarından birisinin estetik olduğunu savunmuştur. Eliot Eisner, sanat eğitiminde duyulan öğretim materyalleri ve yapısallaşmış ders öğretim programı üzerine konuşmalar yapmıştır ve sanatın "bilişsel" gelişim olduğu ve "Disiplin Odaklı Sanat Eğitimi" yöntemini de savunmuştur. Pensilvania Eyalet Üniversitesinde Sanat Eğitimi ve Estetik eğitimin gerekliliği savunulmuş ve bu yıllarda Ralph Smith ve Harry Broudy, estetik akımın öncüleri olmuş ve bu eğitimin yapılabilmesi için gereken öğretim materyallerinin geliştirilmesi için, devlet desteği sağlanmaya çalışılmıştır. Edmund Feldman, sanat eğitimine çözümlenme, yorum, betimleme, yargı olarak aşamalar içeren ve de "araştırmacı sanat eleştirisi" diye adlandırılan eleştirel düşünme sistemini getirmiştir.

Stokrocki ve Kırıoğlu'na (1998)'e göre Wilson, ortaya attıkları kopya kuramı ile eski kalıplaşmış inançları yıkarken, antropoloji ve sosyoloji alanındaki yeni gelişmeler görsel sanatlar eğitiminde çok kültürlü ve kültürler arası eğitimi, sanat ve toplum ilişkilerini gündeme getirmiştir. Bu gelişmelerle birlikte "kültürel okuryazarlık" önem kazanmıştır. Gilbert Clark ve Enid Zimmerman yetenekli çocuklar ve gençler için özel programlar önerirken, "ömür boyu öğrenme" sanat eğitiminde de etkili olmaya başlamıştır (Akt. Özsoy, 2007, s.73).

2. 12. 18. Türkiye'de Görsel Sanatlar Eğitimi'nin Tarihi

Tarihi kaynaklara göre Türklerin Orta Asya'da ilk kez görüldükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar güzel sanatlara ve bunun eğitime önem verdikleri görülür (Özsoy, 2007, s.73). Resim ve resim-iş dersinin uzun bir geçmişi bulunmamakla birlikte bu ders güzel sanatların eğitimi içinde düşünüldüğünde; seramik, duvar resmi, çini, tezhip, minyatür, hüsn-i hat gibi geleneksel sanatların eğitim tarihi içerisinde, Türk kültür ve sanatının başlangıcına kadar uzanmaktadır.

18'nci yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünü durdurmak maksadıyla askeri ve eğitim alanında gerçekleştirilen yenilikler sonucu, resim derslerinin, önce askeri, daha sonra da sivil okulların programlarına dahil edildiği görülmektedir. 1773'de açılan "Mühendishane-i Bahri Hümayun, 1796'da açılan Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 1827'de açılan Tıbbiye ve 1835'de açılan Harbiye mekteplerinde batılı anlamda müfredat programları uygulanmış ve bu programlarda, önceleri askeri amaçla da olsa resim derslerine yer verilmiştir (Yetik,1948: 9-13, Terzi, 1988:12-14, Akyüz,1995, akt. Özsoy, 2007, s.74).

Tanzimat dönemine gelindiğinde sanat eğitimi açısından yaşanan en önemli gelişme Batı Avrupa'dakilere benzer Öğretmen okullarının açılışıdır. Tüm bu öğretmen okullarında batılı anlamda programlar uygulanıyor ve resim dersleri de bu programlarda yer alıyordu. Bunlara ek olarak 1862'de kurulan Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) ve 1868'de açılan Darüşşafaka Lisesinin programlarında da resim derslerinin yer aldığını anlıyoruz (Ergin, 1977: C. 1-2,476-490 akt. Özsoy, 2007, s.74). Birinci Meşrutiyet (1876) ve İkinci Meşrutiyet (1908) dönemlerinde, sivil" iptidai" ve "Rüştiye" (sivil ilk ve ortaokul) mektepleri programında "Hüsn-i Hat" (Güzel Yazı) bir görsel sanatlar dersi olarak yer almıştır (Özsoy,2007, s.75).

19'uncu yüzyılın sonlarına doğru resim-iş dersinin genel görünümünü Cumhuriyetin ilk sanat eğitimcilerinden olan İsmail Hakkı Tonguç"Rüştiyelerde litografya, canlı cansız modelleri, peyzajları yahut tahtaya çizilen basit krokileri çizdirmek an'anesi vardı" sözleriyle ifade etmiştir(Özsoy, 2007, s.75). Bu yıllarda böyle basit içerikte bir resim dersini okutabileceğini sanan ve çoğunlukla azınlıklar arasından gelen kişilerin bu dersleri verdikleri ifade edilmiştir (Kırıçoğlu, 11991: 40, akt. Özsoy, 2007, s.75).

1909-1910 'da İhtisas Komisyonu'nun hazırladığı ve Meclis-i Maarif'in kabul ettiği, idadilerin (liselerin) müfredatındaki Görsel Sanatlar eğitimi (resim eğitimi) ile ilgili; lise ve ortaokullarda resim derslerini Sanayi-i Nefise Mektebinden (Güzel Sanatlar Akademisi) mezunu ve perspektif tekniği, resim tekniğini bilen, gölge usulü, leke hakkında bilgiye sahip olması gerekir.

Rüştiye üçüncü senesinde(ortaokul) gölgeli modeller (objeler)'den çalışmalar yapılacak; şekillerin büyütülüp küçültülmesi yöntemi gösterilecek, çeşitli geometrik şekiller hakkında bilgiler verilerek, pergel, cetvel gibi aletlerin kullanılması öğretilecektir. İdadi(lise) sınıflarında okutulacak resim derslerinde küp, küre, yarımküre, silindir, piramit

gibi biçimlerin yanı sıra, tahtadan yapılmış çeşme, köprü gibi modellerden çalışmalar yaptırılacaktır. Renkli çalışmalar ise, suluboya ile çizilen somut şekillerin önce bir renk, sonra da objelerin gerçek renkleriyle boyanması ile ışık gölge kurallarının uygulanması konuları programda yer almıştır (Öztürk, 1997:30,akt. Özsoy, 2007, s.75). 1910 yılında Avrupa'ya giderek eğitim ve sanat eğitimi konularında incelemeler yapan İsmail Hakkı Baltacıoğlu 1912 yılında yurda döndükten sonra sanat eğitimi konularında yeni düşünceler ve uygulamaları, gerek verdiği konferanslarla, gerekse yazdığı kitap ve makalelerle yaymaya çalışmıştır. Darulfünunda (İstanbul Üniversitesi) ve Öğretmen okulunda verdiği derslerde öğrencilerin sanat derslerinde doğadan, bellekten ve hayalden çalışmaları gerektiğini savunmuştur (Aytaç, 1978'den akt. Özsoy,2007, s.76).

1883'de Sanayi-i Nefise Mektebi kurulmuş, plastik/görsel sanatlardan heykel, resim, mimarlık gibi alanlarda eğitim verilmiş, 1923'te Tezyinat bölümü kurularak 1928 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüşmüştür. 1929-1932 yılları arasında ise iç mimari, bölüm seramik, grafik ve afiş, tezyinat bölümü içerisinde uzmanlık dalları kurulmuştur. Bu kurum 1969'da İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi olarak değişmiş, 1982 tarihinde de Mimar Sinan Üniversitesi olarak değişmiştir. Bu okulu kuran Osman Hamdi Bey ve diğer hocaların büyük bir bölümü Fransa'da eğitim görmüşler ve bu okulunda temel yapılanmasında, atölye ağırlıklı, Fransız sanat eğitiminin de kabul edildiği bilinmektedir. 1957'de Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu kurulmuş ve Bauhaus ekolünü izlemiştir. Bu okulun amacı, işlevsel sanat yapıtlarını da üretebilecek çok yönlü tarımcılar, sanatçılar yetiştirmek olduğu bilinmektedir. 1960 ve 1961'de ilk mezunlarını vererek 1966 yılına kadar 2+2 yıl şeklinde biçimlenerek bu yıldan itibaren dört yıllık yüksek öğretim programına dönüştürülmüştür. 1982 tarihinde MEB'e bağlı Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, 20 Temmuz 1982 'de ise Güzel Sanatlar Fakültesi adı altında Marmara Üniversitesi'ne bağlanması uygun görülmüştür. Cumhuriyet dönemine kadar resim derslerinde Batı ile bireysel ilişkilerin getirdiği kimi görüşler de dahil kolaydan zora, kopya, kolay resim çizmeye yönelik kartpostallardan yararlanma, bezeme çalışmaları,... gibi birçok yöntem yer alır (Kırıçoğlu, 2005, s.35).

İlk cumhuriyet hükümetleri belki diğer eğitim ve kültür faaliyetlerinden daha çok zaman ve parayı güzel sanatlara ayırmıştır (Özkan, 2010, s. 130). Kültür tarihimizde Cumhuriyet dönemi canlı ve parlak bir dönemdir. Atatürk ulusal benliği bulmada sanata ve sanatçıya güvenmiştir. Sanatta amaç halka ulaşmak ve de halkla bütünleşmektir.

Cumhuriyet döneminde halk sanatları, el sanatları ve halkbilim araştırmaları yapılmıştır. Bu araştırmalar ile görsel sanatlarda ulusal kùltürün temelleri bakımından gerekli ve önemli girişimlerdir. Kırışoğlu (2005)e göre, Sanatın, temel kùltür sorunlarından biri olduğu sık sık vurgulanır. Sanat eğitiminin sorunları ulusal eğitim sorunlarından bağımsız dùřünülemez. Ùlkeye pek çok yabancı uzman gelir. Hemen uygulamaya konan J. Dewey'in raporudur (1926).

Raporda yer verilen resim ve el işleriyle ilgili konular şunlardır:

1- Okullarda resim ve el işleri atölyelerinin kurulması ve bu işliklerin gerekli araç ve gereçlerle donatılması,

2- Görsel sanatlarda (Resim, çizgi, boya sanatları olarak raporda yer alır) yeteneklerin geliştirilmesinin bireysel ve toplumsal önemi ve yararı üzerinde durulur (Dewey,1938, akt. Kırışoğlu,2005, s. 36). Dewey'in raporu üzerine, ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta Öğretmen okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) açılır (1926). İlk, orta, lise Resim-İş programları değiştirilir. Okullarda resim-iş odaları ve işlikler kurulur (Kırışoğlu, 2005, s.36).

(Dewey, 1939 s.28)'e göre, Bütün gördüğüm şeyler, Türk gençliğinin resimde ve çizgi ve boya san'atlerinde vasatinin fevkında bir meharete malik olduğuna beni ikna etmiştir. Bu mevbihenin bir kere haddi zatinde, bir de milletin medeniyetteki mevkiini muhafaza için bedii harsım temin hususunda inkişaf ettirilmesi faidelidir. (Dewey, 1939 s.29)'a göre, İstanbul Sanayi Nefise Mektebi, birçok müşkülata rağmen iyi iş görüyor. Fakat gayri muvafık olan binasında pek sıkışmış bir haldedir. Sanayi-i Nefise Mektebi dahilinde muallim yetiştirmek için teşkilat yapılması tam terbiyevi bir hatve teşkil edecektir. Maamatif mektebin kendi hususi gayesine muvafık olarak inşa edilmiş bir binaya ve büyük bir sergi salon ile lüzumu kadar atelye ve sınıflara ve modeller. Resimler... ilah gibi malzemeye şiddetle ihtiyacı vardır.

Bir başka Amerikalı uzman, Parker, raporunda şöyle der: "Yazın, müzik, güzel sanatlar, drama, dans, el işleri ve oyun gibi zengin alanların öğrenciye etkin bir biçimde kazandırılmasında geçmişten gelen kimi engeller vardır. Bu derslere karşı takınılan tutucu tavrın geçici olmasını umarım. Çađdařlařma yolunda her ulusta geçmişin kùltür değerlerini canlandırma, kaybolan özelliklerden üzüntü duyma yaşanılmaktadır. Bu nedenle halk evleri ve müzeler ilgiyi canlandırmada hizmet etmektedirler. Öteki sana dallarındaki çalışmalarda olduğu gibi resimde de çocuklarda bir özgürlük havası sezilmekle birlikte,

okulların çoğunda uygulanan resim yönteminde yaratıcılığın engellendiği görülmüştür. Bu konuda izlenmesi gereken yol o kadar kural dışı olmalıdır ki, çocuklar anlatımlarına doğal ve değerli çıkışlar bulabilsinler'' (Parker, 1939, akt. Kırıçoğlu,2005, s.37).

(Ateş, Karadeniz, Tangülü, 2014, s. 1909)'e göre; 1924-1960 yılları arasında ülkemize davet edilen yabancı uzmanlar eğitim sistemimizde artışı ve etkisiyle bir döneme imza atmışlardır. Gelen uzmanlardan Dewey hariç bütün uzmanlar kendi çalışma alanlarına göre rapor hazırlamış sadece Dewey'den eğitim sistemimizin geneli hakkında bir rapor tutması istenmiştir. Yabancı uzmanların ileri sürdükleri görüşlerin yerinde uygulanışını görmek için birçok Türk eğitimcisi ve yöneticisi de yurtdışına inceleme gezilerine gitmiştir. J. Dewey'nin tavsiyesi ile Türkiye'ye gelen Bayan Parker, iki yıl Türk Eğitim Derneği'nin Ankara Koleji'nde danışman olarak çalışmış, daha sonra da Bakanlık tarafından ilkokullarda inceleme yapmak ve bir rapor vermekle görevlendirilmiştir. Amerikalı eğitimci Prof. Dr. B. Parker, toplam yüz ayrı okulda yaptığı gözlemlerine dayalı olarak sonuçlara varmaya çalışmıştır. 1934 yılında hazırlanan rapor, 1939 yılında I. Milli Eğitim Şurası dokümanı olarak Bakanlıkça yayınlanmıştır (Şahin, 1996: 108, akt. Ateş, Karadeniz, Tangülü, 2014, s. 1909).

Parker, şu ana kadar ki açıklamalarını raporunda iki madde halinde özetlemiştir:

1. Daha fazla çocuğa ilkokul kapılarını açmak için gerekirse okulda geçirilen zaman kısaltılmalıdır.

2. Eğitim imkânı öncelikle ülkeye faydalı olabilecek çocuklara verilmelidir. Bu nedenle de öğrenciler okula seçme usulü ile alınmalıdır (Akkutay, 1996: 78).

Parker, raporunun birinci bölümünün sonunda Türkiye'deki öğretmenlerin durumu ve eğitim laboratuvarlarının kurulması gerekçelerini Öğrencilerin başarılı olabilmesi kabiliyetli öğretmenler yetiştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle öncelikle eğitim laboratuvarlarının kurulması tavsiye edilmektedir. Parker raporunun ikinci kısmında yüz ilkokulda yaptığı gözlem sonuçlarını açıklamaktadır.

Maddeler halinde verilen bu sonuçlar şöyle özetlenebilir.

1. Bina, araç, öğrenci ve öğretici gruba dair ayrılan ödenek diğer ülkelerdeki kadar yüksek olmasa da benzer ülkelerle kıyaslanabilecek seviyededir.

2. Asıl konu eğitim alanındaki uygulamaların başarılı sonuçlarını kurs, sergi ve eserler aracılığıyla yaygınlaştıracak donanımlı öğretmen ve müfettiş sayısını arttırmaktır.

3. Geleceğe dair önemli bir konuda öğretmen okulları teşkilatında yapılacak yenilenmedir.

4. İkinci on seneyi kapsayacak plan ve uygulamaların başarılı olabilmesi için şartları elverişli olan illerde milli laboratuvar merkezleri kurulmalıdır. Bu merkezler her ilin ilk ve öğretmen okullarındaki eğitim sorunlarıyla ilgilenir, ulaştığı sonuçları tüm ülkenin okullarına yayabilirler (Parker, 1939: 18-22, akt. Ateş, 2014, sf. 1903). Köy enstitüleri de Cumhuriyet dönemimizdeki, kültür ve eğitim tarihimizin önemli kuruluşlarından biridir.1940'da Resim-İş dersinin amacı'' Çocuk odaklı'' yaklaşımlara kaymıştır.1950'lerde ise '' Sanat Yolu ile Eğitim'' yaygınlaşmaya başlamıştır.

T. C. M. E.B. Yedinci Milli Eğitim Şurası, (1962)'ye göre Resim-İş öğretimindeki durum çok açık biçimde şöyle dile getirilir: '' Bugün çeşitli kademelerdeki bütün okullarımızda bir resim öğretiminin mevcudiyeti nasıl bir gerçekse, bu öğretimin ileri milletler seviyesinde olmadığı da o derece bir gerçektir. Bu hal, dünyanın her tarafına yayılmakta olan modern resim öğretiminin gerçek anlamda ele alınamamış ve öğretimindeki esaslı rolün yeteri kadar anlaşılammış olmasının tabii bir sonucudur (Akt. Kırıçoğlu, 2005, s.42). 1972'de İş dersi ''İş ve Teknik Eğitimi'' ile öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini geliştirmeyi amaçlayan bir ders haline getirilmiştir. Cumhuriyet döneminin ilk yılları sanatsal gelişmelerin altın yıllarıdır. Sanat eğitiminde temel arayışlara girilerek, bu süreçte, görmeyi öğretmek, sürekli doğaya dönmek, imge zenginleştirmek gibi yapılan öneriler az da olsa yer almıştır. Resim-iş dersinde, gelişmeye açık, tutarlı bir düzey tutturulamamıştır. 1990'lı yıllarda ilk ve orta dereceli okullara yönelik olarak MEB'de program geliştirme çalışmaları yapılmış, hazırlanan yeni programlar uygulamaya konmuştur. Görsel sanatlar eğitiminde İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı 1992 yılında hazırlanmış ve uygulamaya başlanmıştır (MEB, 1992, akt. Özsoy, 2007, s.82).

İkinci binin başlarında okullardaki resim-iş eğitiminin haftalık ders süreleri şöyledir:

1.Sınıftan 3.sınıfa kadar haftada 80 dakika, 4. Sınıftan 8. Sınıfa kadar 40 dakika. Liseler: Resim ve Müzik dersi seçmeli olarak haftada 80 dakika. Öğretmen Liseleri: Resim ve Müzik dersi seçmeli olarak üç yıl boyunca her yıl haftada 240 dakika verilmektedir (Özsoy, 2007, s.82).

2.13. Türkiye’de Görsel Sanatlar Dersinin Yeterlilik Düzeyi

Görsel Sanatlar, Plastik sanatlar kavramını da kapsayan pek çok sanat dalının üst başlıkta ifadesidir. Kapsamında video, sinema, fotoğraf vb. ve plastik sanatlar olarak tanımlanan resim, heykel, seramik, rölyef vb. içermektedir. Dersin adının görsel sanatlar olabilmesi için Programın sanatsal uygulamalara dair içeriği bu yönde zenginleştirilmeli böylece öğrencinin ilgi ve motivasyonu desteklenmelidir (Pınar, 2010, s. 92).

Türk Kültüründe etkileşimin kendisini en belirgin hissettirdiği alanların başında resim sanatı gelmektedir (Ünver, 2011, s. 5). Resim sanatı da tarihsel süreçte görselliği ile geniş kitlelere ulaşan etkili bir anlatım biçimi oldu. Dinsel, büyüsel, estetik ve sosyolojik anlam yüklemelere yabancı kalmadı (Ünver, 2011, s. 4). Sistem, okur-yazar nüfusu artırmak üzerine kurulmuş ve bu amaç gerçekleşmiştir. Sistemin bugünkü amacı okuryazar yetiştirmek değil; yaratıcı, girişken, küresel düşünüp, yerel hareket edebilen girişimciler yetiştirmektir (Özden, 2013, s.4).

Okullarda sanat isliğı (atölye) olusturulmalıdır. Sanat çalışmaları uygulamalı olduğu için mekana gereksinim vardır. Pek çok öğretmen sanat derslerini sınıfta yapmakta, malzemenin hazırlaması, ders bitiminde sınıfın eski hale getirilmesi, yetersiz olan ders süresini daha da olumsuz etkilemektedir. Okullarımızda sanat atölyeleri çok yetersizdir. Bunun yanında okulların büyük bir bölümünde ise atölye bulunmamaktadır. Ayrıca müfredat programlarındaki birçok konu uygulanamadığı gibi, çağdas yeni konulara da müfredat programlarında yer verilmemektedir. Süphesiz atölye gerekliliğinin en önemli sebebi ise öğrenci üzerinde yaratacağı olumlu etkidir (Pınar, 2010, s. 92).

Eğitim sistemimizdeki Görsel Sanatlar dersi daha önce yapılanları yapmak değil dersi etkili bir şekilde yapmak dersin etkililiğini arttırmak olmalıdır. Ülkemizde Görsel Sanatlar derslerinde atölye, ders saatleri, öğretmen, program içerikleri, yöneticilerin ve velilerin derse bakış açıları gibi hala çözümlenememiş problemler yaşanmaktadır. Özellikle ilköğretim 1. kademedeki Görsel Sanatlar dersleri Görsel Sanatlar öğretmenleri tarafından okutulmamaktadır. Ortaokul ve ortaöğretimde de seçmeli dersler kapsamında olmasından dolayı seçilememe riski taşımaktadır.

Ülkemizde, genelde sanat eğitimi, özelde ilköğretim kurumları 1. Kademesi için hazırlanan program ve bu programın uygulayıcısı olan öğretmen adaylarının yeterlikleri, imgesel düşünmeyi geliştirme ve yeni toplum oluşturma noktasında buluşmamaktadır.

Çünkü sanat eğitiminin amaçları, yöntemleri ve eğitimci rollerinin değişim çabaları izlendiğinde, geleneksel mantığın baskın olduğu, yeni durumları ve geleceği kapsayamadığı görülür (Ünver, 2011, s.59).

Okul idaresi ve öğretmenler, yeni sistemle birlikte anlam kazanan dersleri ve sınıfı dikkate alarak eğitim- öğretimin gereğini yapmak, sonra da hala eksikleri varsa bunları ilave çalışmalarla tamamlamaya yoğunlaşmaktadırlar (Erdoğan, 2009, s.134). Yukarıda belirtilen yeni sınav sistemiyle anlam kazanan derslerin içerisinde Görsel sanatlar dersi bulunmamaktadır. Oks, Oges, Sbs, Teog sınavlarının ön plana çıktığından günümüze kadar Görsel sanatlar eğitimi gereksiz bir eğitim gibi görülmeye başlanarak gitgide önemini kaybetmiştir.

Genel eğitim sistemi içinde yerini bulamamış sanat eğitimi, işlevini yerine getirememektedir. Aslında eğitimimiz çocukların sadece aklını, zekasını hedefleyerek yola çıkmış ve duygu yönünü ihmal etmiştir (Ünver, 2011, s.42).İlkokul, gerçek bir topluluktur. İlkokul, çocuğa geniş ölçüde etkinlik, iş ve yaratma imkanları sağlayan canlı bir çevredir. İlkokulda pratik bilgi ve becerilere önem verilir. İlkokul, kazandırılacak bilgi ve becerilerin sağlam ve köklü olabilmesi için, çocuklara çalışma yerleri hazırlarlar, buraları çalışma araçlarıyla donatır (Cüceloğlu ve Erdoğan, 2013, s.43). Ne yazık ki toplumumuzda Görsel Sanatlara sürekli olarak en son düşünülecek şey olarak bakılmaktadır. Halbuki her bireyi yakından ilgilendiren Görsel Sanatlar, nesnelerin nasıl görüldüğünü, uyumlu düzen ve kuruluşun nasıl oluşturduğunu en güzel sergileyen alandır(Özsoy, 2007, s.44). Öğrencilerin fikirlerine ve düşüncelerine büyük değer verildiği hissi her fırsatta yaşatılmak suretiyle; öğrencilere”öğrenmeyi öğrenmesi”nin yol ve yöntemlerinin gösterilmesi, öğretim kurumlarının öğrenen organizasyonlar konumuna gelmelerini sağlayacaktır. Dolayısıyla eğitimde kalitenin yükseltilmesi mümkün olacaktır. Ödül sistemi genişletilerek genele göre değil, yeteneklere göre değerlendirmeler yapılarak ödüllendirmeye gidilmelidir(Karagöz,1999, s. 257). Başarılı okullarda mevcut olan programların zamanın ihtiyaçları doğrultusunda farklılaştırıldığı ve programınların öğrenciler için anlamlı ve kullanabileceği hale getirildiği görülmektedir.

2.14. Görsel Sanatlar Dersinin Çocuklar İçin Önemi

Görsel sanatlar dersi, çocukları araştırmaya, yaratıcılıklarını kullanmaya, üretmeye yönlendiren ve bunları yaparken onları dinlendiren, eğlendiren yönleriyle her zaman çok

ilgi uyandıran bir ders olmuştur. Gerçekleştirilen birbirinden ilginç uygulama çalışmaları ve bunların yapımı sırasında kullanılan çok çeşitli ve renkli sanat malzemeleri, öğrencilerin bu dersi sevmelerinde önemli bir etken durumundadır. Sanat malzemelerini kullanırken, öğrencilerin kestikleri, sürdükleri, döktükleri, yapıştırdıkları, kazıdıkları, boyadıkları ve bundan zevk aldıkları bilinmektedir (Özsoy, V. 2006, s. 19).

Çağdaş sanat eğitimi; kişinin yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı, bildiklerini uygulayabilen, yeni nitelikler kazanmasını sağlayan eğitim olmalıdır. Sanat eğitimi; küçük yaşlardan itibaren sistemli eğitim gerektirmektedir (Erbay, 2013, s.70). Eskiden sanat, çocuğa devredilen bir ders iken, şimdi onun fikir ve duygularını dışa aktarabildiği bir araç olmuştur (Kehnemuyi, 2001, s.17). Kendi kişisel ayrılıklarımız gibi her çocuğun da öz inancı, öz bir anlatım biçimi vardır. Birçok araştırma sonucu çocuğun öğrenme gücünün o andaki istek ve ilgisine sıkı sıkıya bağlı olduğu görülmüştür. Doğru bir eğitimcinin elinde sanat dersleri her çocuğun özgür ve yaratıcı olmasını sağlar (Kehnemuyi, 2001, s.18). Henüz kendisini ifade etme becerisine sahip olmayan küçük çocuklarımız için resim yapmak, iyi bir kendini ifade yolu olabilir. Günümüz psikoloji ilminde çocuk resimlerini incelemek başlı başına bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Ergin, H. ve S. Köse. s. 113). Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak ve her birine yetenekleri doğrultusunda kendilerini geliştirme fırsatı vermek için, standart programlar, nitelik açısından farklılaştırarak daha geniş ve daha derin öğrenme olanakları sunulmalıdır (Özden, 2013, s.22).

A.B.D. Teksas Üniversitesinde öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada şu sonuçlar alınmıştır: Öğrenciler, duyduklarının %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem duyduklarının %50'sini, hem görüp, hem işitip, hem söylediklerinin %80'ini, hem görüp, hem işitip, hem de dokunduklarının %90'ını hatırlamaktadır. Tüm bu araştırmalar gösteriyor ki, sınıf gerçek anlamda öğrenme yeri olmalıdır (Boz, 2003, s.85). Öğrencilere kendilerini ifade edebilecekleri fırsatlar verilmeli, ortamlar hazırlanmalıdır. Çocukların hangi alanda olursa olsun başarılı olmaları ve yaratıcılıklarının artmaları için sağ yarım kürelerinin geliştirilmesi için derslere ihtiyaçları vardır. Görsel Sanatlar dersi de bu derslerin başında gelir. Öğretim programları tek yönlü sol yarım küreyi geliştirmeye yönelik olursa çocuğun gelişimi yarım kalır.

Görsel Sanatlar her bireyin benzersizliğiyle, özgünlüğüyle, kişilikli birey olmanın yüceliği ile yaratıcı hayaller kurma ile ilgilenir (Özsoy, 2007, s.44). Çocuğun zihinsel

gelişiminde, çizimler ve karalamalar, çocuğa yazılı sözcüklerden çok daha önce bir şey ifade etmeye başlar. Aynı şekilde resim çizmek de çocuğun, yazı yazmayı öğrenmeden önce kendini ifade etmek için kullandığı bir yöntemdir (Erbay, 2013, s.31). Resim; çocuğun en fazla sevdiği uğraşlardan birisidir. Düşüncelerini, duygularını, gördüklerini, renk ve çizgilerle ifade etmek, ona büyük haz verir. O halde; çocuğun bu özelliğinden faydalanılmalı, onun yaratıcı faaliyetlerine katkıda bulunularak, taklitçilik gibi basit bir yola girmesi önemlidir (Enver, 1988, s.5). Atölye ve stüdyolarda, malzeme kullanarak yapılan deneme ve uygulamalar, sanatın teknik ve işçilik yönünü pekiştiren araştırmaları beraberinde getirir. Bu yön, daha çok, öğrenme ile, tekrarlamayla, el becerisiyle ve göz alışkanlığı ile olmaktadır (Mülayim, 1989, s. 53). Atölye veya stüdyolar, ilgili sanat dalına eğilim duyan kişiyi; malzeme bilgisiyle donatarak, görme, şekillendirme, yeteneklerini geliştirerek eğiten uygulama mekanlarıdır (Mülayim, 1989, s. 25). Mekan olarak okul veya fiziksel ortam düzeni insanların; sağlıklarını, duygusal dünyalarını ve performanslarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durum, okul mekanlarında özellikle öğrencileri ve öğretmenleri çok fazla ilgilendirmektedir. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı okullarda bu konu üzerinde önemle durulması ve gerekli düzenlemelerin yapılması eğitimin kalitesini arttırmada oldukça etkili olacaktır. Bu yüzden eğitim kurumlarında; yerleşim düzeninden, öğrenci sayısına, renk uyumuna, uygun ışık ve ısı düzeyine, temizliğe, gürültünün olmamasına, estetiğe varıncaya kadar birçok fiziksel ortam öğesinin göz önünde bulundurularak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir (Odacı, H. Z. Uludağ, 2002).

Görsel sanatlar dersi için de gerekli atölyeler oluşturulabilirse öğrenciler kendilerini geliştirebilme ve ifade etme olanağı bulabileceklerdir. Yaşadığı çevreyi ve dünyayı doğru görebilen, yapıcı, yaratıcı, yönlendirici, dinamik insan yapısı amaçları doğru tespit edilmiş eğitim ortamlarında oluşur. Böyle bir ortam, görsel algılama, düşünme, davranış ve duyuşsal alana yönelik süreçlerin gelişmesini sağlar. Bu gelişme olmadan bireylerin ve toplumun yeni biçimlere sokulması olası değildir (Ünver, 2011, s. 59). Çocuğunuz resimlerinde cetvel kullanmayı seviyor, orantılara dikkat ediyorsa, teknik ressam olabilir. Estetik duygusu güçlüyse desinatör olabilir. Malzemelerin şekillerine dikkat ediyorsa tasarımcı olabilir. Bilgisayarda resim oluşturmayı seviyorsa yine de birçok alanda yeteneği olabilir (Ergin, H. ve S. Köse. s. 116). İlk ve orta öğretimde nitelikli görsel sanatlar eğitimi alan bireyler şunları elde etmiş olacaktır:

Gözlemler yaparak, bellek ve hayalden desenler, resim ve sanatsal çalışmalar oluşturabilecekler. Sanat yapma becerilerini geliştirebilecekler. Düşüncelerini, duygularını ifade edebilecekleri bir sanat anlayışı geliştirebilirler,

Öğrenci görsel sanat imgelerinin deposuna geçiş yapabilecektir.

Birçok sanat sözcüğünü ve kavramını, sanat tarihini, öğrenebileceklerdir.

Öğrenci sanat eserlerini, bu eserlerin içeriklerini, kültürel değerlerini, amaçlarını araştırarak, kendi öz kültürel miraslarını, birçok kültürel grupları ve bu grupların katkılarını takdir etmeyi ve anlayışı kazanabilirler.

Öğrenci, birçok sanat eseri ile ilgili birçok bilgileri tartışmış, yazmış ve okumuş olacaktır.

Öğrenci, sanat eseri oluşturmayı, oluşturduğu bu eseri takdir etmeyi, bu eserleri sergilemeyi, almayı, yorumlamayı, satmayı ve sanatla ilgili bağlantılar kurmayı sanatın ne olduğunu, estetik anlayışlara bağlı farklı yargıların olabileceğini öğrenebilirler.

Düzenli Görsel sanatlar eğitimi ve öğretimi almış öğrenciler; sanatla ilgili derin düşünmeye, yaratıcı yeteneklerini geliştirmeyi, kendi dünyalarını anlamlandıracaklar, estetik merceklerini geliştirebileceklerdir. Görsel Sanatlar dersinde çocuklar kendilerini her türlü ifade edebilirler, kullandıkları çizgileri onların kızgın ya da saldırgan olup olmadığını, seçtiği renkler ile de mutluluk düzeyi hakkında mesaj verici olabilmektedir. Çocuklar resimleriyle ruh hallerini yansıtırlar. Çocukların yaptığı resimler kişiliklerinin ve iç dünyasının aynası da olabilmektedir. Çocukların birçoğu yaşadıkları olayları ve çevrelerini, kendilerine ve çevrelerindeki insanlara bakışını, insanlarla olan tutum ve ilişkilerini yaptıkları çalışmalarla ifade ederler. Sanat eğitimi almış çocuklar, okulda sınıflar ilerledikçe, çevredeki sanat olaylarını, biçimlendirebilir ve değerlendirmeye başlayarak güzeli aramaya ve anlamaya başlar.

2.15. Okul Yönetimi

Genel tanımıyla yönetim, bir örgütte çalışan insanların eylemlerini düzenli bir işbirliği içinde, eşgüdümleyerek örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için onları etkilemektir. Buna göre eğitimde yönetim, okulda (bir eğitim örgütünde) çalışanların eylemlerini, düzenli bir işbirliği içinde eşgüdümleyerek eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için onları etkilemektir (Başaran, 1989, s. 207). Yönetimin özünde temel

unsur olarak insanı etkilemek yatar; yani herhangi bir yerde bulunan kişileri etkilemek için başvurulan yaklaşımlar, o yerin yönetiminin özünü oluşturur (Erdoğan, 2008, s. 1).

Yönetim, örgütsel etkinliklerin temel ve birleştirici ögesi olarak ortaya çıkmakta ve böylece yönetim ile örgüt yapıları birbirlerini tamamlamaktadır (Eren, 1998, s.1; Özalp, 1992, s.3, akt. Şimşek, 2005, s. 2). Yönetim süreçlerinin niteliği ise yönetici ve örgütsel iletişim niteliğine bağlıdır (Aydın, 1994, s.150 akt. Şimşek, 2005, s. 2). Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir (Karatepe, 2011, s. 4). Eğitim yönetimi, eğitim sistemini bir bütün olarak ele alıp çözümleyerek birleştirmeyi amaçlayan bir bilim dalıdır. Dolayısıyla eğitim yönetimi, okul yönetimini de kapsamaktadır (Bursalıoğlu, 1999, s.1,2, akt. Şimşek, 2005, s.4). Örgütlerin olduğu her yerde mutlaka bir yönetimin, yani yöneticinin olması şarttır. Çünkü, örgütlerde birden çok ve farklı özelliklere sahip, farklı amaçları olan bireyler vardır. Eğer iyi yönetilmezlerse, her birey bireysel bireysel amacını öne çıkaracak, örgütsel amaçlardan sapmalar meydana gelecektir (Okutan, 2004, s. 3). Her okul kendi kişilik ve duygularına sahiptir (Hoy ve Hannum, 1997, s. 290, akt. Şimşek, 2005, s.11).

İlköğretim okul örgütleri, örgütsel performans planlarını, vizyon ve misyon cümlelerini, iç ve dış müşterilerin beklentilerini, yakın ve uzak çevrenin gereksinimlerini ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaç, politika ve stratejilerini temel alarak hazırlamalıdır (Boyacı, 2006, s.148). Kurumların en iyi şekilde çalışması, o kurumun başarı veya başarısızlığından doğrudan etkilenen insanların yönetime katılmasına bağlıdır (Özden, 2013, s.23). Okul, eğitim sisteminin, en işlevsel parçasıdır, eylemsel sınırlarını ve çevresini belirler, sistem sınırında, uçta, ilk düzeyde, üretim amaçlı somut örgütlenmesidir. ‘Okul, çok boyutlu bir olaydır... ülkenin gelişimi, ilerlemesi, kalkınması ile doğrudan ilgilidir’ (MEB, 1993, s. 85, akt. Açıkalın, 1998, 1-2). Bir eğitim sisteminin ulusal boyutu, hemen hemen okullar alt sisteminin toplamına eşittir. Buna koşut, Türkiye’de eğitim sisteminin etkililiği yaklaşık kırk bin okul yöneticisinin etkililiğinin toplamına eş değer olarak görülebilir (Açıkalın, 1998, 2). Okul, örgüt ve işleyiş olarak eğitim yönetiminin bağımlı değişkeni konumundadır. Üst düzeyde eğitim politikalarını, planlarını belirleyen; orta kademedeki bunları yorumlayan eğitim yöneticileridir. Ancak bütün bunların uygulanmasını gerçekleştirip, sistemin geri beslemesini sağlayanlar ise ilk düzeydeki okul yöneticileridir (Açıkalın, 1998, 3).

Okulları birbirinden farklı kılan ve kültürel yapısını ortaya koyan özelliklere ilişkin olarak yapılan araştırmalar da, okulların kültürel yapısının fiziksel özelliklerden çok, yönetici-öğretmen-öğrenci iletişiminin yapısından kaynaklandığını ileri sürmektedir (Celep, 2000, s.96, akt. Şimşek, 2005, s.6). Okulda yönetim kapsamı içerisinde çeşitli paydaşlar okulun amaçlarını gerçekleştirmek için belirli ilke, anlayış ve bakış açıları ile işbirliği içerisinde çalışırlar. (Ada ve Baysal, 2012, s.74). Okulların etkinliğinin belirleyicisi, en başta okul müdürü ve onun düşüncelerinin aktarıcısı olarak iletişim becerileridir. Bu beceriler okul müdürünün temel taktik işlevleri arasında yer alır (Wiles ve Bondi, 2000, s.239, 420 akt. Şimşek, 2005, s.6). Bir okulda demokratik bir atmosfer yaratılabilmesi ve amaçların etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi öncelikle, müdür-öğretmen, öğretmen-müdür iletişimine; yani çift yönlü iletişime ve bu iletişim süreçlerinin niteliğine bağlıdır (Celep, 2000, s. 41 akt. Şimşek, 2005, s. 60).

Toplumlarda siyasal, sosyal ve ekonomik açıdan kalkınma süreçlerindeki temel misyon eğitim sistemindeki farklı basamakları olan okul tarafından yapılmaktadır. İlkokul, ortaokul, ortaöğretim örgütlerindeki örgütsel performans yönetimi ile eğitim sistemimizin amaçlarını gerçekleştirmeye dönük etkililiği ve ülkenin gelişimindeki yeri nedeniyle oldukça önemlidir. Eğitim sisteminden beklenen görevler, okulların yardımıyla gerçekleştirilir. Bu yüzden okullardaki insan ilişkileri, kişilerarası iletişim ve buna bağlı olarak iletişim süreçleri önemlidir. Kişilerarası iletişim süreçlerinin biçimlenmesinde örgüt kültürünün önemlidir. Okul etkililiği için okul kültürünün iyi olması gerekmektedir. Okul kültürünün oluşmasında grup kimliği duygusu da etkisini gösterebilir. Okul kültürü olumsuz ise örgüt üyeleri de uyumsuzlaşarak örgütün amaçlarına ulaşmasını engelleyebilir. Bir okulun etkili ve başarılı olduğunu söyleyebilmemiz için o okulun örgütsel amaçlarına ulaşması gerekmektedir.

2.16. Eğitim Örgütlerinde Okul Yöneticisi

Eğitimin görevi, öğrencilere hayatın şartlarını ve yeni teknolojileri öğretmek, adapte etmek; hızla değişen dünyada çocukları bilgi çağına ihtiyaçlarına göre hazırlamak; yeni teknolojiler kullanılabilir hale getirmek; bilgi ve becerilerle donatmakla yükümlüdür (Ünal ve Ada, 2011, s. 120). Okul yöneticileri, okul kültürünü, amaçlarını, politikalarını, öğretimin kalitesini artırmak için performans yönetimini işe koşmaktadır. Etkili öğretim, taraftar toplama ve uygulama stratejileriyle başlar. Okul yöneticileri, öğretmenlerin

mesleki becerilerini artırmaları için, öğretimin kalitesini iyileştirmeyi amaçlamalıdır (Nicklos, L. ve Brown, W.S. 1989, s.145-169. Akt. Cemaloğlu, 2002. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:153-154). Demokratik idare tarzında okul idarecisi, vazifesini, birlikte çalıştığı kimselere diktatörlük değil, önderlik etmek olarak görür (Reeder, 1961, 8). Eğitim sisteminin sorunlarının çözümünde okulu ilk hareket noktası olarak kullanabilmek için, ilk aşamada okul müdürlerinin yetkinleştirilmesi ile başlamak somut ve geçerli bir yaklaşım olarak görülmektedir.

- Açıklalın'a göre Çağdaş okul yöneticisi,
- Kapsamlı insan bilgisine ulaşmış,
- Etkili iletişim becerisine sahip,
- Liderlik özellikleri baskın,
- Ana dilini doğru ve güzel kullanabilen,
- Felsefe, matematik, uygarlık tarihi eğitimi görmüş,
- Yabancı dil bilen,
- İletişim teknolojisine hakim, bilgiyi yöneten,
- Beden ve ruh yönünden sağlıklı,
- Eğitime inanmış, yöneticidir (Açıklalın, 1998, s. 6).

Yönetici; belli amaç uğruna bir araya gelen insanları hedefe ulaşmak için ahenkli bir şekilde ve işbirliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek sorumluluğunda ve zorunda olan kişidir(Erdoğan, 2014, s.37). Okul müdürü, okul kültürünü bilinçli veya bilinçsiz olarak oluşturmakta ve yönetmektedir (Çelik, 2000a, s. 77 akt. Şimşek, 2005, s.14). Öğrenen okullarda okul yöneticisi, yönetim bilimleri hizmet içi eğitim programları hazırlamalı; ihtiyaç belirleme, motivasyon, takım kurma, insan ilişkileri, çatışma yönetimi, kalite çalışmaları ve etik değerlere uygun bilgiyi seçme ve paylaşma alanında eğitilmiş olmalıdır. Öğrenen okullarda yöneticiler, toplantılar yaparak öğretmenlerle okulun sürekli geliştirilmesine ilişkin kararlar alırlar. Yönetici çalışanlarını dinler ve önerileriyle onları teşvik eder. Böylece çalışanların yapılmasında katılımlarına kolaylık sağlar (Ünal ve Ada, 2011, s. 122). Erdoğan (2014:116)' ya göre yöneticiye genel olarak güç kazandıran kaynaklar aşağıdadır:

Teknik Güç: Planlama, liderlik teorileri, örgütsel yapılar, zaman planlaması gibi konularda sahip olunan bilgi ve becerilerin sağladığı güç.

İnsan İlişkileri Gücü: Okulda çalışan kişilerle ve çevrede bulunan diğer kişilerle kurulan sağlıklı ilişkilerin sağladığı güç.

Eğitimcilik Gücü: Eğitim, öğretim ve okulun işleyişiyle ilgili konularda sahip olunan bilgi ve becerilerin sağladığı güç.

Sembolik Güç: Okuldaki işleyişlerin ne anlama geldiğini açıklayan değer sistemlerinin sağladığı güç.

Kültürel Güç: Okulda belirli süreçlerden geçerek oturmuş olan değerler ve ilkelerden oluşan informal yapının sağladığı güç.

Hallinger ve Hack (1998) de, örgütlerde paylaşılan değer ve anlamların geliştirilmesinin önemi üzerine odaklanılması gerektiğini bildirerek, okul müdürlerinin çevresel ve okul kültürü içinde işgördüğünü; bu kültürün, diğer katılımcıların örgütsel olayları nasıl yorumlayacaklarını belirlediğini ve böylece onların davranışlarını da etkilediğini açıklamışlardır (Leithwood ve Jantzi, 1999, s. 683 akt. Şimşek, 2005, s.12). Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumludur (Ada ve Baysal, 2012, s.49). Okul müdürleri yasal ve kişisel bir güce sahiptir ve bu güç ile örgütün yapısını genellikle biçimlendirirler. Bir okul müdürünün en önemli görevi, güçlü bir okul kültürü oluşturmak için sahip olduğu bu gücü kullanmasıdır (Keçecioğlu, 1998, s.103; Pehlivan, 1998, s.17; Speck, 1999, s.19; Wiles ve Bondi, 2000, s.40; Bayrak, 2001a, s.193,194 akt. Şimşek, 2005, 13,14). Müdürlerin, okul genelindeki ihtiyaçlara göre, hedefler belirleme, müfredatı seçme ve geliştirme, eğitim-öğretim yöntemlerini belirleme, aileleri bilinçlendirme, diğer bölge okullarıyla uyumlu çalışma, okul fonlarını hedef ve ihtiyaçlara göre tahsis etme, ihtiyaç duyulan personel sayısını ve pozisyonunu belirleme ve personel temin etme gibi önemli rolleri vardır. Müdürler, yönetim süreçlerini iyi bilmelidirler. Personel yönetimi, iş yönetimi, bina ve tesisatın uygun şekilde kullanılması, güvenlik, danışma, iletişim, halkla ilişkiler konularında iyi yetişmiş olmalıdır (Güçlü, N. 2000, Milli Eğitim Dergisi, sayı: 148). Okul yöneticileri, okullarında, öğretimin etkililiğini artırılmasının önünde, ciddi engeller olduğunu ileri sürerek, mevcut duruma açıklık getirmeye çalışmaktadır. Okul yöneticisinin yetkilerinin sınırlı olması, kaynak yetersizliği, siyasal baskılar, birlikte çalışacağı öğretmeni seçememe, başarısız öğretmeni sistem dışına çıkaramama, okul yöneticisinin

performans yönetimi konusundaki hazır bulunuşluluk düzeyinin düşük olması ve baskı grupları gibi unsurlar, okul yöneticisinin performans yönetimi sürecinde başarılı olmasını engelleyen olumsuz faktörler arasında yer alır (Cemaloğlu, N. 2002, Milli Eğitim Dergisi, sayı: 153-154). Okul müdürlerinin sahip oldukları değerler tutumlar, inançlar ve görüşleri örgütteki birileri tarafından kabul edildiğinde ve bir süre bunlar devam ettirildiğinde, okul kültürünün bileşenleri arasında yer almaya başlarlar (Maxwell, 1999, s. 163; Bender, 2000, s. 51; Çelik, 2000b, s. 46; Dönmez, 2002, s. 32; Wiles ve Bondi, 2000 s. 39, akt. Şimşek, 2005, 15).

Can (1998)'e göre; esasen etkili yönetici ve etkili öğretmenle etkili okula ulaşılacak amaçlanmaktadır. Bunun da yolu tüm okul personelinin etkili okul anlayışı doğrultusunda eğitilmesidir. Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların, etkililiğin özellik ve gerekleri konusunda yetiştirilmesi önemli bir adımı oluşturur. Ayrıca etkililikte yeterlilik koşulunun, her düzey ve türdeki eğitim personelinin rol tanımlarında, atama ve yükseltmelerinde dikkate alınması da gerekmektedir.

Okulların amaçları ortaktır, okulları birbirinden ayıran özellikleri ise yöneticilerinden kaynaklanmaktadır. Okuldaki okul müdür hariç tüm çalışanların değişmezliği sağlandığı zaman okuldaki birçok durumun, düşüncenin ve davranışın okuldaki müdüre bağlı olarak değiştiği gözlemlenebilir. Demokratik eğitim-öğretim ortamı olan okullar diğer çalışanlarla birlikte okul müdürleri tarafından yönetilir. Okul müdürlerinin okul kültürü ve iletişim becerileri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Okul kültürünü biçime sokmak, okulun gelişmesini ve sürekliliğini sağlamak okul yöneticisinin davranışlarıyla ve sorumluluklarıyla yakından ilgilidir. Okul kültürü okul müdürlerinin davranışlarından etkilenir. Okul müdürünün benimsediği, önem verdiği değer ve normlar okula girebilir buradan da okul müdürünün okul yönetiminde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Okul yöneticileri yönetici yeterliliklerini zamanla kaybetmektedirler. Bunu önlemek için yöneticilerin görev başında yetiştirilip geliştirilmesi gerekmektedir. Yöneticilerin yeni beklentiler doğrultusunda performans düzeylerini geliştirmeleri için sürekli yeni şeyler öğrenmeleri yani deneyim kazanmaları ve eğitim sürecinde olmaları gerekmektedir. Daha nitelikli okul yöneticileri için performans yeterliliği önemlidir. İyi bir okul yöneticisi yönetim süreçlerini, yönetim biliminin inceliklerini iyi bilmeli ve uygulayabilmelidir. Okul yöneticileri tüm alanlarda iyi yetişmiş olmalı ve personeli ile etkili iletişim içinde olarak çatışmaları da en aza indirerek okuldaki verim artışını sağlamalıdır. Bir okulun başarısını

ve sürekliliğini sağlamak için okul müdürü, büyümeye ve yeniliklere açık olmalı temel değerleri önemseyen bir okul kültürü oluşturmalı ve bu kültürün sürekliliğini sağlamalıdır. Eğitim iş görenlerinin, yaratıcı olma, dürüst olma, çok çalışma, yardımcı değerlere sahip olma ve yüksek standartlara sahip olmaları için okul müdürü eğitim iş görenlerini cesaretlendirmeli ve desteklemelidir. Okul üyelerine okulun vizyonunu aktarmak, okul için önemlidir ve bu görev okul müdürünün görevidir. Ayrıca okuldaki vizyonun herkes tarafından bilinip, paylaşılması ve açık net olması okul başarısında önemlidir.

Etkili okul müdürleri, güçlü okul kültürü oluşturabilir ve güçlü okul kültürü ile etkili müdür içi içe geçmiş kavramlardır. Etkili müdürler, güçlü değerlere, dinamik kişiliklere, okullarının amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla açık vizyona sahiptirler. Böylelikle okul müdürünün değer ve tutumları, okulun politika ve vizyonuna yansır. Okul müdürü, okulun ve çevrenin değer ve normlarını bilmeli, bunları örgüt üyelerine aktarmalı, dengelemeli ve onların hem örgüt kültürlerinin güçlenmesini sağlamalı hem de örgütsel sosyalleşmelerini sağlamakla görevlidir. Okullardaki iletişim süreçlerini ve yapısını belirlemek, insan kaynaklarını, zaman etkenini ve maddi kaynakları da etkili ve verimli şekilde kullanmak da okul müdürünün görevidir. Okul yöneticisi, çevresinde bulunan kişileri etkileyebilme kabiliyetine sahip olmalı ve okuldakileri bu etkileme kabiliyetiyle harekete geçirebilmelidir. Bu etkilemeyi sadece belli yollarla yaparak değil değişik durumlara göre de değişik yöntemlerle etkilemeye çalışmalıdır. Kurumunda çalışan kişilerin enerjilerini birleştirmelerini sağlamalı, kişilerin güçlerini, enerjilerini birleştirebildiği zaman sonuç bireysel güçlerin toplamından daha çok olabileceğini de bilmelidir. Okul yöneticisi kendi gelişimin görmeli ve bu gelişimini başkalarına da fark ettirebilmelidir. Yani kendi gelişimine kendisi yön verebilmelidir. Ayrıca okul yöneticisi hem okul, hem de okulun dışında bulunan çevrelere ve başka gruplara da liderlik edebilme özelliğine sahip olmalıdır. Okul yöneticisi olarak okuldaki tüm öğretmen, idareciler ve diğer personelin yaratıcı güçlerini harekete geçirip, bu güçleri okulu geliştirmek için de kullanabilme yeteneğine sahip olmalıdır. Okul yöneticisi hem bilgili olmalı hem de yazma, konuşma, sorun çözme, karar verme, raporlama gibi becerilerini geliştirme konusunda deneyimli olmalıdır. Ayrıca sahip olduğu yetkilerin farkında olmalı ve bu yetkileri en iyi şekilde yaratıcılığını kullanarak, en verimli ve okula yarar getirecek şekilde kullanmasını bilmelidir. Okul yöneticisinin yaratıcı olması gerekir, önce kendisi yaratıcı olacak sonra da çevresindekilerin yaratıcılıklarını fark edebilmelidir, yeni deneyimlere açık olmalı,

mücadeleci, sorun alanları arayan, yüksek enerjisi olan, üretken risk alabilen coşkulu, esnek, kendine özgü önlemler alabilen olumsuz bir durumda grubun moralini yüksek tutabilmesi gerekmektedir.

1. 17. Türkiye’de Yönetim Süreçleri

Yönetim süreci, belirlenen amaçlara başkaları aracılığıyla ulaşma veya başkalarına iş gördürme etkinliklerinin toplamıdır (Elif, 1995, akt. Erdoğan, 2014, s. 55). Yönetim süreçlerini oluşturan çok değişik görüşler vardır. Henry Fayol’a göre yönetim süreçleri aşağıdaki unsurlardan oluşur: Planlama: Geleceğin araştırılması, işleyiş planının hazırlanması için yapılan işler. Örgütlenme: Örgütün insan ve madde kaynaklarının amacı gerçekleştirecek şekilde düzenlenmesi, yapılandırılmasıdır. Emir Verme: İşgörenlere işlerini yaptırma. Eşgüdümleme: Örgütteki tüm etkinlikleri bütünleştirme, birbirleriyle ilişkilendirme. Kontrol Etme: Her şeyin önceden belirlenmiş esaslara uyumlu olarak yapılmasını sağlama (Erdoğan, 2014, s. 55)

Luther Gullick’e göre yönetim şu süreçlerden oluşur: Planlama: Belirlenmiş hedefi gerçekleştirmek için kurumdaki yetki ve sorumluluk yapısının belirlenmesi, aynı doğrultuda alt birimlerin düzenlenmesi, tanımlanması ve eşgüdümlemesi. Personel Alma: Personelle ilgili işe alma, eğitime ve uygun çalışma koşullarını sağlama gibi işlerdir. Yöneltilme: Verilen kararları belirli emirlere dönüştürme ve örgüte liderlik hizmetini sunmak için yapılan işlerdir. Koordinasyon: Kurumda yapılan işlerin birbirleriyle ilişkilendirilmesidir. Bilgi Verme: Yöneticinin, kayıtlar, araştırma ve denetleme yoluyla üstlerini haberdar etmesi, olup bitenden haberdar olması ve astlarını haberdar etmesi için yaptığı işlerdir. Bütçeleme: Mali planlama, muhasebe ve kontrol biçiminde yapılan işlerdir (Erdoğan, 2014, s. 55)

Yönetim Süreçleri altı başlık altında toplanmaktadır:

1.Karar Verme

Karar verme oluşan bir sorunun ya da oluşabilecek sorun yada sorunların çözümlerine olası yollardan en uygun olanların seçilmesidir. Karar verme yıpratıcı ve stresli bir süreçtir. Alternatifleri oluşturmak, bulmak ve bunları genişletmek, bu alternatiflerin yarar ve zararlarının tespit edilmesi zor, yıpratıcı ve stresli bir işittir. Karar verme süreci, örgütte gerekli değişiklik yapmak, oluşan ya da oluşabilecek çatışmaları

önlemek veya çözmek için örgüt üyelerini bu doğrultuda etkilemek amacıyla kullanılmaktadır.

Yönetici, karar veren ve sorun çözen bir insandır. Buna göre yönetim, kısaca “sorun çözme süreci olarak tanımlanır. Karar verme, yönetim sürecinin merkezinde yer alır. Örgütsel yaşam, verilecek kararlara göre düzenlenir. Kimilerine göre bu süreç, diğer yönetim süreçlerini de kapsayıcı olup yönetimin kalbi olarak görülür (Şişman,2011:183). Karar verirken bilgilerin toplanıp yararlı hale getirilmesi, işlenmesi ve bu bilgilerin içinden seçimlerin yapılması için bu işlerde bilinçli ve uzman olmayı gerektirmektedir. Karar verme sürecinde geleceğe ilişkin tahmin ve bilimsel araştırmalar çok önemlidir. Yönetici, karar vermesi gereken konuyla ilgili bilimsel çalışmalardan bilgisi olmalıdır. Algısal engeller, entelektüel engeller, kalıplanma, aşırı koruyuculuk karar vermeyi etkileyen faktörlerdir.

Karar verirken izlenen yaklaşımlar vardır.

Geleneksel Yaklaşım: Kişisel deneyim, mantıksal neden, ve birçok otoriteden yararlanmaya dayalı bir yaklaşımdır.Bu yaklaşımda daha önceki karar vermedeki süreçlerde ki yollar dikkate alınır.

Rasyonel Karar Verme: Genel amaçlar, karar ortamındaki güçler ve koşullar dikkate alınarak alınan kararlardır. Amaçlar tanımlanır, problemler tanımlanır, öncelikler belirlenir,olası nedenler belirlenir, alternatifler belirlenerek değerlendirme yapılır, çözüm biçimi oluşturma ve karar verme, seçilen çözüm biçimi uygulanarak, uygulamayı izleme ve sonuçları değerlendirme ve yeni problemleri tanımlamadır.

Beyin Fırtınası: Farklı çözüm yollarını üretmek amacıyla kullanılan karar verme tekniğidir.

Karar Ağacı Analizi: Bu tekniğe göre alternatiflerin avantajları ve dezavantajları belirtilmektedir. Bu analiz ile bireylerin kendi düşüncelerini yapılandırması, ihtiyaç duyduğu bilgilerin tanınması için bir düzenek sağlar.

2.PLANLAMA

Planlama, belirlenen amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli işlerin saptanması ve yapılacak işlemlerin seçilmesidir. Akılcı bir eylem planlama gerektirir. Eylem planlamayla yönlendirilir. Plansız bir eylem etkisiz ve anlamsız olur. Planlama eyleme anlam kazandırır (Fullan,1982, akt. Erdoğan, 2014:87). Planlama, önceden belirlenmiş kurumsal amaçları

gerçekleştirmek için yapılması gereken işlerin belirlenmesi ve izlenecek yolların seçilmesidir. Planlama, eylemden önce yapılacakları düşünmeyi gerektiren zihinsel bir süreçtir. Dolayısıyla amaçların belirlenmesi, planlama için ilk aşamayı oluşturur. Zira bir örgüt, nereye gideceğini bilmiyorsa hiçbir yol o örgütü hedefe götürmez. Amaç, bir örgüt açısından ulaşılmak ve başarılmak istenen sonuçtur. Amaçlar, insanlar için bir yön belirler, bir performans ölçütü olarak kullanılır, çalışanlar arasında bütünleşmeyi sağlar ve onları motive eder (Şişman, 2011:185-186). Planlamanın amacı, faydalı bilgiyle koordine edilmiş eylem arasında bir köprü sağlamaktır. Planlama geleceğin kontrolünü şimdiki eylemlerle sağlamak için yapılır. Planlamayla yöneticiler geleceğe bakar, olayları tahmin eder, etkinlikleri haritalandırır (Erdoğan, 2014:87). Planlama ile yetki devri yapılabilir, tasarruf sağlanabilir, kritik durumların fark edilebilmesi mümkün olur, geçerli ve etkin bir denetim oluşturulabilir.

Planlamanın Genel Özellikleri ve İlkeleri

- Planlama geleceğe yöneliktir.
- Planlama belirli bir dönemi kapsamalıdır.
- Planlama sürekli ve araştırmaya dayanma ve geliştirilebilir olmalıdır.
- Planlama net ve yalın olmalıdır.
- Planlamada katılım olmalıdır.
- Planlama birbiriyle bağlı kararları birlikte getirir.
- Planlama eylem üzerinde durur.

3. Örgütlenme

Örgütlenme, ortak bir çabayı gerektiren bir amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli yapının oluşturulmasına yönelik olarak yapılan eylemlerdir. Örgütlenme, örgütün amacının gerçekleştirilmesine yönelik dinamik bir yapının kurulmasıdır. Örgütlenme, bir kuruluşun çalışması için gerekli olan her şeyi sağlama, belirlenen amacı gerçekleştirebilmesi için en uygun yapıyı kurma olarak da tanımlanabilir (Erdoğan, 2014: 81). Örgütlenmede düzenli ve sürekli işleyen bir sistem ve bu sistem içindeki yönetim basamakları oluşturulur, yetki ve sorumlulukları belirlenir, mevkiler arasındaki ilişkiler düzenlenerek örgütsel organları ve bölümleri belirlenerek iletişim bağları oluşturulur. Etkili bir örgütlenmede amaç ve ortak bir bilinç oluşmalıdır. Yapılacak işler açık şekilde belirlenmelidir. Yetki ve sorumlulukların dengeli ve eşit

bir şekilde dağıtılmalı ve bireyler arası komuta birliğinin olması gerekmektedir. Örgütlenme biçimleri: Dikey Örgütlenme, Yatay Örgütlenme, Dikey ve Kurmay Örgütlenme, Komite Tipi Örgütlenmedir.

4. İletişim

İnsanlar duygu ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşmak isterler ve iletişim denilen bir süreç doğar. İletişim olmadan anlaşılmalı ve benimsenmiş bir ortak amaç, böyle bir amaca katkıda bulunmak isteyenlerin eşgüdümlemiş bir çabası söz konusu olamaz. Dolayısıyla iletişimi, örgütlerde oluşan sorunlarla baş edebilmek için başvurulan bir araç olarak görmek mümkündür (Erdoğan, 2014: 71).

Bir kurumda kimlerle ilişki kuracağı, kimlerin ne yapması gerektiği iletişim yoluyla açık bir şekilde belirlenir. Planlama, karar verme, örgütlenme, denetim gibi süreçlerin başarılı olması iletişime bağlıdır. Yani bu süreçlerin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi iletişimin etkili olmasına bağlıdır. Bu nedenle iletişim, yönetsel bir araç olarak da kabul edilebilir (Erdoğan, 2014: 71). İletişim unsurları: Amaç, gönderici, mesaj, kanal, alıcı, etki'dir. Aristo'ya göre iletişimin üç temel ögesi: Konuşmacı, konuşmacının sözleri ve dinleyicidir. İletişim Biçimleri ise: Aşağı doğru iletişim, yukarı doğru iletişim, tek yönlü iletişim(Kör iletişim), iki yönlü iletişim (etkili iletişim) bulunmaktadır. İletişimin formal ve informal olmak üzere iki boyutu vardır. Sağlıklı bir iletişim sürecinin gerçekleşmesi için öncelikle insanların birbirleriyle bağlantılı ve ilişkili olması; birbirlerini tanıması, birbirlerinden korkmaması ve birbirlerinden nefret etmemesi gerekir (Açıkalın, 1996 akt. Erdoğan, 2014: 78).

5. Eşgüdüm(Koordinasyon)

Örgütün amaçlarının gerçekleşebilmesi için görev bölümlerinin yapılması ve çabaların eşgüdümlemesi gerekmektedir. Koordinasyon: Kurumda yapılan işlerin birbirleriyle ilişkilendirilmesidir. Eşgüdümleme: Örgütteki tüm etkinlikleri bütünleştirme, birbirleriyle ilişkilendirme. Eşgüdüm (Koordinasyon) uzlaşım eylemi, kararların yerine getirilmesinde bir süreçtir. Yönetim süreçlerinin her bir ögesi eşgüdüm (koordinasyon)'a katkıda bulunur.

6. Denetleme Ve Değerlendirme

Denetim örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması sürecidir (Aydın, 1993, akt. Erdoğan, 2014:

96). Denetimin üç temel ögesi bulunmaktadır: Birincisi Saptama yani Kontrol'dür. İkinci basamağı ise Değerlendirme'dir. Bu değerlendirme ile kastedilen kontrol sonucunun bir ölçütle karşılaştırılıp değer yargısında bulunulmasıdır. Denetimin üçüncü basamağı ise değerlendirme sonucu ortaya çıkan kararların uygulanması ile düzeltme ve geliştirme etkinlikleridir. Denetimin en önemli basamağı bu basamaktır. Kontrol ve Değerlendirme araç konumunda bulunmaktadır. Değerlendirme, örgütün, programın ve etkinliklerin gerçekleştirmeye çalıştıkları amacı ne ölçüde ya da ne kadar iyi gerçekleştirdiklerinin saptanmasıdır. Değerlendirme, ulaşılan standartların saptanması, standartlara ulaşma derecesinin belirlenmesidir (Erdoğan, 2014: 97).

Değerlendirmenin amacı genel olarak örgütsel etkililik derecesini artırmaktır. Değerlendirme yoluyla herhangi bir girişimin güçlü yönleri saptanır, vurgulanır, yetersizlikleri belirlenir, azalır, azaltılır ya da giderilir. Değerlendirme, kurumların geliştirilmesi için önemli bir yoldur. Çünkü değerlendirmeyle düzeltilmesi gereken eksiklikler ortaya konabilir (Erdoğan, 2014: 97).

Değerlendirme Süreçleri: Neyin Değerlendirileceğinin Belirlenmesi, Performans Standardının Belirlenmesi, Ölçümün Yapılması, Sonuçların Belirlenen Standartlarla Karşılaştırılması, Yeniden Ele Alma, Değerlendirme ve Düzeltme (Çözüm)'dür.

Değerlendirme Yöntemleri ise; üst tarafından yapılan değerlendirme, grup tarafından yapılan değerlendirme, astların üstleri değerlendirmesi ve iş arkadaşları tarafından yapılan değerlendirmedir.

İşgörenler değerlendirmeye bir takım tepkiler oluşturabilirler. Bu tepkiler: Bürokratik Davranış, Aldatıcı Bilgi Üretme, Veri Saklama, Arka Arama, Yansıtma'dır. Bu davranışlar ortaya çıkarsa kurum zarar görür ve verimsizleşebilir ve bu durum değerlendirmenin sağlıklı yapılmasını da engeller. Bu yüzden değerlendirmeler ilkelerine bağlı olarak yapılmalıdır. Değerlendirmede karşılaşılan sorunlar ise; Tek ölçüt kullanma, müsamaha, halo etkisi, objektif olamama, ortalama eğilimi'dir. Değerlendirme yaparken uyulması gereken ilkeler bulunmaktadır: Amaçlılık, planlılık, anlaşmalı durumlar, katılım, süreklilik, değerlendirilecek durumun belirgin olması, bütünlük, çevre değişkenleri, ölçüt sayısı, açıklık, gizlilik, doğru yorumlama, sürecin önemi, aynı düzeydeki kişilerin değerlendirilmesi, yaratıcılığın özendirilmesi ve korkularak değil özendirerek değerlendirmedir.

2.18. Görsel Sanatlar Dersi, Yöneticilerin Derslere Katkılarıyla İlgili Yapılan Diğer Çalışmalar

Tuna (2010), Orta Öğretim Kurumlarında Resim Dersinin Öğrencinin Yaratıcı Düşüncesine Katkısı. Bu araştırmanın amacı; öğrencinin yaptığı resimlerde yaratıcılık kavramının nasıl algılandığını ortaya çıkarmak; Ortaöğretimde resim dersinde uygulanmakta olan yaratıcı etkinliklerin neler olduğunu ve yaratıcı etkinliklerin ne kadar uygulanabildiğini tanımlamak; Ortaöğretim okullarında uygulanan resim dersinin, çocuğun sanatsal yaratıcılık yetisine katkısını, ortaya koymak; İncelenen Ortaöğretim okulunda, resim dersinde uygulanan yöntemlerin gencin resim yapmasında ne kadar etkili olduğu, ders içi ve dışı uygulanan etkinlikleri, ders öğretmeninin tutumu, okulun fiziki koşulları gibi etki eden faktörlere yönelik bilgiler elde etmek; Resim dersi öğretim yöntemlerinde, yaratıcı etkinliklerin, daha çok uygulanabilmesine ilişkin önerilerde bulunmaktadır. Öğrencinin, Resim eğitimi devamında çevresinde ve ülkesindeki gerçekleşen sanat olaylarına karşı tutumu da sorgulanmış, resim dersinin içinde yer alan yaratıcı etkinliklerin (müze, sergi gezilen ve dersin dışarıda yapılması) kendisindeki yaratıcılığı ve sosyal paylaşımcılığı güçlendirmesi öğrenilmek istenmiştir. Ders saatinin yetersizliği, sınıfların kalabalık oluşu, atölye ortamının azlığı, müfredat programının çok yüklü olması, yaratıcılığı olumlu etkileyeceği düşünülen ders dışı etkinliklerin birçok sınırlayıcı etkilerinden dolayı gerektiği gibi olmaması, öğretmenlerimizin çalışma koşullarının yetersizliği gibi nedenlerle, uygulanan öğretim yöntemlerinin daha çok öğretmen merkezli olmasına ve yaratıcı yöntemlerin atlanılmasına sebep olmaktadır.

Okulun fiziki koşullarının yetersizliği ve resim dersinin diğer derslere göre eğitim sistemimizde sözde önemsenip, özde öyle olmaması, çocukların daha çok sayısal ve sözel derslere yönlendirilmeleri, aileleri tarafından sınavlara hazırlık aşamalarında resim dersinin çokta önemli bir ders olmadığı vurgulanması, ayrıca okullarda resim dersinin sadece okulun vizyonunu oluşturan ders olarak görülmesi, idari anlamda desteklenmeyen resim öğretmenlerinin sadece yılsonu sergilerinde hatırlanılması, gibi etkenler de çocuğun yaratıcılığını en rahat ortaya koyduğu resim dersine karşı olumsuz bakış açılarında sahip olmalarına neden olan etkenlerdir.

Yapılan bu araştırmanın sonucunda; orta öğretimde yer alan resim eğitiminin öneminin ve resim derslerinin öğrencilerin yaratıcılığına etkisinin artırılabilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir. Çocuğun ruhsal yönden rahatlamasını sağlayan, sağlıklı ve

dengeli bir birey olmasına yardımcı olan sanat eğitimi, bilinçli eğitimli uzmanlarca erken yaştan itibaren verilmelidir. Bunun için okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan anaokulu öğretmenleri, sanat eğitimi konusunda hizmet içi eğitimden geçirilmedir. İlköğretim 1. kademedeki verilen resim derslerini sanatsal çocuğun sanatsal gelişimi açısından doğru yönlendirmeler yapabilecek branş öğretmenlerince verilmelidir. Sanat eğitimi dersleri çocukların ilgi ve yeteneklerine uygun hazırlanmalıdır. Programlar öğrencinin yaratıcılığını ortaya çıkararak ve geliştirecek tarzda olmalıdır. Resim derslerinin uygulamalı bir ders olduğu düşünülecek olursa resim dersi için fiziki koşulların yeterli olmadığı okullarda öğrencinin yaratıcılığına olumlu etki edebileceği gerekli atölye ortamının oluşturulması gerekmektedir.

Çiğdem (2010), İlk Ve Orta Öğretim Kurumlarımızda Sanat Eğitiminin Değişen paradigmasının Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında İncelenmesi, Bu çalışmanın amacı, ilk ve orta öğretim kurumlarımızda gelecekte sanat eğitiminin hangi zemin üzerinde gelişebileceğinin, değişen paradigmanın hangi dinamiklere bağlı olduğunu ve yeni ölçütlerin neler olabileceğinin, bu değişim sürecinde saptanan veriler ışığında değerlendirmesini yapmaktır. Bu araştırmanın inceleme konusu ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarımızda resim ve görsel sanatlar adıyla geçmişten günümüze farklı yaklaşımlarla uygulanmakta olan sanat eğitimi dersleridir. Sanat Eğitimi dersleri bir bileşeni olduğu eğitim-öğretim sistemi ile ilişkisinde değerlendirilmiş, bu çerçevede genel eğitim sistemimiz içindeki değişim ve gelişmelere kısaca değinme gereği doğurmuştur. Ders saatleri, gelişmiş ülkelerdeki gibi etkinliğini artıracak bir süreye kavuşturulmalıdır. Bu sürenin saptanması için de yeni araştırmalara gerek vardır.

Yeşilyurt (2010), *İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının İşlenişinde Karşılaşılan Temel Sorunlar*, Bu araştırma, ilköğretim okullarında görev yapan Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ders programının işlenişinde karşılaştıkları temel sorunları tespit etmek ve bu doğrultuda çözüm önerileri geliştirmek amacı ile yapılmıştır.

Okullardaki atolyenin duvarlarında öğrencilerin çalışmalarının sergilendiği panolar olmalıdır, bu panoya motivasyonu yükseltmek ve tesvik etmek adına tamamlanabilmiş her tür eser sergilenmeye değer görülmelidir. Bu yöntem çocukların kendilerine ve yaptıkları çalışmalara güvenlerini arttıracak, kendilerini diğer arkadaşlarıyla birlikte aynı panoda izleyebilecek, karşılaştırarak çalışmalar hakkında yorum yapabilecektir. Okul ortamı

duzeni öğrencilerin; sağlıklarını, duygusal dünyalarını ve performanslarını olumlu veya olumsuz yonde etkileyebilmektedir. Bu durum, okul mekanlarında özellikle öğrencileri ve öğretmenleri çok fazla ilgilendirmektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yapıldığı okullarda bu konu üzerinde önemle durulması ve gerekli düzenlemelerin yapılması eğitimin kalitesini arttırmada oldukça etkili olacaktır. Bu yüzden eğitim kurumlarında; yerlesim düzeninden, öğrenci sayısına, renk uyumuna, uygun ısı ve ısı düzeyine, temizliğe, gurultunun olmamasına, estetiğe varıncaya kadar birçok fiziksel ortam öğesinin göz önünde bulundurularak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Çullu (2010), *İlköğretim Çağında Davranış Bozukluğu Görülen Çocuklarda Resim-İş Eğitimi Yolu İle Yaratıcılığın Uyarılması Ve Değişim Süreçlerinin İzlenmesi*, Bu araştırmanın amacı, ilköğretim çağında davranış bozukluğu olan çocukların resim iş eğitimi öncesi ve sonrasında yaratıcı düşünme ve öz-değerlendirme (benlik saygısı) düzeylerinin farklılaşmakta mıdır? Araştırma sonucunda; bulgulara bakıldığında ve bu bulgular araştırmanın amaçları ışığında değerlendirildiğinde resim-iş eğitiminin davranış bozukluğu gösteren öğrencilerde benlik kavramını geliştirmekte ve bu öğrencilerin yaratıcılıklarının arttırmakta etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Sarı (2011), *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kuramsal Yapı Ve Uygulanabilirlik Açısından Değerlendirilmesi*, bu araştırmanın amacı: İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının, kuramsal temelleri, hazırlanma süreci, uygulama sonuçları ve görsel sanatlar öğretmenlerinin programa ilişkin görüşleri açısından durumunun nasıl olduğunun belirlenmesi bu araştırmanın temel amacını oluşturmuştur. Ülkemizde görsel sanatlar eğitimi düzeyinin diğer gelişmiş ülkelerdeki gelişmelere paralellik göstermesi için eğitim programlarının geliştirilmesi ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bu sorunlar genel eğitim politikası başta olmak üzere öğretim programlarından, yöneticilerden, öğretmenlerden, okulların fiziki yapılarından kaynaklanmaktadır. Bu da sanat eğitiminin hedeflerine ulaşmasını engellemektedir.

Tonguç (2012), *Görsel Sanatlar Dersi Alan Öğrencilerden Akademik Başarılarının Sosyo-Kültürel Özellikler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bu araştırmanın amacı: Ortaöğretim kurumlarında 10. sınıfta öğrenim gören, görsel sanatlar eğitim alan ve almayan öğrencilerin akademik başarılarında ve sosyo-kültürel özelliklerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Araştırma sonucuna göre:

Gorsel sanatlar eğitimi dersinin zorunlu dersler arasında yer alması gerektiği ön görülmektedir. Gorsel sanatlar eğitimi dersinin haftada bir saat olması nedeni ile derslerin verimli geçmediği, bu sürenin çok kısa olduğu ön görülmüştür. Bu nedenle görsel sanatlar eğitimi dersinin haftada en az iki ya da üç saat olması gerektiği ön görülmektedir.

İldanlı (2010), İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliğinin Araştırılması, bu araştırmayla; ilköğretim okullarının II. kademesinde görsel sanatlar eğitimi (Resim-İş) alan öğrencilerin ders işleyiş durumlarını ders süresinin nasıl etkilediğini ortaya koymak, araştırmanın önemini oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre; ders işlenişinde öğrencilerin derste tamamlamaları gereken çalışmaları ders süresinin yetersizliği yüzünden tamamlayamadıkları tespit edilmiştir.

Arslan, (2012), İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Hakkında Okul Yöneticinin Görüşleri: Ankara İli Örneği, Bu araştırma, görsel sanatlar dersi hakkında, okul yöneticilerinin görüşlerini belirleyerek sorunların çözümleri için yapılabilecek uygulamalar önermektedir. amacıyla hazırlanmıştır. Bu araştırma sonucuna göre: Dersin gerekliliği ile ilgili sebep olarak sunulan genel fikirler farklı olsa da çocukların gelişimi, sosyalleşmesi, yeteneklerinin keşfedilmesi açısından bu ders mutlaka ilköğretim ders programı içerisinde yer almalıdır. Bu bağlamda ilköğretim sınıflarında görsel sanatlar dersinin saatlerinin de artırılması gerektiği ön plana çıkmaktadır. İlköğretim öğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçlarının tespit edilmesi program geliştirme ve uygulama aşamasından önce belirlenmelidir. Buna rağmen bütün okullarda eşit imkânların bulunmaması uygulamaların farklı şekillerde gerçekleştirilmesinde ve bu da eğitim sistemimizde bazı sorunlara neden olmaktadır. Görsel sanatlar dersinin uygulanabileceği atölye hakkındaki verilere bakıldığında verilen cevaplar göstermiştir ki bazı okullarda görsel sanatlar eğitiminin gerçekleşeceği atölye var iken bazılarında mevcut değildir. Burada göze çarpan en önemli nokta ülkemizin başkentinde bile okulların eğitiminde standartların sağlanamamasıdır. Okullarda eğitim göre öğrencilerin programlar standart olsa da yasalarda yazmayan ve resmi olmayan programların uygulanması (örtük program) sebebiyle oluşan bu farklılaşma eğitimin kalitesizleşmesine ve çocuklar arasında farklılaşmaya neden olabilmektedir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın okulların ihtiyacı olan atölyeleri oluşturması ve öğrencilere sunması gereklidir. Görsel sanatlara ayrılan ders saati hakkındaki fikirler konusunda yapılan çalışmaya göre, bu ders haftada 1 ders saatinin verim sağlamak

açısından yetersiz kaldığı görüşü ortaktır. Özellikle birinci kademe bu ders saatinin artırılması gerektiği ortak kanıdır. Dersin hedeflerine ulaşılmaması resim çalışmalarının tamamlanamaması sebebiyle haftada 1 saatlik dersin verimi açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Görsel sanatlar dersine sağlanan destek konusundaki verilere bakıldığında, dersin hedeflerinin öğrencilere aktarılmasında ve davranışların kazandırılmasında haftada 1 ders saati içerisinde bunları uygulamaya çalışan öğretmenler ile okul idarecileri arasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Okul yöneticileri kendi imkanları doğrultusunda destekte bulunmaya çalışmaktadır. Bu konuda yetenekli ve ilgili olan çocukların desteklenmesi ve dersle ilgili ihtiyaçların karşılanması okul idarecileri tarafından sağlanmaktadır. Görsel sanatlar ders saatinin sürekli azaltılmaya çalışılması, branş öğretmenlerinin atamalarının yapılmaması öğrencileri ve yöneticileri olumsuz etkilemektedir. Hatta bazı idareciler konu ile ilgili yönetilen sorulara yorum yapmaktan kaçınmışlardır. Okul idarecilerinin sanatsal mesleklere ilişkin görüşleri, sanatla ilgili bütün alanların meslek olarak seçilebileceği yönünde birleşmektedir. Okul idarecileri ve öğretmenler sanatsal mesleklerin seçimi konusunda öğrencileri bilgilendirmekte ve desteklemektedir.

Fidan (2013), İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanların Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri

(Bursa İli Örneği), Bu araştırmanın temel amacı, Bursa ilinde ilköğretim ikinci kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı öğrenme alanlarının öğretme-öğrenme süreçlerine yansıma düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi, mevcut durumun tespit edilmesi; programdaki ve uygulamadaki olası eksikliklerin giderilmesi için önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın sonucuna göre; çağımızın yenilikçi sanat eğitimi yöntemleri kullanılarak, gerek veli ve okul idarecilerinin desteği gerekse de öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak sanat ve eğitim alanında uzman öğretmenlerle Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı hedeflerine ulaşacaktır. Bu araştırma sonucunda, öğretmenler “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme”, “Görsel Sanatlar Kültürü” ve “Müze Bilinci” öğrenme alanlarına öğretme-öğrenme sürecinde yeteri kadar yer verdiklerinde beklenen amaçları gerçekleştirebilirler.

Pınarbaş, Y. (2010), Orta Öğretimde Görsel Sanatlar Eğitimi Ve Öğretiminin Önemi,

Ülkemizin sosyo-ekonomik ve kültürel durumu göz önüne alındığında kültür ve sanat geri planda kalmaktadır. Bu durumun Görsel Sanatlar Dersi alanında Orta öğretim okullarına yansımaları, karşılaşılan sorunların tespitine yönelik bir çalışma hazırlanmıştır. Bu amaçla Genel eğitimde Görsel Sanatlar Eğitiminin yeri, önemi ve dersin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar, milli eğitimin belirlediği müfredatın uygulanması, ders saati süreleri ve okullardaki ortam yetersizliğinden kaynaklanan sorunların tespiti ve çözümüne yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öğrenciler ile yapılacak anket çalışmasıyla öğrencilerin derse karşı olan motivasyonları, yanı sıra ailelerinin dolayısıyla toplumun, Görsel sanatlar eğitimine yönelik yargı ve tutumları öğrenilerek, sanatın toplumsal düzeyde yeri ve öneminin tespiti amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın sonucuna göre; dersin adının görsel sanatlar olabilmesi için okullarda resim, heykel, seramik, tiyatro, fotoğraf, dans, video vb. derslerin eğitimlerinin seçmeli olarak verilebiliyor olması gerekmektedir. Bu durum tüm bu sanat dallarından öğretmenleri okullarda ikame etmeyi gerektirir.

Tunç (1984). Temel Eğitim Birinci Basamağında (İlkokullarda) Plastik Sanatlar Eğitimi. Sanat Eğitiminin önemli bir parçası olan plastik sanatlar eğitimini, 6-12 yaş çocuğuna yönelik olarak incelemek, bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda sanat eğitimi için başlangıçta kabul edilmesi gereken şu ilkeler saptanmıştır: "Her çocuk yaratıcı yetiye sahiptir. Sanat eğitimi her insan için gereklidir. Sanat eğitimi "hobi" eğitimi değildir. Sanat eğitimi çocuğa göre olmalıdır. Bu eğitim kurs, kurumsal bilgiler ve belirli kurallar sistemiyle değil; yaratıcılığı geliştirmeye yönelik, iki ve üç boyutlu çalışmalarla yürütülmelidir. Sanat eğitimi, ustalık ve beceri kazandırmayı amaçlamamalıdır. Sanat eğitimde fırsat eğitimine yer verilmeli, ilgi ortamı yaratılmalı, diğer derslerin kullanım alanı olarak düşünülmemeli, kendine özgü eğitim yöntemlerinin olduğu unutulmamalıdır. Yaratıcı etkinliğin her çocuk için ortak bir gereksinim olduğu kabul edilmelidir.

Çakır (1985). Temel Eğitim İkinci Basamağında (Ortaokullarda) Plastik Sanatlar Eğitimi. Bu araştırmanın temel amacı, plastik sanatlar eğitimini Temel Eğitim ikinci basamak okullarında (ortaokullarda) incelemektir. Araştırmanın sonucunda: Ortaokul öğrencilerinin kişilik yapıları yeterince bilinmediği, resim-iş dersi müfredat programının çağın gerisinde kaldığı, sanat eğitimi konusunda yapılan bilimsel çalışmaların dikkate alınmadığı, resim-iş öğretmenlerine yeterli hizmet-içi eğitim programları düzenlenmediği,

öğretmen dağılımının Türkiye genelinde sağlıklı yapılmadığı, müfettişlerin alan bilgisine sahip olmadığı, sanat eğitimi konusunda kaynak sıkıntısı olduğu, eğitim ortamının yeterli olmadığı saptanmıştır. Araştırmacı bu bulgular doğrultusunda öneriler getirmiştir.

Atar (1987). Türkiye'de İlköğretim Okulları İkinci Basamak ve Ortaokullarda Resim İle İş ve Teknik Eğitimi Dersi Müfredat Programlarının Yaratıcılığa Verdiği önem Yönünden Karşılaştırılması. Bu araştırma, ortaokullarda ve ilköğretim okullarında resim ile iş ve teknik eğitimi derslerinin mevcut durumu ile Türk Milli Eğitim Sisteminde uygulanabilirliğini saptayarak, resim ile iş ve teknik eğitimi derslerinin işlenişinde yaratıcılığa verdikleri önem bakımından kıyaslanması ve somut öneriler elde edilmesini amaçlamaktadır. Sonuç olarak, öğretmenlere rehberlik eden müfredat programları yaratıcılığa önem vermektedir. Ama gene de aksak yönleri vardır ve çağın koşullarına göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Öğretmeni çelişkiye düşürmeden, onu aydınlatıcı, yol gösterici konulara yer verilmelidir. Yanlış uygulamalar müfredat programının yetersizliğinden kaynaklanabileceği gibi öğretmenin bilgi noksanlığından da kaynaklanabilir. Yaratıcılığa öğretmenlerin daha fazla önem vermeleri gerekmektedir.

Altunay (1995). İlköğretim Okulları Yöneticilerinin Güzel Sanat Eğitimine İlişkin Davranışları (Ankara İli örneği). Araştırmanın amacı, ilköğretim okulu yöneticilerinin, güzel sanatlar eğitimine ilişkin davranışlarını saptamak ve konuya ilişkin öneriler getirmektedir. Araştırmanın sonucunda, öğretmen ve yöneticilerin, sanat eğitimi uygulamaları ve okul yönetiminin sanat eğitimine ilişkin davranışları konusundaki görüşleri arasında genel anlamda bir farklılaşma saptanmıştır. Yöneticilerin, sanat eğitimi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık gösterdiklerini söylemelerine karşın, öğretmenler yeterince kolaylık sağlanmadığını belirtmişlerdir. Yöneticiler sorunları genel olarak fiziksel ortamın uygunsuzluğu ve mali olanakların yetersizliği gibi nedenlere bağlarken, öğretmenler az da olsa sorunların yöneticilerin tutumundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Bayram (1993), Ortaokul Çağı (12-15 yaş) Çocuğun Resim-iş Dersine Bakış Açısını Belirleyen Etkenler. Ortaokul çocuğunun resim-iş dersine bakış açısını belirleyen etkenlerin araştırıldığı bu çalışmada ortaya çıkan verilere göre; genel eğitim anlayışından, ortaokul resim-iş dersi müfredat programından, süre darlığından, okulların fiziksel yapılarından, öğretmen yetiştirme yöntemlerinde, ilkokullarda resim dersinin

önemsenmemesinden, ana ve babaların sanat kültürü birikimlerinin olmamasından kaynaklanan problemler olduğu saptanmıştır.

Arısoy (1994), İlkokullarda Resim-iş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar. Araştırmanın sonucuna göre; hazırlanan 1928-1968 müfredat programlarında sadece çocuğun iyi fert olması önemsenmiştir, o yaş çocuğunun gelişimi ve ihtiyaçları göz ardı edilmiştir. 1928'den bu yana geçen süre (65 yıl) içinde sadece bir iki madde programa eklenmiştir. Ayrıca okulların fiziksel yapılar yetersiz, ders süreleri kısıtlıdır. Uzman öğretmenin bulunmaması, çocukların sürekli sınavlara hazırlanmaları nedeniyle sanat dersleri amaçlarının dışında kullanılmaktadır. Sadece katkı teorik bilgilerle hazırlanan bir programda yetişen çocuklar ruhsal olarak gıdasız kalmaktadırlar, bu boşluğu ancak sanat eğitimi doldurabilir.

Türe, (2007). *Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar*. Ülkemizde sanat eğitimini temellendirebilmek için sanat eğitiminde önemli değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Bunun için kurumlar arası (Milli Eğitim, Üniversite, Kültür Bakanlığı) işbirliğine önem verilmelidir. Sanat eğitiminin sorunlarına çözüm aramak, sanat eğitimini yaygınlaştırmak, arzu edilen düzeye oturtmak çok yönlü işbirliğini ve kurumlaşmayı zorunlu kılması gerekmektedir. Özellikle eğitim alanında ve bunun önemli bir parçası olan sanat eğitiminde geç kalmadan çağdaş donanımlarla eğitim yapmak geleceğe ayak uydurabilmek için zorunludur. Sanat öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin, eğitim fakültelerinin, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin öncülüğünde yapılması ve sürekliliğinin sağlanması gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerince ve diğer öğretmenlerce Resim-İş dersi bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmektedir. Hatta, bazı ilköğretim okullarının 1.kademe sınıflarında görsel sanatlar dersinin uygulanmadığına rastlanmıştır Öğrencinin öğrenme süreci yaşadığını görsel sanatlar eğitiminin de bu sürecin önemli bir parçası olduğu kabul edilmesi gereken bir gerçektir. Bu ve benzeri, sorunlar, yöneticilerce okullarımızda Görsel Sanat Eğitimi öğretiminin düzeysizleşmesine neden olmakta, derse olan ilgiyi etkilemektedir.

2. 19. Görsel Sanatlar Dersinin Geliştirilmesinde Yöneticinin Etkisi

Eğitim sistemimiz kendisine yeni ufuklar çizecek liderleri beklemektedir. Sınıftaki öğretmenden, okuldaki yöneticiden ve Bakanlıktaki bürokrattan, 21. Yüzyıl için Türk

toplumunun ihtiyaç duyacağı insan profilini belirleyecek vizyonu geliştirmesi beklenmektedir (Özden, 2013, s.6). Eğitim sisteminin tıkanmasında sorumluluğu hep başkalarının üzerine atarak, okulların etkisiz ve verimsiz kalışını seyretmek, eğitimcilere yaraşmaz. Eğitimin her kademesindeki yetkili ve görevliler eğitime yeni bir yön vermek ve rol bulmak zorundadır (Özden, 2013, s.11).

Öğretmen ve idarecilerin öğrencileri yetiştirirken, çevre ve veliler ile iyi ilişkiler kurmaları, ilgili mevzuat ve programları, kaynak eserleri okuyarak kendilerini yeni gelişme ve değişmelere karşı yenilemeleri önem arz etmektedir (Aslan, 2003, s. III). Eğitimcilerin bir çoğu görevlerini çok iyi şekilde doğru yapıyor gözüküyorlar, fakat doğru ve iyi bir şekilde yaptıklarını söylemek yetersiz kalır yaptıklarını etkili yapmaları da çok önemlidir.

Yöneticiler, kuralların yerine getirilmesinden değil Görsel Sanatlar dersinin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesinden sorumlu olmalıdır. Sınıf içerisinde uygun çevresel düzenlemenin yapılmasının öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği gerçeği eğitimciler tarafından kabul görmektedir(Ada ve Baysal, 2012, s.137).

Etkili okulların oluşumu birçok insan gücünün ve insan gücünün dışındaki faktörlerin koordineli olarak çalışmasına bağlıdır. İnsan gücüyle ilgili en önemli değişkenlerden olan yönetici (okul müdürü) okulu amaçlarına ulaştırmak için var olan bütün kaynakları eşgüdüm içerisinde kullanmak durumundadır(Ada ve Baysal, 2012, s.128).

Çevredeki uyarıcıların zenginliği, uygun çevresel ortam, Görsel Sanatlar atölyesi, Görsel Sanatlar dersi için çok önemlidir. Görsel, sanatsal, duygusal, işitsel, dokunuşsal, bilişsel, duyuşsal, mantıksal uyarıcılar öğrenmeyi etkiler. Görsel Sanatlar dersi için atölyelerin olması ve bu atölyelerin çocukların ilgisini çekecek, onları öğrenmeye itecek, teşvik edecek nitelikte araç-gereçlerle donatılmalıdır. Böyle atölyelerde çocuklar keşfederek, oynayarak, dokunarak, hissederek, yaratıcılıklarını kullanarak öğrenirler.

Öğrencilerin ve öğretmenlerin yüksek beklentilerinin karşılanacağı ortamı yaratmak Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmak okul yöneticisinin desteğiyle mümkün olabilmektedir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Eğitim örgütlerinde görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısı nedir? sorusunu demografik değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nicel araştırma türlerinden olan ilişkisel tarama modeli bu çalışmada tercih edilmiştir.

Sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan tarama araştırmaları, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Aypay ve diğerleri, 2012, s. 59). Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2014: 77). İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2014: 81).

Bu araştırma eğitim örgütlerinde görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısı nedir? görüşlerini betimlemeyi amaçladığı için, ilişkisel tarama modeli araştırmanın modeli olarak seçilmiştir.

3.2. EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı, İstanbul ili Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde yer alan, devlet okulları ve özel okullardaki ortaokul ve lisedeki görsel sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde yer alan, basit örnekleme yöntemi ile seçilen okullardaki öğretmenlerin sayısı oluşturmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Veri toplama aracı olarak literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılacaktır. Bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm araştırmaya katılan öğretmenlerin bazı demografik özelliklerini belirlemeye yöneliktir. Cinsiyet, yaş, okul türü, öğretmenlikteki hizmet süresi, eğitim durumu, okul çeşidi, önereceği haftalık ders saati, önereceği sınıf mevcuduna yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölüm ise görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını ölçmeye yönelik otuz maddeden oluşmaktadır. Ölçek, Likert tipi dördümlü derecelendirme ölçeği şeklindedir. Her maddenin karşısında “Her zaman”, “Ara sıra”, “Nadiren”, “Hiçbir zaman” şeklinde 4 seçenek bulunmaktadır (EK1).

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmaya başlamadan önce gerekli olan yasal izin Milli Eğitim Bakanlığı’ndan alınacak, çalışma grubunu oluşturan İstanbul ili, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli, Beykoz ilçelerinde bulunan ortaokul ve liselere izin belgesi ulaştırılacaktır. Araştırmacı tarafından ortaokul ve lise öğretmenlerine “ölçeğin, görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını belirlemeyi amaçladığı yazılı olarak açıklanacaktır. Araştırmaya katılmak istemeyen öğretmenlere ölçek formu verilmeyecek, katılmak isteyen öğretmenler ise ölçeğin gerçeğe uygun ve eksiksiz bir biçimde doldurulması konusunda bilgilendirilecektir. Veri toplama süreci uygulanan ölçeklerin bir araya getirilmesi ile sonlandırılacaktır.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

“Bu araştırmada, ölçme aracı olarak Likert tipi dördümlü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Anlamlılık testlerinde (0,05) anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Alt problemlere ilişkin verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik programından yararlanılmıştır; aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (S), yüzde (%), t-testi (Independent Samples T-Test), varyans analizi (OneWay ANOVA) testleri kullanılmıştır” (Büyüköztürk, 2006).

Varyans analizlerinde çoklu karşılaştırmalar LSD testi ile yapılarak tabloların altında verilmiştir.

Araştırmada ğretmenlere uygulanan ankete uygun olarak elde edilen görüşlerin aritmetik ortalamaları değerlendirilirken şu aralıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Anket lğine Ait Puan Aralıkları

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiç Bir Zaman	1.00 – 1.74
2	Nadiren	1.75 – 2.49
3	Ara Sıra	2.50 – 3.24
4	Her Zaman	3.25 – 4.00

Araştırmada kullanılan likert lek için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri istenmiştir. Buna göre; (4) Her Zaman, (3) Ara sıra, (2) Nadiren, (1) Hiç bir Zaman şeklinde bir lek kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde ilk olarak araştırmaya katılan öğretmenlerle ilgili kişisel bulgulara yer verilmiştir. Daha sonra ikinci olarak araştırma problemi ve alt problemleri ile ilgili bulgular ayrı ayrı analiz edilerek tablolatırılmıştır.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BULGULAR

Kişisel bilgi formlarından elde edilen verilere göre; örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyeti, yaş, hizmet süresi, eğitim durumu, okul türü, okul çeşidi, önerilen haftalık ders saati ve önerilen sınıf mevcudu tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kadın	178	57,8
Erkek	130	42,2
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.1'de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 178'i (%57,8) kadın; 130'u (42,2) erkek olmak üzere toplam 308 öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 4.1.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	Frekans (N)	Yüzde (%)
20-29 Yaş	57	18,5
30-39 Yaş	134	43,5
40-49 Yaş	79	25,6
50 Yaş ve Üzeri	38	12,3
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.2'de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 57'si (%18,5) 20-29 yaş grubunda; 134'ü (%43,5) 30-39 yaş grubunda; 79'u (%25,6) 40-49 yaş grubunda; 38'i de (%12,3) 50 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır.

Tablo 4.1.3. Öğretmenlerin Hizmet Süresi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Hizmet Süresi	Frekans (N)	Yüzde (%)
1-5 Yıl	83	26,9
6-10 Yıl	54	17,5
11-15 Yıl	62	20,1
16-20 Yıl	44	14,3
21-25 Yıl	40	13,0
26 ve üzeri	25	8,1
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.3’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 83’ü (%26,9) 1-5 yıl; 54’ü (%17,5) 6-10 yıl; 62’si (%20,1) 11-15 yıl; 44’ü (%14,3) 16-20 yıl; 40’ı (%13,0) 21-25 yıl; 25’i (%8,1) ise 26 yıldan daha uzun süredir öğretmenlik yapmakta olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Önlisans	11	3,6
Lisans	242	78,6
Lisansüstü (Y.Lisans Doktora)	55	17,9
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.4’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 11’i (%3,6) önlisans mezunu; 242’si (%78,6) lisans mezunu; 55’i (%17,9) de lisansüstü mezunu grubunda yer almaktadırlar.

Tablo 4.1.5. Öğretmenlerin Okul Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okul Türü	Frekans (N)	Yüzde (%)
Ortaokul	186	60,4
Lise	122	39,6
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 186’sı (%60,4) ortaokulda; 122’si (%39,6) ise lisede görev yapmaktadır.

Tablo 4.1.6. Öğretmenlerin Okul Çeşidi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okul Çeşidi	Frekans (N)	Yüzde (%)
Devlet okulu	278	90,3
Özel okul	30	9,7
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.6’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin 278’i (%90,3) devlet okulunda; 30’u (%9,7) ise özel okulda görev yapmaktadır.

Tablo 4.1.7. Öğretmenlerin Önerdiği Haftalık Ders Saati Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Önerilen Haftalık Ders Saati	Frekans (N)	Yüzde (%)
1 Saat	12	3,9
2 Saat	171	55,5
3 Saat	65	21,1
4 Saat	60	19,5
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin dersin etkililiği için önerdiği haftalık ders saati 12’si (%3,9) için 1 saat; 171’i (%55,5) için 2 saat; 65’i (%21,1) için 3 saat; 60’ı (%19,5) için ise 4 saattir.

Tablo 4.1.8. Öğretmenlerin Önerdiği Sınıf Mevcudu Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Önerilen Sınıf Mevcudu	Frekans (N)	Yüzde (%)
10-15 Öğrenci	88	28,6
15-20 Öğrenci	151	49,0
20-25 Öğrenci	63	20,5
25-30 Öğrenci	6	1,9
Toplam	308	100,0

Tablo 4.1.8’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin dersin etkililiği artırmak için önerdiği sınıf mevcudu 88’i (%28,6) için 10-15; 151’i (%49,0) için 15-20; 63’ü (%20,5) için 20-25; 6’sı (%1,9) için ise 25-30’dur.

4.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 3: Görsel sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,54	,998	2,340	306	,020
Erkek	130	2,81	,989			

Tablo 4.2.9’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.10. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 5: Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,81	,959	2,158	306	,032
Erkek	130	3,05	,888			

Tablo 4.2.10’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.11. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 9: Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,43	1,072	2,055	306	,041
Erkek	130	2,68	1,028			

Tablo 4.2.11’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.12. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 17: Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,44	,986	1,984	306	,048
Erkek	130	2,67	,983			

Tablo 4.2.12’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.13. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 23: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,21	1,050	2,479	306	,014
Erkek	130	2,52	1,108			

Tablo 4.2.13’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.14. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 24: Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,72	1,109	2,012	306	,045
Erkek	130	2,97	1,011			

Tablo 4.2.14’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.15. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 26: Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,94	1,001	-2,274	306	,024
Erkek	130	3,18	,852			

Tablo 4.2.15’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.16. Öğretmenlerin, “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Cinsiyetleri Arasındaki Görüş Farklılıkları

Madde 30: Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Kadın	178	2,36	1,060	2,012	306	,045
Erkek	130	2,60	1,001			

Tablo 4.2.16’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.3.17. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,496	3	3,165		
	Gruplarıçi	300,332	304	,988		
	Toplam	309,828	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20-29 Yaş		57	2,75	,156	
	30-39 Yaş *		134	2,70	,035*	
	40-49 Yaş *		79	3,00	,035*	
	50 Yaş ve üzeri		38	3,18	,349	

Tablo 4.3.17’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar ile yaşı 40-49 olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Ara Sıra” (3,00) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.3.18. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	7,730	3	2,577		
	Gruplarıçi	232,218	304	,764		
	Toplam	239,948	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20-29 Yaş *		57	2,84	,015*	
	30-39 Yaş		134	2,88	,781	
	40-49 Yaş		79	3,13	,062	
	50 Yaş ve üzeri *		38	3,29	,015*	

Tablo 4.3.18’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık

olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 20-29 olanlar ile yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar “Her Zaman” (3,29) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.3.19. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,363	3	3,121		
	Gruplarıçi	335,312	304	1,103		
	Toplam	344,675	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20-29 Yaş		57	2,46	,682	
	30-39 Yaş *		134	2,39	,047*	
	40-49 Yaş		79	2,66	,269	
	50 Yaş ve üzeri *		38	2,89	,047*	

Tablo 4.3.19’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar ile yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar “Ara Sıra” (2,89) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.3.20. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	14,646	3	4,882		
	Gruplarıçi	346,238	304	1,139		
	Toplam	360,883	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20-29 Yaş *		57	2,11	,007*	
	30-39 Yaş		134	2,20	,569	
	40-49 Yaş *		79	2,56	,015*	
	50 Yaş ve üzeri *		38	2,71	,007*	

Tablo 4.3.20’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 20-29 olanlar, yaşı 40-49 olanlar ve 50 yaş ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 50 yaş ve üzeri olanlar “Ara Sıra” (2,71) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.3.21. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Yaş Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 24: Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	12,598	3	4,199		
	Gruplarıçi	341,282	304	1,123		
	Toplam	353,880	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	YAŞ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	20-29 Yaş		57	2,70	,788	
	30-39 Yaş*		134	2,66	,004*	
	40-49 Yaş *		79	3,09	,004*	
	50 Yaş ve üzeri *		38	3,08	,031*	

Tablo 4.3.21’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi ile ilgili olarak yaş değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre yaşı 30-39 olanlar, yaşı 40-49 olanlar ve 50 yaş ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Yaşı 40-49 olanlar “Ara Sıra” (3,09) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.4.22. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3 : Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	15,502	5	3,100		
	Gruplarıçi	292,326	302	,968		
	Toplam	307,828	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HİZMET SÜRESİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl *	83	2,42	,002 *		
	6-10 Yıl	54	2,67	,155		
	11-15 Yıl	62	2,63	,210		
	16-20 Yıl	44	2,52	,582		
	21-25 Yıl *	40	3,00	,002 *		
	26 ve üzeri *	25	3,12	,002 *		

Tablo 4.4.22’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl olanlar ile hizmet süresi 21-25 olanlar ve 26 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Ara Sıra” (3,12) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.23. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	22,606	5	4,521		
	Gruplarıçi	322,069	302	1,066		
	Toplam	344,675	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HİZMET SÜRESİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*	83	2,33	,003*		
	6-10 Yıl	54	2,48	,388		
	11-15 Yıl	62	2,29	,840		
	16-20 Yıl	44	2,64	,107		
	21-25 Yıl*	40	2,93	,003*		
	26 ve üzeri*	25	3,12	,001*		

Tablo 4.4.23’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl olanlar ile hizmet süresi 21-25 olanlar ve 26 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Ara Sıra” (3,12) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.24. Öğretmenlerin “Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 13: Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	12,826	5	2,565	2,711	,021
	Gruplarıçi	285,729	302	,946		
	Toplam	298,555	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HİZMET SÜRESİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	1-5 Yıl*	83	2,84	,021*		
	6-10 Yıl*	54	2,69	,004*		
	11-15 Yıl*	62	2,68	,003*		
	16-20 Yıl	44	3,05	,198		
	21-25 Yıl	40	3,05	,212		
	26 ve üzeri*	25	3,36	,003*		

Tablo 4.4.24’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl olanlar ile hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Her Zaman” (3,36) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.25. Öğretmenlerin “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 19: Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,717	5	1,943		
	Gruplarıçi	251,020	302	,831		
	Toplam	260,737	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları		HİZMET SÜRESİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri	
		1-5 Yıl*	83	2,89	,040*	
		6-10 Yıl	54	2,94	,740	
		11-15 Yıl	62	2,77	,444	
		16-20 Yıl	44	2,95	,711	
		21-25 Yıl*	40	3,28	,030*	
		26 ve üzeri*	25	3,32	,040*	

Tablo 4.4.25’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl olanlar ile hizmet süresi 21-25 olanlar ve 26 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Her Zaman” (3,32) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.26. Öğretmenlerin “Teknolojik imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Teknolojik imkânları kullanmamıza yardımcı olur.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	10,109	5	2,022		
	Gruplarıçi	245,891	302	,814		
	Toplam	256,000	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları		HİZMET SÜRESİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri	
		1-5 Yıl	83	2,89	,727	
		6-10 Yıl	54	3,06	,198	
		11-15 Yıl*	62	2,84	,008*	
		16-20 Yıl	44	2,89	,789	
		21-25 Yıl*	40	3,33	,008*	
		26 ve üzeri*	25	3,32	,025*	

Tablo 4.4.26’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 11-15 yıl olanlar ile hizmet süresi 21-25 yıl olanlar ve 26 ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 21-25 yıl olanlar “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.27. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplarası	23,538	5	4,708		
	Gruplariçi	337,345	302	1,117		
	Toplam	360,883	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HİZMET SÜRESİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1-5 Yıl*	83	2,04	,000*		
	6-10 Yıl*	54	2,26	,006*		
	11-15 Yıl*	62	2,23	,004*		
	16-20 Yıl	44	2,55	,118		
	21-25 Yıl	40	2,63	,215		
	26 ve üzeri*	25	2,96	,000*		

Tablo 4.4.27’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl olanlar ile hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar “Ara Sıra” (2,96) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.4.28. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 24: Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	16,939	5	3,388		
	Gruplarıçi	336,941	302	1,116		
	Toplam	353,880	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	HİZMET SÜRESİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	1-5 Yıl*	83	2,65	,009*		
	6-10 Yıl*	54	2,65	,014*		
	11-15 Yıl	62	2,68	,087		
	16-20 Yıl	44	3,07	,424		
	21-25 Yıl	40	3,13	,565		
	26 ve üzeri*	25	3,28	,009*		

Tablo 4.4.28’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi ile ilgili olarak hizmet süresi değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Hizmet süresi değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre hizmet süresi 1-5 yıl, 6-10 yıl olanlar ile hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman” (3,28) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.5.29. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,065	2	3,032		
	Gruplarıçi	262,569	305	,861		
	Toplam	268,633	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM DURUMU	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Önlisans	11	2,64	,075		
	Lisans*	242	2,86	,022*		
	Lisansüstü (Y.Lisans Doktora) *	55	3,20	,022*		

Tablo 4.5.29’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak eğitim durumu değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,20) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.30. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	10,175	2	5,087	4,765	,009
	Gruplarıçi	325,617	305	1,068		
	Toplam	335,792	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM DURUMU		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	Önlisans*		11	2,36	,006*	
	Lisans*		242	2,99	,039*	
	Lisansüstü (Y.Lisans Doktora)*		55	3,33	,006*	

Tablo 4.5.30’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” maddesi ile ilgili olarak eğitim durumu değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu önlisans, lisans ve lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.31. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	5,635	2	2,818		
	Gruplarıçi	279,647	305	,917		
	Toplam	285,282	307			
	3,073					,048
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM DURUMU	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Önlisans	11	3,09	,722		
	Lisans*	242	2,86	,016*		
	Lisansüstü (Y.Lisans Doktora)*	55	3,20	,016*		

Tablo 4.5.31’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” maddesi ile ilgili olarak eğitim durumu değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,20) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.32. Öğretmenlerin “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 27: Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,142	2	4,571		
	Gruplarıçi	295,845	305	,970		
	Toplam	304,987	307			
	4,713					,010
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM DURUMU	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Önlisans	11	2,82	,312		
	Lisans *	242	2,69	,002*		
	Lisansüstü (Y.Lisans Doktora)*	55	3,15	,002*		

Tablo 4.5.32’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak eğitim durumu değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu

belirlenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,15) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.33. Öğretmenlerin “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” Maddesine İlişkin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 28: Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	6,726	2	3,363	3,362	,036
	Gruplarıçi	305,102	305	1,000		
	Toplam	311,828	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	EĞİTİM DURUMU	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	Önlisans	11	2,82	,183		
	Lisans*	242	2,87	,011*		
	Lisansüstü (Y.Lisans Doktora)*	55	3,25	,011*		

Tablo 4.5.33’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” maddesi ile ilgili olarak eğitim durumu değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile eğitim durumu lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,25) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.6.34. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,65	1,061	4,595	305	,000
Lise	122	3,15	,830			

Tablo 4.6.34’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.35. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3: Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,51	1,020	3,296	305	,001
Lise	122	2,88	,932			

Tablo 4.6.35’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.36. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,39	1,066	2,897	305	,004
Lise	122	2,75	1,017			

Tablo 4.6.36’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.37. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	3,41	,724	2,397	305	,017
Lise	122	3,20	,809			

Tablo 4.6.37’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre ortaokul öğretmenleri, lise öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.38. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,40	1,037	2,049	305	,041
Lise	122	2,65	1,003			

Tablo 4.6.38’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.39. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,22	1,115	2,360	305	,019
Lise	122	2,52	1,014			

Tablo 4.6.39’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.40. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,95	1,004	2,243	305	,026
Lise	122	3,19	,836			

Tablo 4.6.40’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.6.41. Öğretmenlerin, “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 29: Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Ortaokul	186	2,42	1,123	3,205	305	,002
Lise	122	2,82	1,012			

Tablo 4.6.41’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.7.42. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 1: Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	3,08	,852	5,761	305	,000
Özel Okul	30	3,67	,479			

Tablo 4.7.42’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.43. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,77	,991	5,211	305	,000
Özel Okul	30	3,60	,814			

Tablo 4.7.43’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.44. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3: Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,59	,994	3,604	305	,000
Özel Okul	30	3,27	,868			

Tablo 4.7.44’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.45. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,93	,882	3,402	305	,001
Özel Okul	30	3,50	,731			

Tablo 4.7.45’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.46. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 5: Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,85	,939	5,380	305	,000
Özel Okul	30	3,53	,629			

Tablo 4.7.46’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.47. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 6: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,74	,997	5,152	305	,000
Özel Okul	30	3,53	,776			

Tablo 4.7.47’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu

görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.48. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 7: Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,64	,961	3,056	305	,002
Özel Okul	30	2,07	1,112			

Tablo 4.7.48’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre devlet okulu öğretmenleri, özel okul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.49. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 8: Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,79	,949	6,224	305	,000
Özel Okul	30	3,63	,669			

Tablo 4.7.49’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.50. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 10: Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,96	1,067	5,250	305	,000
Özel Okul	30	3,60	,563			

Tablo 4.7.50’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.51. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 11: Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	3,29	,773	2,815	305	,008
Özel Okul	30	3,63	,615			

Tablo 4.7.51’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.52. Öğretmenlerin, “Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 12: Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,69	,974	3,944	305	,000
Özel Okul	30	1,97	,809			

Tablo 4.7.52’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha az aksaklık yaşandığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.53. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 15: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,88	,967	2,861	305	,005
Özel Okul	30	3,40	,675			

Tablo 4.7.53’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.54. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 16: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,93	,962	3,697	305	,000
Özel Okul	30	3,60	,770			

Tablo 4.7.54’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.55. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 18: Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,87	,964	3,080	305	,002
Özel Okul	30	3,43	,817			

Tablo 4.7.55’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.56. Öğretmenlerin, “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 19: Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,90	,920	4,033	305	,000
Özel Okul	30	3,60	,675			

Tablo 4.7.56’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.57. Öğretmenlerin, “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 20: Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,93	,911	4,100	305	,000
Özel Okul	30	3,63	,669			

Tablo 4.7.57’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.58. Öğretmenlerin, “Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 21: Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,60	,993	4,408	305	,000
Özel Okul	30	3,43	,935			

Tablo 4.7.58’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.59. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,46	1,028	2,386	305	,022
Özel Okul	30	2,90	,960			

Tablo 4.7.59’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.60. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 24: Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,77	1,076	2,743	305	,006
Özel Okul	30	3,33	,922			

Tablo 4.7.60’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.61. Öğretmenlerin, “Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 25: Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,91	1,007	5,574	305	,000
Özel Okul	30	3,70	,702			

Tablo 4.7.61’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.62. Öğretmenlerin, “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 26: Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,98	,948	3,650	305	,000
Özel Okul	30	3,63	,718			

Tablo 4.7.62’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.63. Öğretmenlerin, “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 27: Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,70	,985	5,443	305	,000
Özel Okul	30	3,53	,776			

Tablo 4.7.63’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.64. Öğretmenlerin, “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 28: Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,87	1,010	4,278	305	,000
Özel Okul	30	3,53	,776			

Tablo 4.7.64’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.65. Öğretmenlerin, “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 29: Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,50	1,097	5,437	305	,000
Özel Okul	30	3,33	,758			

Tablo 4.7.65’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.7.66. Öğretmenlerin, “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Okul Çeşidi Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 30: Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.	N	X	Ss	T	Sd	P
Devlet Okulu	278	2,38	1,022	4,203	305	,000
Özel Okul	30	3,20	,925			

Tablo 4.7.66’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATI” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4.8.67. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 2: Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	14,097	3	4,699		
	Gruplarıçi	295,731	304	,973		
	Toplam	309,828	307			
					4,830	,003
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat*	12	3,33	,013*		
	2 Saat*	171	2,67	,013*		
	3 Saat	65	2,94	,137		
	4 Saat	60	3,15	,410		

Tablo 4.8.67’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.68. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 3: Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	25,894	3	8,631		
	Gruplarıçi	281,934	304	,927		
	Toplam	307,828	307			
					9,307	,000
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat*	12	3,33	,002*		
	2 Saat*	171	2,44	,002*		
	3 Saat	65	2,65	,074		
	4 Saat	60	3,12	,522		

Tablo 4.8.68’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Ara Sıra” (3,12) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.69. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 4: Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8,499	3	2,833		
	Gruplarıçi	231,449	304	,761		
	Toplam	239,948	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat*		12	3,42	,021*	
	2 Saat*		171	2,88	,021*	
	3 Saat		65	2,95	,056	
	4 Saat		60	3,25	,402	

Tablo 4.8.69’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,42) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.70. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 9: Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	23,321	3	7,774		
	Gruplarıçi	321,355	304	1,057		
	Toplam	344,675	307			
					7,354	,000

Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri
	1 Saat	12	2,42	,515
	2 Saat*	171	2,35	,000*
	3 Saat	65	2,55	,165
	4 Saat*	60	3,07	,000*

Tablo 4.8.70’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat önerenler ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (3,07) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.71. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 14: Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8,492	3	2,831		
	Gruplarıçi	271,570	304	,893		
	Toplam	280,062	307			
					3,169	,025

Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri
	1 Saat	12	3,33	,878
	2 Saat*	171	2,81	,008*
	3 Saat	65	3,03	,361
	4 Saat*	60	3,17	,008*

Tablo 4.8.71’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat önerenler ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.72. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 17: Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	8,316	3	2,772	2,884	,036
	Gruplarıçi	292,217	304	,961		
	Toplam	300,532	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat	12	2,33	,111		
	2 Saat*	171	2,48	,010*		
	3 Saat*	65	2,43	,015*		
	4 Saat*	60	2,87	,015*		

Tablo 4.8.72’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,87) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.73. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 22: Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	15,556	3	5,185		
	Gruplarıçi	309,444	304	1,018		
	Toplam	325,000	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat	12	2,58	,167		
	2 Saat*	171	2,38	,000*		
	3 Saat*	65	2,38	,001*		
	4 Saat*	60	2,95	,000*		

Tablo 4.8.73’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,95) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.74. Öğretmenlerin “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 23: Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	19,550	3	6,517		
	Gruplarıçi	341,333	304	1,123		
	Toplam	360,883	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat	12	2,67	,397		
	2 Saat*	171	2,15	,000*		
	3 Saat*	65	2,37	,020*		
	4 Saat*	60	2,78	,000*		

Tablo 4.8.74’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,78) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.75. Öğretmenlerin “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 29: Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	9,515	3	3,172	2,682	,047
	Gruplarıçi	359,456	304	1,182		
	Toplam	368,971	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ	N Frekans	X Ortalama	p değeri		
	1 Saat	12	2,67	,699		
	2 Saat*	171	2,46	,008*		
	3 Saat	65	2,58	,110		
	4 Saat*	60	2,92	,008*		

Tablo 4.8.75’de görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,92) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.8.76. Öğretmenlerin “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” Maddesine İlişkin Önerdikleri Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Görüş Farklılıkları

Madde 30: Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.	Kaynak	Kareler Toplamı	Sd Serbestlik derecesi	Kareler Ortalaması	F	p değeri
	Gruplararası	11,129	3	3,710	3,509	,016
	Gruplarıçi	321,404	304	1,057		
	Toplam	332,532	307			
Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ		N Frekans	X Ortalama	p değeri	
	1 Saat	12	2,42	,142		
	2 Saat*	171	2,33	,001*		
	3 Saat	65	2,46	,038*		
	4 Saat*	60	2,83	,001*		

Tablo 4.8.76’da görüldüğü gibi öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,83) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin “Dersin etkinliğini artırmak için önerdikleri sınıf mevcudu” değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonuçlarına göre hiçbir maddede anlamlılık bulunamamıştır.

4.10. TÜM MADDELERİN FREKANS, YÜZDE, ORTALAMA VE STANDART SAPMASINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 4.10.77. Öğretmenlerin, “Görsel Sanatlar Dersinin Etkinliğini Artırmada Yöneticilerin Katkısı Belirlenmesine İlişkin Görüşleri” Anketinin Maddelerine Ait Puanlarının Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmasına Göre Dağılımı

MADDELER	HER ZAMAN		ARASIRA		NADİREN		HİÇBİR ZAMAN		X	ss
	F	%	F	%	F	%	F	%		
1- Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.	124	40,3	112	36,4	63	20,5	9	2,9	3,14	0,84
2-Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.	99	32,1	99	32,1	74	24,0	36	11,7	2,85	1,00
3-Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.	74	24,0	98	31,8	91	29,5	45	14,6	2,65	1,00
4-Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.	100	32,5	122	39,6	68	22,1	18	5,8	2,99	0,88
5-Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.	99	32,1	106	34,4	80	26,0	23	7,5	2,91	0,94
6-Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.	91	29,5	111	36,0	65	21,1	41	13,3	2,82	1,00
7-Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.	59	19,2	116	37,7	79	25,6	54	17,5	2,58	0,99
8-Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.	99	32,1	97	31,5	87	28,2	25	8,1	2,88	0,96
9-Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.	71	23,1	85	27,6	89	28,9	63	20,5	2,53	1,06
10-Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.	136	44,2	80	26,0	56	18,2	36	11,7	3,03	1,05
11-Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.	151	49,0	111	36,0	41	13,3	5	1,6	3,32	0,76
12-Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.	64	20,8	112	36,4	84	27,3	48	15,6	2,62	0,98
13-Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.	99	32,1	107	34,7	68	22,1	34	11,0	2,88	0,99
14-Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.	106	34,4	105	34,1	71	23,1	26	8,4	2,94	0,96
15- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.	101	32,8	114	37,0	64	20,8	29	9,4	2,93	0,95

16- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.	117	38,0	97	31,5	69	22,4	25	8,1	2,99	0,97
17- Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.	61	19,8	95	30,8	101	32,8	51	16,6	2,54	0,99
18- Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.	105	34,1	102	33,1	74	24,0	27	8,8	2,93	0,96
19- Sosyal ve kültürel imkanları kullanmamıza yardımcı olur.	103	33,4	116	37,7	66	21,4	23	7,5	2,97	0,92
20- Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.	105	34,1	121	39,3	59	19,2	23	7,5	3,00	0,91
21- Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.	78	25,3	100	32,5	83	26,9	47	15,3	2,68	1,02
22- Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.	58	18,8	104	33,8	80	26,0	66	21,4	2,50	1,03
23- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.	53	17,2	91	29,5	71	23,1	93	30,2	2,34	1,08
24- Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.	106	34,4	92	29,9	61	19,8	49	15,9	2,83	1,07
25- Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.	123	39,9	89	28,9	65	21,1	31	10,1	2,99	1,01
26- Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.	124	40,3	95	30,8	68	22,1	21	6,8	3,05	0,95
27- Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.	93	30,2	87	28,2	95	30,8	33	10,7	2,78	1,00
28- Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.	113	36,7	97	31,5	64	20,8	34	11,0	2,94	1,01
29- Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.	78	25,3	92	29,9	69	22,4	69	22,4	2,58	1,10
30- Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.	61	19,8	87	28,2	93	30,2	67	21,8	2,46	1,04
TOPLAM ORTALAMA:									2,82	

Tablo 4.7.77’de görüldüğü gibi anket maddelerine ait puanlarının frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmasına göre dağılımları yapılmıştır. Ortalamaları incelediğimizde ağırlık olarak ortalama (2,82) “Ara Sıra” olarak belirlenmiştir. En yüksek ortalama 11 Madde “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” ortalaması 3,32 cevabıyla “Her Zaman” olarak çıkmaktadır. En düşük ortalama ise 23 Madde “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” Ortalaması 2,34 cevabıyla “Nadiren” olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMALAR

5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL TARTIŞMALAR

Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin “cinsiyeti, yaş, hizmet süresi, eğitim durumu, okul türü, okul çeşidi, önerilen haftalık ders saati ve önerilen sınıf mevcudu” değişkenlerine ilişkin tartışmalar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımında kadınlar çoğunluğu (%57,8) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin kadınlar için çalışma saatleri açısından uygunluğu ile açıklanabilir. Diğer branşlara göre görsel sanatlar dersinde bayan erkek sayısı birbirine daha yakındır.

Tablo 4.1.2’de yaşa ilişkin dağılımda 18-39 yaş arası öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu,(%62) oluşturduğu görülmektedir. Bu da son yıllarda erken emekliliğin ülkemizde çokça uygulanmasından dolayı çalışan genç öğretmenlerin sayısının yüksek olduğunu gösterebilir.

Tablo 4.1.3’e kıdeme göre dağılımda büyük çoğunluğu 1-15 yıl kıdeme sahip olanlar büyük çoğunluğu (%64,5) oluşturmaktadırlar. Bu da genç öğretmen sayısının çok olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1.4.’e eğitime göre yapılan dağılımda lisan mezunu olanlar çoğunluğu (%78,6) oluşturmaktadırlar.

Tablo 4.1.5’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğu (%60,4) ortaokulda görevli öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 4.1.6’da görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin çoğunluğunu (%90,3) devlet okulunda görevli öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.7’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin dersin etkililiği için önerdiği haftalık ders saati 2 saat olsun diyenler çoğunluğu (%55,5) oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.8’de görüldüğü gibi örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin dersin etkililiği artırmak için önerdiği sınıf mevcudu 15-20 öğrenci olsun diyenler çoğunluğu (%49,0) oluşturmaktadır.

5.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 9-16). Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan “t” testi analizine göre 30 maddeden 8 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlere göre Görsel Sanatlar dersi için yöneticilerin okulun mali olanaklarını ara sıra kullanması olumlu oysaki bu durum bayan öğretmenler için daha olumsuzdur bunun da sebebinin bayan hocalara göre mali olanakların bu ders için daha fazla kullanılması gerektiği düşüncesi olasıdır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Erkek öğretmenlerin Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için ara sıra işbirliği yapar maddesi olumlu iken bayan öğretmenlere bu durum yapılan işbirliği çalışmalarını yeterli gelmemektedir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Güdülenmek amacıyla ödüllendirilmek ara sıra da olsa erkek öğretmenler için olumlu ve yeterli gelebilir ama bayan öğretmenler sürekli ödüllendirilmek isterler yani bayan öğretmenler için ara sıra ödüllendirilmek yeterli değildir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Erkek öğretmenler ara sıra cevabıyla daha olumlu görüş bildirmişler fakat bayan öğretmenler bu kadar olumlu görüş bildirmemişlerdir bu durumun sebebi ise bayan öğretmenlere göre bu tarz kültürel etkinliklerin çok önemli olması ve dersin daha etkili yapılması ve de kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi olacağını düşünmeleri olabilir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi sorulmuş, erkek öğretmenler “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Elde edilen tüm bulgularda erkek öğretmenler daha olumlu görüş bildirmeleri kadın öğretmenlerin daha mükemmeliyetçi olması veya idarenin görsel sanatlar dersine fazla ilgi göstermediğini iyi gözlemleyebilmeleri olarak yorumlanabilir.

5.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 17-21). Öğretmenlerin yaş değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 30 maddeden 5 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi sorulmuş yaşı 40-49 olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Yaşı 40-49 olan öğretmenlerimize yöneticilerinin ara sıra fiziksel ortamı uygun hale getirmesi olumlu gelebilir, yeterli gelebilir ama yaş grubu daha da düşük olan öğretmenlerin mesleğe yeni başlamaları ve bu yaşlarda daha da idealist olmalarından dolayı bu durum genç öğretmenlere yeterli gelmeyebilir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi sorulmuş yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar “Her Zaman” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. 50 Yaş ve üzeri öğretmenler her zaman yöneticilerinin Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağladıklarını düşünmeleri bu yaş grubu hocaların yaşlarına ve de tecrübelerine

duyulan saygıdan dolayı her istediklerinin yerine getirildiğini göstermektedir. Bu yaş grubuna sağlanan kolaylık daha az yaş grubuna tanınmamaktadır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi sorulmuş yaşı 50 Yaş ve üzeri olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi sorulmuş yaşı 50 yaş ve üzeri olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. 50 yaş ve üzeri öğretmenlerimizin yaşları, tecrübeleri ve iş doyumlarından dolayı ara sıra güdülenmek olumlu gelmiş olabilir ama yaş grubu düşük daha az iş tatmini yaşamış öğretmenlere bu durum yetersiz gelmektedir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi sorulmuş yaşı 40-49 olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi yaşça büyük öğretmenler daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu da deneyimden, iş doyumundan kaynaklandığı söylenebilir.

5.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin hizmet süresi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 22-28). Öğretmenlerin hizmet süresi değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 30 maddeden 7 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere, “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi sorulmuş hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi sorulmuş hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Hizmet süresi arttıkça bazı şeylerin ara sıra yapılması da olumlu olabilir ama hizmet süresi az olduğu zaman bu durum yeterli gelmeyebilir.

Öğretmenlere, “Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.” maddesi hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Her Zaman” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye 26 yaş ve üzeri olan öğretmenlerimizin her zaman cevabını vermesi normaldir çünkü bu

toplantılara özendirme yapılır ama genelde bu toplantılara okuldaki genç öğretmenler gönderilir.

Öğretmenlere, “Sosyal ve kültürel imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” Maddesi sorulmuş hizmet süresi 26 ve üzeri olanlar “Her Zaman” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. 26 ve üzeri olan öğretmenlerimize bu durum olumlu gelirken yaş grubu daha düşük olan öğretmenlere yetersiz gelebilmektedir bu duruma gerekçe olarak da genç öğretmenlere sunulan sosyal ve kültürel imkanlara daha az gereksinim duymaları olabilir.

Öğretmenlere, “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi sorulmuş hizmet süresi 21-25 yıl olanlar “Her Zaman” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi sorulmuş hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar “Ara Sıra” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi sorulmuş, hizmet süresi 26 yıl ve üzeri olanlar “Her Zaman” cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Görüldüğü gibi kıdemi çok olan öğretmenler, yılları verdiği olumsuz durumları olumluya çevirmek, tecrübelerinden kaynaklan sebeplerden dolayı da daha olumlu görüş belirttikleri söylenebilir.

5.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 29-33). Öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 30 maddeden 5 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi sorulmuş bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,20) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Eğitim durumu lisansüstü olan öğretmenlerin olaylara daha olumlu bakabildikleri düşünülebilir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” maddesi sorulmuş bu sonuçlara göre eğitim durumu önlisans, lisans ve lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” maddesi sorulmuş. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,20) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Lisansüstü olan öğretmenlerin olan durumları daha iyi analiz edebildiklerinden dolayı yöneticilerinin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini ara sıra açıkça belirtmeleri yeterli gelebilir ama lisans ve önlisans mezunu öğretmenlere bu durum olumlu gelmeyebilir.

Öğretmenlere; “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” maddesi sorulmuş. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,15) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” Maddesi sorulmuş. Bu sonuçlara göre eğitim durumu lisans olanlar ile eğitim durumu lisansüstü olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Eğitim durumu lisansüstü olanlar “Ara Sıra” (3,25) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

5.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin okul türü değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 34-41). Öğretmenlerin okul türü değişkenine ilişkin yapılan varyans analizine göre 30 maddeden 8 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilip, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” Maddesi sorulmuş, bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde

manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre ortaokul öğretmenleri, lise öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul türü göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre lise öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

5.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin okul çeşidi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 42-66). Öğretmenlerin okul çeşidi değişkenine ilişkin yapılan varyans

analizine göre 30 maddeden 25 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel okullardaki imkanların devlet okullarındaki imkanlardan daha iyi olmasından dolayı özel okul öğretmenleri daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan

(t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre devlet okulu öğretmenleri, özel okul öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha az aksaklık yaşandığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel okullardaki yöneticilerin okuldaki Görsel Sanatlar eğitiminin kalitesini arttırmak ve dersin etkililiğini sağlamak için dersin sorunlarıyla ilgilendiği söylenebilir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenleri; “Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel okullarda teknolojik imkanların fazla olmasından dolayı özel okullardaki yöneticiler bu imkanları kullanmalarına yardımcı olabilmektedirler denilebilir.

Öğretmenlere; “Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel okullarda maddi imkanların çok olmasından yönetici ve yöneticiler Görsel Sanatlar dersi için yenileştirme ve geliştirme çalışmalarını daha iyi yapabilirler.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel okullarda eğitimin

kalitesini arttırmak için öğrenci sayısı az tutularak dersin etkili yapılmasına olanak sağlanır ve derste yapılan bu çalışmaların sergilenmesine özel okul yöneticileri daha özen gösterilir.

Öğretmenlere; “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi ile ilgili olarak okul çeşidi göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p<0.05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

5.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATİ” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Bu bölümde, öğretmenlerin okul çeşidi değişkenine ilişkin elde edilen bulgular tartışılmıştır. (Tablo 67-76). Öğretmenlerin okul çeşidi değişkenine ilişkin yapılan varyans

analizine göre 30 maddeden 10 maddeye verilen cevaplar anlamlıdır. Burada anlamlı bulgular verilir, bu bulgular ya tek tek ya da birbiriyle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Ara Sıra” (3,12) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 1 saat önerenler ile 2 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,42) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık

ders saatine göre 2 saat önerenler ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (3,07) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat önerenler ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 1 saat önerenler “Her Zaman” (3,33) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,87) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,95) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık

olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,78) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat ile 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,92) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlere; “Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar.” maddesi ile ilgili olarak önerilen haftalık ders saati değişkenine göre yapılan ANOVA (varyans) analizi sonucunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Önerilen haftalık ders saati değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler, “Çoklu Karşılaştırma Sonuçları” ile de gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre önerilen haftalık ders saatine göre 2 saat, 3 saat ve 4 saat önerenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 4 saat önerenler “Ara Sıra” (2,83) cevabıyla daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

5.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Öğretmenlerin “Dersin etkinliğini artırmak için önerdikleri sınıf mevcudu” değişkenine ilişkin yapılan varyans analizi sonuçlarına göre hiçbir maddede anlamlılık bulunamamıştır.

BÖLÜM VI

6. SONUÇLAR

6.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN KİŞİSEL SONUÇLAR

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin;

- Çoğunluğunun bayan olduğu,
- Yaşlarının 19-39 yaş aralığında genç öğretmenlerin daha çok olduğu
- Kıdem yıllarının 1-15 yıl aralığında genç öğretmenlerin daha çok olduğu,
- Eğitim seviyelerinin Lisans düzeyinde çoğunluğu oluşturduğu,
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun ortaokul öğretmenleri olduğu,
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun devlet okulu öğretmenleri olduğu,
- Dersin etkililiği için önerdiği haftalık ders saati 2 saat olsun diyenler çoğunluk olduğu,
- Dersin etkililiği artırmak için önerdiği sınıf mevcudu 15-20 öğrenci olsun diyenler çoğunluk olduğu belirlenmiştir.

6.2. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Erkek öğretmenler, yöneticilerin dersinin etkinliğini artırmak için;

- Görsel sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır,
- Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder,
- Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır,
- Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister,
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder,
- Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar, görüşünü belirtmişlerdir.

6.3. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Yaşı 40-49 öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir,
- Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister, görüşünü belirtmişlerdir.
Yaşı 50 Yaş ve üzeri öğretmenler, yöneticilerin dersinin etkinliğini artırmak için;
- Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır, görüşünü belirtmişlerdir.

6.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET SÜRESİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Hizmet süresi 26 ve üzeri olan öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder,
- Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir,
- Sosyal ve kültürel imkanları kullanmamıza yardımcı olur,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır,
- Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister, görüşünü belirtmişlerdir.

Hizmet süresi 21-25 yıl olanlar öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Teknolojik imkânları kullanmamıza yardımcı olur, görüşünü belirtmişlerdir.

6.5. ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Eğitim durumu lisansüstü olan öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar,
- Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır,
- Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir,
- Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar,

- Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır, görüşünü belirtmişlerdir.

6.6. ÖĞRETMENLERİN OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Okul türü lise olan öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir,
- Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder,
- Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir,
- Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır,
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder,
- Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir, görüşünü belirtmişlerdir.

6.7. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇEŞİDİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Okul çeşidi devlet okulu olan öğretmenler, yöneticilerin dersin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar, görüşünü belirtmişlerdir.

Okul çeşidi özel okulu olan öğretmenler, yöneticilerin dersinin etkinliğini artırmak için;

- Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.
- Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.
- Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.
- Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.
- Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.
- Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.

- Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.
- Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.
- Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.
- Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.
- Sosyal ve kültürel imkânları kullanmamıza yardımcı olur.
- Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.
- Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.
- Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.
- Görsel Sanatlar dersiyle ilgili gelişmelerden bilgilendirilmesini ister.
- Okulların sergi salonlarının olması ve çalışmaların burada sergilenmesi, öğrenci motivasyonunu artırarak dersin etkililiği artar düşüncesindedir
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel etkinliklere (Sergi, müze, gezi, bienal, fuar...) katılmalarına teşvik eder.
- Okulda sanatsal bir ortamın oluşmasını sağlar.
- Okullarda uyarıcı görsel materyallerle zenginleştirilmiş Görsel Sanatlar atölyelerinin gerekli olduğu fikrine katılır.
- Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir.
- Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar, görüşünü belirtmişlerdir.

6.8. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ HAFTALIK DERS SAATI” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Dersin etkinliğini artırmak için 1 saat öneren öğretmenler, yöneticiler için;

- Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir,
- Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır,

- Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar,
- Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür, görüşünü belirtmişlerdir.
Dersin etkinliğini artırmak için 4 saat öneren öğretmenler, yöneticiler için;
- Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder,
- Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar,
- Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir,
- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır,
- Öğretmenin her öğrenciyle ilgilenebilmesi bakımından sınıf mevcutlarını ideal sayıda yapmaya özen gösterir,
- Öğrenci ailelerinin, diğer öğretmenlerin dersin önemi hakkında ilgi ve bilgi düzeylerini yükseltmek için çalışmalar yapar, görüşünü belirtmişlerdir.

6.9. ÖĞRETMENLERİN “DERSİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNERDİKLERİ SINIF MEVCUDU” DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN SONUÇLAR

Hiçbir maddede anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

BÖLÜM VII

7. ÖNERİLER

Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilere önemli görevler düştüğünü fark ettirmektedir.

Özel okullardaki yöneticiler ile devlet okullarındaki yöneticilerin görsel sanatlar dersinin etkililiğini artırmada daha etkili olabileceklerini fark ettirmektedir.

Görsel Sanatlar eğitiminin gerekliliği ve amaçlarının, resim (iş) öğretmenleri, bakanlık ve okul yöneticileri, ilgili akademisyenler tarafından yeterince kabullenilip savunulmasına yardımcı olabilir.

Görsel Sanatlar tarihimizden ve geleneksel yapımızdan gelen bazı olumsuz anlayışların yöneticilerimizin yardımıyla düzeltilebileceği düşüncesini fark ettirilebilir.

Toplumumuz tarafından Görsel Sanatlar dersinin öneminin tam anlaşılması için bu eğitim alanının yöneticiler tarafından da desteklenmesinin önemi fark ettirilir.

Okullardaki yöneticilerin Görsel Sanatlar dersine bakış açılarının tekrar gözden geçirmelerini sağlar.

Yöneticilerin Görsel Sanatlar dersine verdikleri önem ve okullardaki atölyelerin dersliklere çevrilmesi bu ve bunun gibi birçok etkenin okullardaki Görsel Sanatlar derslerinin etkili yapılmasında etkisinin büyük olduğunu göstermek.

Bu araştırmanın Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmak için bir kaynak oluşturur.

Görsel Sanatlar dersi ile ilgili yapılacak olan araştırmalara yön vermede kullanılabilir.

Ortaokul ve liselerdeki yöneticilerin Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmadaki etkisi hakkında gerçekçi değerlendirmelerin yapılmasına imkan sağlayabilir.

Bu araştırma ile ülkemizde, ortaokul ve liselerdeki Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmak için, düşünme, tartışma, ve yeni araştırma olanakları yaratılabilir.

Bu araştırma, sadece İstanbul ilinde bulunan ortaokul ve liselerde yapılmıştır. Araştırmanın diğer illerde de yapılması Görsel Sanatlar dersinin etkililiğini artırmada yöneticilerin katkısını belirlemede daha etkili olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Açıklalın, A. (1998). Okul Yöneticiliği. 4. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Ada, S. ve Z. Baysal. (2012). Türk Eğitim Sistemi ve Etkili Okul Yönetimi. 2. Ankara: Pegem Akademi.
- Ada, S. ve Ünal, S. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş*. 3. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Altunay, H. (1995). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi (Güzel Sanatlar Eğitimi) Anabilim Dalı http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2Ffilhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 10. 40 da edinilmiştir.
- Altunay, H. (1995). İlköğretim Okulları Yöneticilerinin Güzel Sanat Eğitimine İlişkin Davranışları (Ankara İli örneği) http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2Ffilhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 11.00 tarihinde edinilmiştir.
- Alpkaya, F, T. Demirer, F. Ercan, H. Mihçı, İ. Önder, S. Özbudun, M. Özüğurlu. (1999). Eğitim: Ne İçin? Üniversite: Nasıl? Yök: Nereye? 1. Basım. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Arıbaş, İ. (2014). Meslek lisesi yöneticilerinin verimlilik, nitelik ve çağa uyum eğitimlerini gerçekleştirmedeki etkisi. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arısoy, A. (1994). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2Ffilhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 10.40' da edinilmiştir.
- Atar, S. (1987). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi (Güzel Sanatlar Eğitimi) Anabilim Dalı http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2Ffilhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC

FQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.
251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden
02/05/2015 tarihinde 10:40' da edinilmiştir.

- Arslan, D. (2012), İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Hakkında Okul Yöneticinin Görüşleri: Ankara İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Aslan, N. (2003). Öğretmen Ve Yönetici Neyi Nasıl Yapmalıdır? Elazığ: Güler Ofset Ve Matbaacılık.
- Ateş, S, O. Karadeniz ve Z. Tangülü. (2014). Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/5 Spring 2014, p. 1895-1910, ANKARA-TURKEY. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Sistemimizde Yabancı Uzman Raporları (1924-1960) http://www.turkishstudies.net/Makaleler/1764108452_109Tang%20c3%bc1%20c3%bc2afer-vd-sos-1895-1910.pdf sitesinden 30/04/2015 tarihinde saat 14:34'de alınmıştır.
- Aypay, A, N. CEMALOĞLU, R. SARP KAYA, E. TOMUL. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aytaç, K. (2009). Avrupa Eğitim Tarihi. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Başaran, İ. (1989). Eğitime Giriş.7. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Bayram, A. (1993). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2FIlhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 10.40' da edinilmiştir.
- Boyacı, A. (2006). İlköğretim Örgütlerinin Performans Yönetim Sistemi Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi. 2. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Boz, İ. (2003). Sınıf Yönetme Sanatı. 1. İzmir: Zambak Yayınları.
- Buyurgan, S. U. Buyurgan. (2007). Sanat Eğitimi Ve Öğretimi. 2. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, N. (1998). Öğretmen Ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü. Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/109008-2012021114949-can.pdf>

- Çakır, A. (1985). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi (Güzel Sanatlar Eğitimi) Anabilim Dalı http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2FIlhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9ygPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 10.40' da edinilmiştir.
- Cüceloğlu, D. İ. Erdoğan. (2013). Öğretmen Olmak Bir Can'a Dokunmak. 5. İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları.
- Cemaloğlu, N. (2002). Öğretmen Performansının Artırılmasında Okul Yöneticisinin Rolü. Milli Eğitim Dergisi. Kış Bahar. Sayı: 153,154. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/cemaloglu.htm 25/10/2014 tarihinde saat:23.00' da edinilmiştir.
- Çiğdem, T. (2010), İlk Ve Orta Öğretim Kurumlarımızda Sanat Eğitiminin Değişen paradigmalarının Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anasanat Dalı, Samsun.
- Çullu, H. (2010), İlköğretim Çağında Davranış Bozukluğu Görülen Çocuklarda Resim-İş Eğitimi Yolu İle Yaratıcılığın Uyarılması Ve Değişim Süreçlerinin İzlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Doğan, İ. (2010). Türk Eğitim Tarihinin Ana Evreleri. Kuramlar, Kişiler Ve Söylemler.1. Basım. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Dewey, J. (1939). [Türkiye Maarifi Hakkında Rapor] T.C. Maarif Vekilliği Ana Programa Hazırlıklar seri: B, No:1 Sayfa: 28-29. [https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE%20BULUNAN%20DIJITAL%20KAYNAKLAR/KITAPLAR/DIGER%20YAYINLAR/197000571%20TURKIYE%20MAARIFI%20HAKKINDA%20RAPOR%20\(JOHN%20DEWEY\)/0000_0000%20TURKIYE%20MAARIFI%20HAKKINDA%20RAPOR%20\(JOHN%20DEWEY\).pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE%20BULUNAN%20DIJITAL%20KAYNAKLAR/KITAPLAR/DIGER%20YAYINLAR/197000571%20TURKIYE%20MAARIFI%20HAKKINDA%20RAPOR%20(JOHN%20DEWEY)/0000_0000%20TURKIYE%20MAARIFI%20HAKKINDA%20RAPOR%20(JOHN%20DEWEY).pdf) sitesinden 30/04/2015 tarihinde saat 14:32'de alınmıştır.
- Erbay, M. (2013). Sanat Eğitimi Üzerine. 1. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Erdoğan, E, K. Alemdar. (1990). İletişim Ve Toplum. 1. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Erdoğan, İ. (2008). Sınıf Yönetimi. 14. İstanbul: Alfa Basım.
- Erdoğan, İ. (2009). Eğitime Dair Yazılar, Konuşmalar, Söyleşiler.1. Ankara: Pegem Akademi.
- Erdoğan, İ. (2014). Eğitim Ve Okul Yönetimi. 3. İstanbul: Alfa Basım.
- Ergin, H. ve S. Köse. Zeka Türüne Göre Çocuk Eğitimi. 3. İstanbul: Hepsioçocuk Yayınevi.

- Fidan, S. (2013). İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine Yansıma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri
- (Bursa İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Çanakkale.
- Güçlü, N. (2000). OkulaDayalıYönetim. Milli Eğitim Dergisi. Ekim-Kasım-Aralık. Sayı148.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/148/6.htm
25/10/2014 tarihinde saat: 21:55' de edinilmiştir.
- Güngör, A, A. Akyol, G. Subaşı, G. Ünver, G. Koç. (2003). Gelişim Ve Öğrenme. 2. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gürsel, M, M. Çetin, T. Arıcak, H. Sarı, H. Livatyalı, H. Izgar, H. Ekşi, M. Otrar, B. Dilmaç, A. Durmuş, N. Canel. (2005). Sınıf Yönetimi. 2. Ankara: Eğitim Kitabevi.
http://dosya.marmara.edu.tr/avrupa/tez_yazim_klavuzu.pdf web adresinden 6 Aralık 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. (1986). Türkiye'de Ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Çağdaş Plastik Sanatlar. 5. Ankara: Toraman Matbaacılık.
- İldanlı, D. (2010), İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliğinin Araştırılması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.
- 1980 SONRASI SANAT EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILAN KURAMSAL ÇALIŞMALAR
http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2FIlhan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9yGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/m1.doC web sitesinden 02/05/2015 tarihinde edinilmiştir.
- Karatepe, M. (2011). Okul Yöneticilerinin Performans Yeterliliği. Erzincan: Özsoy Ofset.
- Karagöz, B. (1999). Eğitim Öğretim Kılavuzu. Ankara: Lazer Ofset Matbaa.
- Karasar, N. (2014). Araştırmalarda Rapor Hazırlama: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kayaalp, İ. (2006). İdeal Eğitim. İstanbul: Nesil Yayınevi.
- Kehnemuyi, Z. (2001). Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi. 2. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kırıoğlu, O.T. (2005). Sanatta Eğitim. 3. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Mülayim, S. (1989). Sanata Giriş. İstanbul: Stad Yayınları.
- T.C. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2001). İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı
http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/programlar/ilkogretim/ilk_orta_gorselsanatlar.pdf
(28 Mart 2015).

- Odacı, H. Z. Uludağ, (2002). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. Milli Eğitim Dergisi. Kış. Bahar. Sayı: 153,154. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/uludag.htm. 25/10/2014 tarihinde saat: 23.02' de edinilmiştir.
- Okutan, M. (2004). Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar. 1. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Özden, Y. (2013). Eğitimde Yeni Değerler Eğitimde Dönüşüm. 9. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkan, S. (2010). Türk Eğitim Tarihi. 4. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özsoy, V. (Ed). (2006). Yöntem Ve Teknikleriyle Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar. Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Özsoy, V. (2007). Görsel Sanatlar Eğitimi Resim İş Eğitiminin Tarihsel Ve Düşünsel Temelleri. 2. Ankara: Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık.
- Ünver, V. (2011). Görsel Sanatlar Ve Eğitimi Üzerine. 1. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Peşkersoy, E. ve O. YILDIRIM, (2014). İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı. 7. Ankara: Saray Matbaacılık.
- Pınarbaş, Y. (2010). Orta Öğretimde Görsel Sanatlar Eğitimi Ve Öğretiminin Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul
- Reeder, W. (1961). Okul İdareciliğinin Esasları. T. Oğuzhan(çev). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sarı, H. (2011), İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kuramsal Yapı Ve Uygulanabilirlik Açısından Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Sönmez, V. İ. Bircan, K. Karakütük, M. Tezcan. (2010). Eğitim Bilimine Giriş. 7. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, Y. (2005). Okul Müdürlerinin İletişim Becerileri İle Okul Kültürü Arasındaki İlişki. Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayınları; No. 1620. Eğitim Fakültesi Yayınları; No.94.
- Şişman, M. (2011).Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, 4. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- T.C. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisans Üstü Tez Ve Proje Yazım Kılavuzu (6. Baskı, İstanbul: 2006).
- T.C. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu (İstanbul, 2000) www.yeditepe.edu.tr/dotAsset/85052.doc web adresinden 6 Aralık 2014 tarihinde edinilmiştir.

- Taymaz, H. (2001). Okul Yönetimi. 6. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Töremen, F. ve Kolay, Y. (2003). Milli Eğitim Dergisi (Electronic Version). Sayı: 160. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/toremen-kolay.htm web adresinden 29 Ekim 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Tunç, H. (1984). 1980-1995 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Konusunda Yapılan Tezler. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi (Güzel Sanatlar Eğitimi) Anabilim Dalı http://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2F80.251.40.59%2Feducation.ankara.edu.tr%2Fihan%2Fmakaleler%2Fm1.doc&ei=pnIdVP2COIj9yPGpYDoBg&usg=AFQjCNHW8lmtFM_aKeqfN7HX4UGMQ_ILqg&bvm=bv.75775273,d.bGQ80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ihan/makaleler/m1.doc web sitesinden 02/05/2015 tarihinde 10. 40' da edinilmiştir.
- Tuna, A. (2010). Orta Öğretim Kurumlarında Resim Dersinin Öğrencinin Yaratıcı Düşüncesine Katkısı. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Türe, N. (2007). Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar. <http://www.narsanat.com/wp-content/uploads/2011/09/41-Egitim-ve-ogretimde-bir-arac-olarak-gorsel-sanatlar-egitiminin-ogrencilere-sagladigi-katkilar-the-contributions-that-gothic-arts-education-supplies-as-a-mean-in-education-and-schoolin-to-students.pdf>
- Tonguç, G. (2012), Görsel Sanatlar Dersi Alan Öğrencilerden Akademik Başarılarının Sosyo Kültürel Özellikler Açısından İncelenmesi ,Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Programı, Burdur.
- Yeşilyurt, L.E. (2009). İlköğretim okullarındaki ikinci kademe görsel sanatlar dersi programının işlenişinde karşılaşılan temel sorunlar. Yüksek lisans tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Yeşilyurt, L. (2010), İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının İşlenişinde Karşılaşılan Temel Sorunlar, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Çanakkale.
- Ünver, E. (2011). Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine. 1. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yolcu, E. (1988). İlkokullarda Resim Ve Yazı Öğretimi. Ankara: Metinler Matbaacılık.

EKLER

EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ

GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMADA YÖNETİCİLERİN KATKISINI BELİRLEME ÖLÇEĞİ

Değerli Görsel Sanatlar Öğretmenleri,

Bu ölçekte "Görsel Sanatlar Dersinin Etkililiğini Artırmada Yöneticilerin Katkısı" belirlemeyi amaçlayan sorular yer almaktadır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara uygun olarak topluca değerlendirilerek, ortaokul ve lisede Görsel Sanatlar dersinin etkililiğinin geliştirilmesi yönünde önerilerde bulunulacaktır. Bu nedenle ankete adınızı, soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Araştırmanın geçerliliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Sizce en doğru olan seçeneği mutlaka doğru yere işaretlemeye dikkat ediniz.

Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Semra ÜNAL

Danışman

Anket başarıları için
Hümeysra ZAFER

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

1. Cinsiyet:

a. () Kadın b. () Erkek

2. Yaşınız:

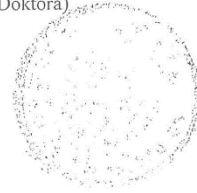
a. () 20-29 b. () 30-39 c. () 40-49 d. () 50-ve üzeri

3. Öğretmenlikteki Hizmet Süreniz:

a. () 1-5 Yıl b. () 6-10 Yıl c. () 11-15 Yıl
d. () 16-20 Yıl e. () 21-25 Yıl f. () 26 ve üstü

4. Eğitim Durumunuz:

a. () Ön Lisans b. () Lisans c. () Lisans üstü (Yüksek Lisans-Doktora)

5. Okul Türü:

a. () Orta okul

b. () Lise

6. Okul Çeşidi:

a. () Devlet Okulu

b. () Özel Okul

7. Dersin etkililiğini artırmak için önereceğiniz haftalık ders saati:

a. () 1 saat

b. () 2 saat

c. () 3 saat

d. () 4 saat

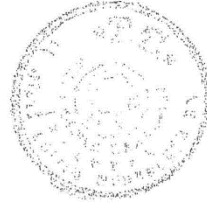
8. Dersin etkililiğini artırmak için önereceğiniz sınıf mevcudu:

a. () 10-15

b. () 15-20

c. () 20-25

d. () 25-30

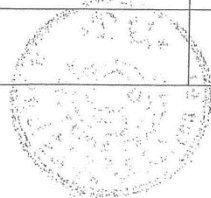
GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMADA YÖNETİCİLERİN KATKISINI
BELİRLEME ÖLÇEĞİ

BÖLÜM 2

Bu bölümde size uygun olan seçeneği (x) işareti ile işaretleyiniz

YÖNETİCİM/YÖNETİCİLERİM GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN;	HER ZAMAN (4)	ARA SIRA (3)	NADİREN (2)	HİÇ BİR ZAMAN (1)
1- Görsel Sanatlar dersini önemli bulur.				
2-Görsel Sanatlar dersi için fiziksel ortamı uygun hale getirir.				
3-Görsel Sanatlar dersi için okulun mali olanaklarını kullanır.				
4-Görsel Sanatlar dersi uygulamaları ve etkinlikleri konusunda yeterince kolaylık sağlar.				
5-Görsel Sanatlar dersinin arzu edilen düzeye gelmesi için işbirliği yapar.				
6-Görsel Sanatlar öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin etkili yapılmasına özen gösterir.				
7-Görsel Sanatlar dersinin bir başka dersin uygulama alanıymış gibi kullanılmak istenmesine olumlu bakar.				
8-Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini dikkate alır.				
9-Görsel Sanatlar öğretmenlerini sürekli yayınları takip etmeye teşvik eder.				
10-Görsel Sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne karşıdır.				

YÖNETİCİM/YÖNETİCİLERİM GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ ARTIRMAK İÇİN;	HER ZAMAN (4)	ARA SIRA (3)	NADİREN (2)	HİÇ BİR ZAMAN (1)
11-Görsel Sanatlarla ilgili yarışmalara katılımı artırmak için çaba gösterir.				
12-Resmi bayram etkinlikleriyle ilgili hazırlıkların uzun sürmesi nedeniyle Görsel Sanatlar dersi programında aksamalar yaşanır.				
13-Mesleki toplantılara katılmamızı özendirir.				
14-Görsel Sanatlar dersinin okulun kültürel yapısını ve değerlerini değiştirmede etkili olduğunu düşünür.				
15- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin ilgi alanlarını bilip görevlendirme ve ekip çalışmalarını ona göre yapar.				
16- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin dersle ilgili sorunlarını, ihtiyaçlarını dinler.				
17- Görsel Sanatlar dersi için sistematik gözlem yapar.				
18- Görsel Sanatlar dersinden beklentilerini açıkça belirtir.				
19- Sosyal ve kültürel imkanları kullanmamıza yardımcı olur.				
20- Teknolojik imkanları kullanmamıza yardımcı olur.				
21- Yenileştirme ve geliştirme çalışmaları yapar.				
22- Görsel Sanatlar dersi için nesnel standartlar geliştirir.				
23- Görsel Sanatlar öğretmenlerinin güdülenmesi amacıyla ödül sistemini kullanır.				

EK 2: ANKET UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/822549
Konu: Hümeyra ZAFER

23/01/2015

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsüne)

İlgi: a) 09.01.2015 tarih ve 66 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 22.01.2015 tarih ve 722051 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hümeyra ZAFER'in "*Görsel Sanatlar Dersinin Etkinliğini Artırmada Yöneticilerinin Katkısı*" konulu tezine dair araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, *uygulama sırasında bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması*, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Murat ADALI
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Elektronik İmzalı Asıl Sisteminizde Geçerli MEBİ	
Adı Soyadı :	Murat Adalı
Unvanı :	Bölüm Şefi
Tarih :	23.01.2015
İmza :	

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Cağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c222-d256-3709-b9be-d22b kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/722051
Konu: Hümeyra ZAFER

22/01/2015

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi:a) Yeditepe Üniversitesinin 09.01.2015 tarih ve 66 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 16.01.2015 tarihli tutanağı.

Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hümeyra ZAFER'in "*Görsel Sanatlar Dersinin Etkinliğini Artırmada Yöneticilerinin Katkısı*" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ilimiz Beyoğlu, Sultanbeyli, Sancaktepe, Kartal, Kadıköy, Ümraniye, Üsküdar, Ataşehir, Çekmeköy, Maltepe, Şişli ve Beykoz ilçelerindeki özel/resmi okullarda görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerine görsel sanatlar derslerinin etkinliğini artırmada yöneticilerin katkısını belirleme ölçeğini uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Dr.Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
22/01/2015

Yusuf Ziya KARACA EV
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-1 Ali Cad. No:13 Cağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a603-ad15-310e-a030-40be kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Hümeyra ZAFER

Doğum Tarihi: 24/07/1978

Doğum Yeri: Beykoz

Eğitim:

İlkokul: 1985-1990 Deniz İş İlkokulu

Ortaokul: 1990-1993 İstanbul Kadıköy Kazım İşmen Ortaokulu

Lise: 1993-1995 İstanbul Üsküdar Mithatpaşa Kız Meslek Lisesi Hazır
Giyim Bölümü.

Lise Sonrası: 1995-1997 İstanbul Üsküdar Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma
Enstitüsü Moda Tasarımı Bölümü.

Lisans : Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim –İş Öğretmenliği
Bölümü.

Yüksek Lisans: 2014-2015 Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim
Yönetimi ve Denetimi Programı.

Kariyer:

1998-2008: İstanbul Ulubatlı Hasan Çıraklık Meslek Eğitim Merkezi
(Usta Öğretici).

2008-2009: İstanbul 60.Yıl İlköğretim Okulu'nda Öğretmen

2009-2010: İstanbul Osmangazi İlköğretim Okulu'nda Öğretmen

2010-2011: İstanbul Yenidoğan İlköğretim Okulu'nda Öğretmen

2012-2015: İstanbul Sultanbeyli Mevlana Ortaokulunda Öğretmen